

। शङ्ख ।

विश्वप्राण श्रीनवकार

लेखक

श्री भद्रतलाल सखी

मूल्य એક રૂપીઆ

અકાશકે મહેતવાલ સઘવી
રીસાના બખર,
ડીસા (બનાસકાંઠા)

આવૃત્તિ પહેલી
વિ સ ૨૦૧૭ - ચૈત્ર
નંબર ૧૦૦૦

મુદ્રક : મહેતવાલ જે મહેતાન
મુલેખા પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
ડીસા (બનાસકાંઠા)

પુરોવચન

શ્રીનવકાર એ યોગ અને અધ્યાત્મ બનેથી બરેલો છે 'નમો' પદ યોગનું બીજ છે 'અરિહતાણુ' આદિ પરમેશ્વિવાચક પદો અધ્યાત્મના બીજ છે યોગ ચિત્તસ્થૈયં રૂપ છે અધ્યાત્મ ચિત્તવિગુહિરૂપ છે શ્રીનવકારના એક નિષ્ઠાપૂર્વકના જાપથી ચિત્તની વિગુહિ પણ થાય છે અને ચિત્તની એકાગ્રતા પણ મધાય છે

પરસ્પરમેષિમા સ્વ-આત્મા અને સ્વ આત્મામા પરસ્પરમેષિ દેખાય ત્યારે શ્રીનવકાર સિદ્ધ થયો સમજવો એ જ રીતે સર્વ જીવોમા પોતાનો આત્મા અને પોતાના આત્મામા મર્વ જીવો દેખાય ત્યારે સામાયિકનો અભ્યાસ મિદ્ધ થયો માનવો

દ્યુતધર્મનો સાર શ્રીનવપદમા આત્મા અને આત્મામા શ્રીનવપદ જાણવા તે છે

આરિત્રધર્મનો સાર સર્વ જીવોમા પોતાનો આત્મા અને પોતાના આત્મામા સર્વ જીવોને જોવા તે છે બંને પરસ્પરપૂરક એટલા માટે છે કે નવપદ સામાયિકમય છે અને સામાયિક અતે નવપદમય છે એ રીતે પરસ્પરનો અતર્ભાવ કરી જાણે તે જ્ઞાની, ગીતાર્થ અને શાસ્ત્ર છે અને તેજે જ રત્નત્રયીનો સાર મેળવ્યો છે રત્નત્રયીનું રૂપ પ્રાપ્ત થયું છે

અકાશક મહત્તવાલ સઘવી
રીસાના ખજાર,
ડીસા (ખનાસકહી)

આવૃત્તિ પહેલી
વિ સ ૨૦૧૭ - ચૈત્ર
નંબર ૧૦૦૦

મુદ્રક : મહત્તવાલ ને મહેતાન
સુલેખા પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ,
ડીસા (ખનાસખામ)

પુરોવચન

શ્રીનવકાર એ યોગ અને અધ્યાત્મ બંનેથી બરેલો છે 'નમો' પદ યોગનું બીજ છે 'અરિહંતાણુ' આદિ પરમેષ્ઠિવાચક પદો અધ્યાત્મના બીજ છે યોગ ચિત્તસ્થિતિ ૩૫ છે અધ્યાત્મ ચિત્તવિગુહિરૂપ છે શ્રીનવકારના એક નિષ્ઠાપૂર્વકના જાપથી ચિત્તની વિગુહિ પણ થાય છે અને ચિત્તની એકાગ્રતા પણ સંધાય છે

પરસ્પરમેષ્ઠિમા સ્વ-આત્મા અને સ્વ આત્મામા પરસ્પરમેષ્ઠિ દેખાય ત્યારે શ્રીનવકાર સિદ્ધ થયો મમજવો એ જ રીતે સર્વ જીવોમા પોતાનો આત્મા અને પોતાના આત્મામા મર્વ જીવો દેખાય ત્યારે સામાયિકનો અભ્યાસ મિદ્ધ થયો માનવો

શ્રુતધર્મનો સાર શ્રીનવપદમા આત્મા અને આત્મામા શ્રીનવપદ જાણવા તે છે

આરિત્રધર્મનો સાર સર્વ જીવોમા પોતાનો આત્મા અને પોતાના આત્મામા સર્વ જીવોને જોવા તે છે જને પરસ્પરપૂરક એટલા માટે છે કે નવપદ સામાયિકમય છે અને સામાયિક અતે નવપદમય છે એ રીતે પરસ્પરનો અંતર્ભાવ કરી જાણે તે જ્ઞાની, ગીતાયે અને શાસ્ત્ર છે અને તેણે જ રત્નત્રયીનો સાર મેળવ્યો છે રત્નત્રયીનું ફળ પ્રાપ્ત થયું છે

ધર્મ કરનારનું ધ્યેય, પોતાના એકલાનું એય સાધવાનું હોય ત્યાં સુધી તે ધર્મમાં પ્રાણ આપતો નથી જ્યારે સર્વના સુખનું, સર્વના મોક્ષનું ધ્યેય તેમાં લાગે છે, ત્યારે તે ધર્મ પ્રાણના અને છે એ ધ્યેય મિથ્યા નથી કેમ કે એના ધ્યેય-રાણા મહાસતોના પ્રભાવે જ પોતે ધર્મ પામ્યા છે બીજાઓની સફલાવધાઓથી આપણે આટલા જિએ આત્મા છીએ હવે ત્યાંથી ન પડના માટે અને આથી વધુ જિએ ચલા માટે બીજા બધાના સુખનું ધ્યેય એ દરજ્જે થઈ પડે છે, જો એ ધ્યેય રાખવામાં ન આવે તો, કર્તવ્યથી ચૂકાય છે બીજાઓ વડે થએલા ઉપકારોનું વિસ્મરણ થાય છે, કૃતજ્ઞતાની સ્થિતિ આવે છે તેનાથી બચના માટે સદ્ધર્મના સામગ્રી પામેલા પ્રત્યેક આત્માનું બીજા સર્વના કત્યાણને આહવાનું, સર્વને સફલાવ આપનાનું કર્તવ્ય થઈ પડે છે

કુટુંબનો નાયક કુટુંબ માટે, દેશનો નાયક દેશ માટે, તેમ ધર્મનો કરનાર સર્વ જીવો માટે ઝંઝૂમે છે અર્થાત્ સર્વના હિતની લાગણી સહિત ધર્મોનુષ્ઠાન કરે છે એથી પોતાને અવશ્ય ક્ષાયદો થાય છે, સાથે બીજાઓને પણ લાભ થતો રહે છે કેમ કે તે વડે મહાભાવની પવિત્ર લાગણી ફેલાય છે તથા બીજાઓને પણ પરાર્થપરાયણતાનો આદર્શ મળે છે

‘વિશ્વપ્રાણ શ્રીનવકાન્ન’ નામના આ પુસ્તકમાં લેખકે આ દિશામાં ઉત્તમ માર્ગદર્શન આપ્યું છે તેને ફરી ફરી વાચવાથી યોગ્ય આત્માઓને પરમાર્થપરાયણતામાં આગળ વધવાનું અને મ્વાર્થપરાયણતાથી પાછા હટવાનું અપૂર્વ બળ

મળવા અને શ્રીનવકારની સાધનામા અપૂર્વ ગ્રાણ્ય પૂરાવાનો સંભવ છે

અતરાત્માની બાવુકતાથી લખાયેલ આ પુસ્તકના વાચન-મનન વડે શ્રીનવકારની તાત્ત્વિક અને સાત્ત્વિક આગધનામા સમ્ય જીવોનો વેગ વધી એ જ એક શુભાભિલાષા

ત્રિ સ ૨૦૧૭ }
કાગળ વધી ૫ }
મીસર }
(રાજસ્થાન)

—પ. ભદ્ર કરવિજય.

શુદ્ધિ પત્રક

૫૮—૫૩૧	અશુદ્ધિ—શુદ્ધિ
૩૫—૪	વર્ષની—ધર્મની
૪૩—૧૭	વે—વેડ
૫૫—૨	કુગ્ગા—કુગ્ગા
૫૭—૧૦	કથા—કથા
૫૮—૧૬	સવાવ—સિવાવ
૮૮—૧૬	ખીજો—ખાજો
૧૧૮—૧૧	અયથાય—અયથાય
૧૫૧—૧૭	વસવાની—વસવાના
૧૫૮—૧૭	અધિકર—અધિકાર

પ્રાસ્તાવિકા

અર્થ

શ્રીજિનેશ્વર ભગવતોએ કહેલા આગમમા ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય, આકાશાન્તિકાય, પુણ્ડ્રલાસ્તિકાય, જીવાસ્તિકાય અને કાળ એ છ દ્રવ્યોનું નિરૂપણ છે જગત આ છ દ્રવ્યમય છે તે હમા કાળ ઉપચરિત છે, શેષ પાંચમા ધર્મ અધર્મ અને આકાશ એક એક છે અને જીવ તથા પુણ્ડ્રલો અનત અનત છે પુણ્ડ્રલના અશોભુદા પડે છે અને પુનઃ જોડાય પણ છે ત્યારે ધર્મ, અધર્મ અને આકાશનો એક પણ પ્રદેશ જુદો પડતો નથી, તેમ પ્રત્યેક જીવના અમખ્ય પ્રદેશો હોય છે તેમાથી પણ કેાઈ આત્મપ્રદેશ જુદો પડતો નથી તે ચારે દ્રવ્યો અખંડ રહે છે

પ્રત્યેક દ્રવ્યનો મૂળસ્વભાવ સ્વ સ્વરૂપમા રહેવાનો છે તેથી ધર્માન્તિકાય વગેરે ત્રણ પોતાના સ્વભાવને કદી દોડતા નથી જીવનો સ્વભાવ પુણ્ડ્રલ સંયોગથી અવરાઈ ગયો છે તો પણ તે પોતાના સ્વભાવને પ્રગટ કરવાના પ્રયત્નો કરે છે તેનો સ્વભાવ સંભતીય જીવદ્રવ્યોની સાથે લળીને રહેવાનો હોવાથી જીવ જીવની સાથે મળવાના પ્રયત્નો તે કરે છે

જળના પ્રત્યેક ઝિંદુઓ ભિન્ન છતાં સમુદ્ર વગેરેમા તે એવા મળી જાય છે કે તેની ભિન્નતા શોધી શકાતી

નથી આવું મિલન કરવા માટે જળને કોઈ પ્રયત્ન કરવો પડતો નથી સ્વભાવથી જ અન્ય જળગિરિઓ સાથે તે એ રીતે ભળી જાય છે

જીવનો સ્વભાવ પણ અન્યજીવોની સાથે ભાવથી ભળી જવાનો છે તેથી સિદ્ધો પરસ્પર એવી રીતે ગ્યા છે કે તેઓની મિતતા શોધવી દુષ્કર છે આ કારણે મમારી જીવ પણ વિવિધ ઉપાયોથી અન્ય જીવોની સાથે જોડાવાના પ્રયત્નો કરે છે જોડાવાથી આનંદ અનુભવે છે જીવને જુદા પાડનાર જડનો મયોગ છે, તેથી જીવ મૈત્રી આદિથી જેમ-જેમ અન્ય જીવોની સાથે ઐક્યતા સાધે છે તેમ તેમ તેના અનાદિ જડ સંબંધો તૂટવા માટે છે એથી વિપરીત જીવ જ્યારે મક્ષીનસ્વાર્થને વશ બની અમૈત્રીભાવ માધે છે, ત્યારે ત્યારે નવા નવા જડના બંધનોથી તે બંધાય છે માટે મૈત્રી આદિ શુભભાવો દ્વારા અન્ય જીવોની માથે મિલનનો ભાવ પ્રગટાવવો એ તેનું મુખ્ય અને પવિત્ર કર્તવ્ય છે આ મિલનનો ભાવ જ્યારે પરાકાષ્ઠાએ પહોંચે છે ત્યારે જડનો સંબંધ સર્વંથા તૂટી જાય છે અને જીવ જીવ મઠીને શિવ બને છે, સમગ્ર સાધનાના અતિમ ક્ષણને પ્રાપ્ત કરે છે

સિદ્ધભગવતો સદાકાળ સહજસમાધિજન્ય અનત મુખને અનુભવે છે, તેમા મુખ્ય હેતુ તેઓની સાથેનો જડનો સંબંધ તૂટી ગયો તે છે એમ પણ કહી શકાય કે ભૂતકાળમા મૈત્રી આદિ શુભભાવોના સતત અભ્યાસથી

તેઓએ અન્ય જીવોની સાથે એવું ઐક્ય સાધ્યું કે જડનો સબધ તેઓની સાથે ટકી શક્યો નહિ અને એ બાવોના પરિપાકથી વૃદ્ધિ પામતો ચૈતન્ય સાથેનો સબધ એવો દૃઢ બનતો ગયો કે પરિણામે જ્યોતિમા જેમ જ્યોતિ મળી ભય તેમ અનત જીવોની સાથે તેઓનું એક અવગાહનામા મિલન થઈ ગયું અને તેઓને પરમ આત્મરજ્જુનારૂપ સહજ દશા પ્રાપ્ત થઈ.

જીવનું આ રીતે અનત જીવોની માથે ભળી જવું, એ પણ સિદ્ધપંથોની એક વિશિષ્ટતા છે. આથી એ દ્વલિત વાય છે કે જડબધનોથી મુક્ત થવા માટે મૈત્રી આદિ બાવોદ્વારા અન્ય જીવો સાથે મળી જવું અનિવાર્ય છે. જીવો મૌનિક સ્વભાવ પણ અન્ય જીવોની સાથે અને સાધવાનો છે જડ સબધોના કારણે જ તે અન્ય જીવોથી વિન પડી ગયો છે.

આ લેહ મૈત્રી આદિબાવોદ્વારા ટાળી શકાય છે તેથી મુદ્ધિના માધક એવા મદ્ધમાનુષાનના લક્ષણમા પણ 'મૈત્ર્યાદિ માત્રસમિધ' એવું વિશેષણ આપ્યું છે. આ મૈત્રી આદિ બાવોને શાસ્ત્રોમા મોક્ષસાધક ધર્મરૂપી ઠલ્પવૃક્ષના

- ૧ જ્યોતિશ્ચ જ્યોતિ મિના જસ અનુપમ
રિરમો સઝગ ઉપાધિ,
આતમગમ ગ્માપતિ સમરે, એ સિદ્ધ સદજ સમાધિરે,
બનિકા સિદ્ધ્યક પદ્મદે ॥

(ઉ શ્રીગોવિન્દગ્યજ ગણિતર)

મૂળ તરીકે જણાવ્યા છે^૨ તથા 'મિત્તી મે સન્ધ્યમૂણસુ' આદિ મૈત્રીભાવ પોષક અનેક સૂત્રોનું વારંવાર પ્રશ્નિધાન કરવાનું પણ વિધાન કર્યું છે એટલું જ નહિ, જગતના ન્દાના મોટા, ઉત્તમ, અધમ વગેરે સર્વ જીવોની માથે મનથી-વચનથી, કે કાયાથી, જાણતા અજાણતા, ગગધી દેવથી કે મોહથી, આ જન્મમા કે અન્ય જન્મમા અદ્ય પણ અપ્રીતિભાવજનક વર્તીવ થયો હોય તેનું સંતરપાણમૂ અજીવસત્તાણ આસાચણાણ' ઇત્યાદિ સૂત્રોથી મિથ્યાદુષ્ટત આપવાનું વિધાન પણ શ્રીમજ્જિમસુત્ર લગવતો આદિ મહર્ષિ એએ આવશ્યક સૂત્ર જેવા મહાન સૂત્રોમા કર્યું છે

એથી એ મિદ્ધ થાય છે કે કોઈ પણ કારણે મન વચન કે કાયાથી કોઈ પણ જીવની સાથે થએલો અમૈત્રી ભાવ જીવની પ્રગતિનો રોધક છે અને સર્વ જીવોની માથે કરેલો મૈત્રીઆદિ ભાવસંબધ જીવને જિંચે શ્વેદવામા-આત્મવિશુદ્ધિમા પરમ સહાયક છે

વસ્તુતઃ અન્ય જીવોની સાથે મૈત્રી વગેરે કોઈ પ્રકારથી સંબધ બાધનારને તેની જવાબદારીનો ભાર વધે છે, છતાં તેનું દુઃખ થતું નથી, ઉલ્લેખો સંબધનો આનંદ વધે છે અને એથી વિરુદ્ધ કોઈની માથેનો સંબધ તૂટવાથી તેની જવાબદારીનો ભાર ઊતરી જાય છે તથાપિ આનંદ થવાને બદલે દુઃખ થાય છે, આ અનુભવ જીવને એમ સમજાવે છે કે તેને અન્ય જીવોની સાથે સંબધ થવાથી જે આનંદ

• 'નિઘ્રેયસામ્યુદયફલધર્મકરપદ્મમૂલત્વેન
મૈત્ર્યાદિ માત્રાના શાસ્ત્રેષુ પ્રતિપાદન ॥'

ચાય છે તે સ્વાભાવિક છે અને સ્વાભાવિક થોડા પણ આનંદમાં વૈભાવિક આકારો પણ કષ્ટો અદસ્ય થઈ જાય છે એટલું જ નહિ કષ્ટો પણ મુખ્ય જની જાય છે

આહોં કોઈ પ્રશ્ન કરે કે જીજ્ઞાસે પોતાના માનવાથી થતો આનંદ આભિમાનિક હોય છે, અને તે વૈભાવિક હોવાથી તેને ઉપાદેય માનવો અયુક્ત છે તો તે પ્રશ્ન બરાબર નથી કારણ કે જીવે જીવ સિવાયની રિજનીય વસ્તુને પોતાની માનરી તે રિભાવ છે સર્વ જીવો તેના સજાતીય હોવાથી જીવ માત્રને પોતાના કે સ્વતુલ્ય માનના તે તેનો સ્વભાવ છે, એથી નિપરીત પોતાના ન માનના કે તુલ્ય માનવા તે રિભાવ છે માટે જીવ-જીવના મિલનનો આનંદ સ્વાભાવિક હોવાથી ઉપાદેય છે નિરૂપાધિક છે, અનુપમેય છે, અઅર્થનીય ■

જડમા મમત્વ કંઈવાના કારણે અન્ય જીવોથી જુદો પડી ગએલો જીવ જડના સયોગમાં જે આનંદ અનુભવે છે તે આભિમાનિક છે, તેથી તે હેય છે, ઔપાધિક છે, નશ્વર છે અને તુલ્ય છે

એમ જીવનો સ્વભાવ અન્ય જીવો સાથે ભળી જવાનો હોવાથી પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિદ્વારા તત્ત્વથી તે અન્યની સાથે જોડાવાના પ્રયત્નો કરે છે પણ અજ્ઞાન અને મોહજન્ય કુવાસનાઓના કારણે તે જીવ સાથેનો શુદ્ધ — અદૃત્રિમ સંબંધ બાધી શકતો નથી તેણે બાધેલા સંબંધો ઔપચારિક હોવાથી તૂટી જાય છે તત્ત્વથી તેણે જોડેલા તે તે સંબંધો તૂટવાનું જ દુઃખ તે અનુભવે છે અને એ દુઃખને

તાગવા તે પુન પુન સળધા બાધ્યા કહે છે આજ સુધી તેણે અજાન અને મોહથી તેવા અનતા સળધા બાધ્યા અને તે સમગ્રાય તૃત્યા, તો પણ અધાપિ તે તેટલા જ ઉત્સાહ અને પ્રયત્નોથી નવા નવા સળધા જોડ્યા જ કરે છે, યાકતો નથી આવું ત્યારે જ બને કે તેનો સ્વભાવ અન્ય જીવોથી જુદા ગહેવાનો નહિ, પણ બગીને રહેવાનો હોય

સર્વ પદાર્થોનો જો સ્વભાવ છે કે તે પોતાના મૂળ સ્વરૂપને (સ્વભાવને) ગ્રાસ કર્યા વિના જ પીને શ્લી શકતા નથી જીવનો સ્વભાવ જ જો સર્વ જીવોથી અભિન રહેવાનો છે, તો સર્વ જીવોની સાથે મૈત્રી આદિ ભાવોદ્વારા જોડાય નહિ, ભેદ ભાગે નહિ, ત્યાં સુધી તે સાચી સંપૂર્ણ શાન્તિને પામી શકે નહિ

જીવે બાપેલા સળધા વૃન્વામા કાળજી તેની તે સળધ બાધવાની અનાવડત છે જેની સાથે સળધ બાધવો દેાય તેના પ્રત્યે સન્માન પ્રત્યગત્યા વિના તેને પોતાનાથી અધિક માન્યા વિના સળધ બાધવ જ નહિ 'પોતે મદ્દાન અને ખીન્ને વૃન્ડ' જો જુદા અલકારમાંથી જન્મેથી છે અલકાર આત્માનો કિન્નર શમ છે, તે જ્યાં સુધી વચ્ચે નડ્ડો રહે ત્યાં સુધી જીવ જીવો આત્મીય સળધ બાધાય નહિ અને દીક પણ નહિ

વસ્તુત જેની સાથે સળધ બાધવો હોય તેને પોતાનાથી અધિક માન્યા વિના ચાલે જ નહિ અન્યથા તેની સાથેના સળધની સાચી ગરજ રચિ પણ ન મનાય

ઉપચારથી તેનો ઉપકાર મનાય છે દેહગત આરોગ્યનું જળ વધવાથી રોજો નાશ પામે છે, તો પણ નિર્જળ બની ગએલા આરોગ્યનું જળ વધારવા આહાર અને ઔષધ બંને જરૂરી છે પશ્ચાત્ત્વ લીધેલા ઔષધથી રોગ નાશ પામે છે, એમ મનાય છે તેમ અહીં પણ બાહ્ય શુભા શુભ બંને પ્રકારના નિમિત્તો ઉપકારક છે જૈન દર્શન માન્ય વ્યવહારનય આ અપેક્ષા ઉપર આધારિત છે અને નિશ્ચય જોટલું જ તેને મહત્ત્વ આપ્યું છે ચૈતન્યને પ્રગટાવવા ચૈતન્ય લાવેાની અને જડની અસરને નાબૂદ કરવા જડ લાવેાની ઉપયોગિતા છે

કોઇ આપણા પ્રત્યે કોઇ કરે તેને આપણે પચાવીએ, આત્મહિતાયે શુભલાવનાથી સહન કરીએ, તો આપણા કોઇ નિષ્ક્રિય-નિષ્ફળ બની નાશ પામે છે એ રીતે સર્વ દુર્ગુણો માટે સમજવાનું છે પ્રભુ શ્રીમહાવીરદેવે સગમા દિના પ્રતિકૂળ-અનુકૂળ ઉપમર્ગોને પચાવીને ક્ષમાના બળે પોતાના કોઇને પરાસ્ત કર્યો હતો, ખધક મુનિએ ખાલ ઉતારનારનું નિમિત્ત પામીને વૈરાગ્યના બળે દેહાધ્યાસને તોડ્યો હતો, મેતારજ મુનિએ સોનીના નિમિત્તને પામીને દયાના બળે અહિંસાને મિલ્લ કરી હતી, હરિશ્ચંદ્ર દે દેવોએ કરેલી આકરી કનોટીમા સત્પના બળે મત્યને પાળ્યું હતું, આવા તો સેકડો દષ્ટાન્તો શાસ્ત્રમા મળે છે કે જેમા દુર્જનાદિના નિમિત્તે સ્વ ઉપકાર માધનારા જ્ઞાનીઓના વર્ણનો છે

સામે કોથી વગેરે નિમિત્તો ન હોય તો દુઃસ્વપ્ન સાપક વિના આલમ્બને પોતાના ક્ષમા વગેરે શુભોને શી રીતે પ્રગટ કરી શકે ? અને એના પ્રગટીકરણ વિના કોધાદિનો નાશ થાય શી રીતે ?

એમ વિચારતા મમત્તન છે કે અનિદ્ર ભાવો પણ સ્વરૂપે હેય છતાં એકાન્તે અહિતકર નથી કર્મો સ્વરૂપે હેય છતાં પુણ્ય ઉપાદેય છે, સમાર સ્વરૂપે હેય છતાં મનુષ્યગતિ આદિ ઉપાદેય છે, એમ સ્વરૂપે અનિદ્ર એવા પણ ભાવોને આપણે ઉપકારક બને એ રીતે પચાવીએ તો તે ઉપકાર કરે છે એ કારણે શાસ્ત્રોમા દુર્જનાદિને પણ અપેક્ષાએ ઉપકારી ઠઠ્ઠા છે ઉપસર્ગો વગેરેને પણ મહં વાનુ વિધાન કયું છે

એમ અશુભભાવો પણ અપેક્ષાએ નિમિત્તરૂપે ઉપકાર કરે ॥ અને શુભભાવો તો ઉપકાર કરવાના સ્વભાવવાળા છે તે સ્પષ્ટ છે

આપણામા તેના તે તે ઉપકારને સમજવાની બુદ્ધિ જોઈએ અને તે તે શુભાશુભ નિમિત્તોદ્ધારા આપણને થતી પ્રતિકૂળતા અનુકૂળતાને સમગ્ર પચાવવાની આપણામા શક્તિ જોઈએ

આ શક્તિ એ જ સામાયિકનો પ્રાણ છે અને તેને પ્રગટ કરાવનાર નમસ્કાર મદમન છે એ કારણે શાસ્ત્રોમા નમસ્કારનું અને સામાયિકનું નિરૂપણ વ્યાપક છે સમગ્ર આશ્રમનો સાર નમસ્કારભાવ અને સામાયિકો પ્રગટ કરવા તે ॥

એ રીતે શુભાશુભ ઊભય લાવો ઉપકારક હોવાથી તેને ઉપકારી તરીકે બેવા બેઠવે એ રીતે બેવાથી તેના પ્રત્યે સદ્ભાવ, સન્માન પ્રગટે છે અને તેવું સન્માન પ્રગટવાથી આપણામા અનાદિ ધર કરીને રહેલો આપણા સન્માનરૂપ અહંકાર નબળો પડવા માટે છે

આપણો અહંકાર નબળો પડવાથી તથા જગતના અન્યજીવો પ્રત્યે સન્માન જાગવાથી આપણામા રહેલો સ્વાર્થભાવ પરાર્થભાવમા બદલાઈ જાય છે પછી એ પરાર્થ ભાવથી બધાએલા અન્ય જીવો સાથેના સંબંધો અખંડ-અતૂટ બની જાય છે એટલું જ નહિ, આ પરાર્થભાવ પ્રગટ્યા પછી આપણા સંબંધો સંબંધોને બગાડનારી, તોડનારી સ્વાર્થવૃત્તિ અને તેમાથી જન્મેલા કામ, ક્રોધ, લોભ, મદ, મોહ અને હર્ષ, ઈત્યાદિ અતરંગ શત્રુઓ પણ શત્રુભાવને (અપ્રશસ્તભાવને) છોડીને પ્રશસ્ત બને છે, પરાર્થવૃત્તિમા સહાય કરે છે

જેમ કામના (ઈચ્છા) ખરાબ છે, પણ તેમા અન્યનો વિચાર ન હોય, કેવળ આપણા સ્વાર્થ પૂરતી હોય તો તે ખરાબ જ તે ત્યારે અન્યનું હિત કરવાના રૂપમા બદલાય છે, ત્યારે દોષ નહિ, પણ સદ્ગુણ બને છે એ રીતે લોભ વગેરે ખરાબ છે, પણ તે પરાર્થવૃત્તિમા પલટાઈ પરના હિત માટે બની જાય છે ત્યારે પ્રશસ્ત બની સદ્ ગુણનું રૂપ ધારણ કરે છે આ પ્રશસ્તભાવોનું કાર્ય સર્વ

જીવોની નાથે નિશ્વાસ અનૂદ સુખ ય યથાવવાનું છે તે પૂર્વે થયા પછી તેઓ સ્વયં છટી જાય છે

સવજીવો નાથે આવો આત્મીયભાવ પ્રગટ્યા પછી દિસા, બુદ્ધિ, ચોરી, અસદાચાર કે મમત્ત્વ વગેરે આશયોને એવવા માટે પણ સામે કોઈ પાત્ર રહેતું નથી, તેથી આશયો સ્વયં બંધ થઈ જાય છે, એના પરિણામે નવો કર્મબંધ થતો નથી, જુના કર્મોની નિજરા થાય છે અને સર્વકર્મોના ક્ષય કરી આત્મા પરમપદને પામી શકે છે

આથી સમજાશે કે મવક્તિના આધારરૂપ પરાધર્મ-ભાવને પ્રગટ કરવો એ અતિ આવશ્યક હોવા સાથે અનિ દુષ્કર પણ છે તેથી તેને પ્રગટ કરવા માટે પરાધર્મભાવની ટોચે પહોંચવા પ્રયત્નશીલ શ્રીપરમેષ્ઠિ ભગવતોનું આલ્લબન લેવું જોઈએ આ આલ્લબન નમસ્કારમહામત્રની વિધિ પૂર્વકની ઉપાસના દ્વારા લઈ શકાય છે, માટે જ નૈનદયનમા તેનું મહત્ત્વ અનન્યસામાન્ય છે

કોઈ પણ જીવ જે કંઈ સુખ ભોગવે છે, તેમા પોતાનો અથવા પરનો પણ નમસ્કારભાવ જ હેતુ છે ઉભયનો નમસ્કારભાવ પરસ્પર ઉભયનું હિત કરે છે એક પાસિક જેનામા હોય તેને હિત કરે છે, કોઈ પ્રસંગે અન્યને પણ હિત કરે છે છતાં જેને નમસ્કારભાવ પ્રગટ્યો નથી તેને પણ જે કંઈ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે તેમા આપેલાં અન્યનો પણ નમસ્કાર ભાવ જ હેતુ છે એમ જીવ

માત્રના સુખનો સાધક નમસ્કારભાવ છે અને તેને પ્રગટા
વનાર શ્રીનમસ્કાર મહામત્ર છે તેથી તે વિશ્વના પ્રાણભૂત
છે ત્રણે કાળમા તેના બળે જ જીવો સુખ સોગવી શક્યા
છે અને જીવી શક્યા છે કેવળ અહુકાર કે તત્તજન્ય
હોધાદિ દોષો જ હોય તો તે સૃષ્ટિનો સહાર જ સરજે
માટે જ વિશ્વને જીવાડનાર શ્રીનમસ્કાર વિશ્વપ્રાણ છે આ
અન્યમા લેખકે પોતાની ચેલીથી શ્રીનમસ્કારભાવનું મહત્ત્વ
અને તેનું સ્વરૂપ તથા તેને પ્રાપ્ત કરવાના ઉપાયો, વગેરે
મમજાવવા પ્રયત્ન કર્યો છે તેને ચિંતન-મનનપૂર્વક વાંચીને
બધા જીવો સમગ્ર જીનાગમના સારભૂત શ્રીનમસ્કારભાવને
પામીને સામાયિક (સમ્મારિત)ને પામે, એ અભિલાષા
પૂર્વક આ પ્રાન્તાવિહ લખતા અજ્ઞાનાદિ દોષથી શ્રીજિનારા
વિરુદ્ધ કંઈ લખાયું હોય તેનો મિત્તિમિ દુક્કડ દઇને
વિરમુ છુ

ત્રિ મ ૨૦૧૭
કાગળ પૃષ્ઠ ૧૧
અમદાવાદ

}

પૂ ગુરુદેવ આ મહારાજ
શ્રીવિજયમનોહરસુરિ શિષ્ય
પ. ભદ્રકરવિજય

નમ્ર નિવેદન

ગુણભાવ છે મળના કારણોનો સમ્રાટ

આત્માની નિર્મળતા વધે છે તેમ સર્વજ્ઞવર્ધિત
વિષયકે તે ભાવની મહિમતા વધે છે

શાશ્વત મત્ર શ્રીનવકાર, તે ગુણભાવનો મહાસાગર છે

શ્રીઅરિહંત પરમાત્માના ઉચ્ચતમ આત્મવ્રત્યમા
જે ભાવ જગતના સર્વ જીવો પ્રત્યે હોય છે તે ભાવના
યોગનું શ્રીનવકાર એ શ્રેષ્ઠતમ માધ્યમ છે

શ્રીનવકારની વિધિ નિષ્ઠાપૂર્વકની આરાધના આપણને
તે મર્વોચ્ચ ગુણભાવના ભાગી બનાવે છે

તે ભાવની પ્રભાવના, જીવમાનના કલ્યાણમા કારણ
ભૂત બને છે તે અપેક્ષાએ શ્રીનવકારને ‘વિશ્વપ્રાણ’ પણ
ઠહી શકાય

વિશ્વને પોતાના હૃદયના હૃદય સમાન સમજવા
ન્વીકારવા તથા સન્માનવાની જે યોગ્યતા નમસ્કારભાવના
પ્રભાવે ખીલે છે તે અપેક્ષાએ પણ તેનું ‘વિશ્વપ્રાણ શ્રીનવ
કાર’ એવું નામ માર્ચક ગણાય

ત્રિભુવનપતિ શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની ભાવનામા
સમાધાને રહેવાની આતરિહ વૃત્તિઓને નિર્મળ કરવામા
જે શક્તિ શ્રીનવકાર પ્રગટાવે છે તે અપેક્ષાએ તેને

‘વિશ્વપ્રાણુ’નું મ બોધન યથાર્થ સમજાય છે

દેવાધિદેવ શ્રીવીર્ય કર પરમાત્માની મર્વજીવહિતકર આરાની સાથે જોડનારા શ્રીનવકારદ્વારા આરાધક આત્મા, જીવ માત્રના કલ્યાણની ભાવનામાં ઉદયમવત બની શકે છે તે ભાવના જેમ જેમ વેગ પડતી જાય છે તેમ તેમ જીવને જીવ વચ્ચેની અલગતા સાથે છે તે અલગતાને પોષનાગ દુર્ભાવ અને બહિર્ભાવને પોષનાના મનમાં સ્થાન આપતા તે કંપી ઉઠે છે મર્વ જીવોના હિતથી અવગ જોવા સ્વ હિતમાં તેને ગમ રહેતો નથી

નમસ્કારભાવનો અભાવ છે મલ્લખા અભાવ અને અતગયોનું મૂળ કાન્ધુ

શ્રીપદ્યપરમેષ્ઠિ ભગવતોના ભાવનો આરાધક આત્મા, પોષનાના ભાવ વડે ન પોષાને હજી, ન જગતના કોઈ જીવના હિતને

તીર્થ કલ્પના બીજકપ મર્વકલ્યાણની ઉત્કૃષ્ટ મગલ ભાવનાના ત્રિભુવન સ્વામિત્વમાં આગધક આત્માને જ્યાં મુધી મહેતુ પણ મદેહ રહે છે ત્યાં મુધી તેની આગ ધનામાં અપૂર્વ વૌર્યોદ્ભામ પ્રગટી શકતો નથી

શ્રીઅરિહત પરમાત્માનો દામ જોડે તેઓશ્રીની ભાવદયાના વિષયમૂળ ત્રણ જગતના સર્વ જીવોનો અન્નિમત્ર

જોવા વિવેકી આ મા પોષાની આરાધનાના કૃણ

તરીકે—‘જગતના સર્વ જીવો દ્રવ્ય અને ભાવ નિરોગિતા પ્રાપ્ત કરો ! એ સિવાય બીજું કશું ભાગ્યે જ માગી શકે

તેના ભાવમા વિશ્વહિતચિતા એ રીતે ઘુટાતી હોય છે કે તેનાથી વિરુદ્ધ પ્રકારની કોઈ માગણીમા તેના ભાવ પ્રાણે તેમ જ શ્વાસોચ્વાસ પણ માથે આપી શકતા નથી

જીવ-જીવ વચ્ચેની અલગતાને સર્વથા ટાળવાના હેતુપૂર્વકની આરાધનાનો નમસ્કારભાવ એ—પ્રાણ છે

એ નમસ્કારભાવના અદ્વિતીય પ્રભાવે આરાધક પોતે ‘હું બીજાના કંટ્યાણ માટે આરાધના કરી રહ્યો છું’, એવા અહંને આધીન ન થતા એમ સમજતો હોય છે કે, પોતા પ્રત્યેના એકદેશીય ભાવને કારણે મેં આજ સુધી જે વિરાધકભાવને પોષ્યો છે, તેનાથી મુખ્ય થવામા સહાયભૂત થનારા જગતના જીવો ન હોત અને તે જીવોને જોળખાવનાર શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનનું પરમતારકશાસન ન હોત તો મારી શી દશા થાત ?

આત્માનો શુભભાવ સ્વભાવે સક્રિય છે

સમગ્ર કારણોને ઝડપણે પકવવાની અચિંત્ય ક્ષમતા તે ભાવમા છે

તે ભાવના મહાસાગર મરખા શ્રીનવકારની આછી-પાતળી ભક્તિ, દેવ અને ગુરુભગવતોની નિ સ્ત્રીમ કૃપા, આરાધક આત્માઓની આરાધનાના અમાય બળ અને

તથા જગતના સર્વ જીવોના ઉપકારદર્શનના પ્રભાવે લખા
એલું આ પુસ્તક વિશ્વગ્રાણી શ્રીનવકારને પામેલા મત્વચાળી
આત્માઓમા નમસ્કારભાવની સર્વમંગલમય ભાવનાને
સાકાર બનાવવામા યત્કિમિત્ પશુ મહાયભૂત ઘરે એવી
ઊડી શ્રદ્ધા નિજડેયે છે

પુરોવચન અને પ્રસ્તાવનાની મહેર ઠરવા બદલ
બંને પરમપૂજ્ય પંચામજી લગવતોનો, લેખક અત કરણ
પૂર્વક પૂરેપૂરો ઋણભાર સ્વીકારે છે

પ્રમાદ અને અજ્ઞાનથી શ્રીજિનારા વિરુદ્ધ જે કાર્ઠ
આ પુસ્તકમા લખાઈ ગયું હોય તેમ જ ગ્રેમદોષ વગેરે
કારણે જે ક્ષતિઓ રહી જવા પામી હોય તે બદલ લેખક
અશુદ્ધપદ્ધતિ અત કરણપૂર્વક મિશ્રામિ દુક્કડ દે છે

આ પુસ્તકના મુદ્રણકાર્યને જાણે ભાવ આપવા
બદલ સુલેખા પ્રિન્ટિંગ પ્રેસના માલીક શ્રી મફતલાલ
જીવાભાઈનો તેમ જ કલાકાર શ્રી નરુભાઈનો લેખક
આભાર માને છે

રીસાલા બજાર, ડીમા.

લી૦

વિ સ ૨૦૧૭-૧૮ વૈત્રી પુનમ
શનિવાર

મફતલાલ સઘવી

વિષયાનુક્રમ

વિષય	પૃષ્ઠાક
પુરોવચન	૩
પ્રાગ્તાવિકમ્	૬
નિવેદન	૧૯
વિષયાનુક્રમ	૨૩
અર્પણ	૨૪

	*	*	*
૧ પ્રભુમુખી સાધના			૧
૨ ભાવનો તાકાત			૧૬
૩ ભાવનો સળવ			૨૮
૪ ભાવન ત્ર શ્રીનવકાર			૩૬
૫ પરદિનચિંતા			૪૧
૬ મૃત્યુમુખી ભાવના			૫૩
૭ ભાવનાનો દોર			૬૦
૮ નમસ્કાર ભાવ			૬૮
૯ ભાવનાનો પ્રદેશ			૭૮
૧૦ કહે નહિ શું			૮૮
૧૧ આરાધનાનો હેતુ			૯૩
૧૨ આત્માનો સંગ			૧૦૭
૧૩ મહા ભાવનુ માધ્યમ			૧૧૬
૧૪ 'નમસ્કાર' મહિમા			૧૩૪
૧૫ ભાવે ભાવના ભાવીએ			૧૪૧
૧૬ વિશ્વપ્રાણ શ્રીનવકાર			૧૬૧
૧૭ કન્યાશ્વસાગર શ્રીનવકાર			૧૭૩

અર્પણ

ત્રણ

જગતમા રહેલા

શ્રીનમસ્કારલાવના

એકનિષ્ઠ આરાધક

આત્માઓને આ

પુસ્તક અર્પણ કરતા

મહાત્મ હેતુ અમાપ

હર્ષ અનુભવે છે

॥ अर्च ॥

॥ नम श्रीजिनप्रवचनाय ॥

॥ अतन्तलधिनिधानाय श्रीगीतमस्यामिने नम ॥

विश्वप्राણ श्रीनवकार

नमो अरिहताण, नमो सिद्धाण, नमो आयरियाण,
नमो उरुम्मायाण, नमो लोए मन्त्रसाहूण ।

एसो पच नमुक्कारो, सन्व पारप्पणासण्णो,
मगलाण च सन्वेसिं पढम हवइ मगल ॥

卐

(૧) પ્રભુમુખી સાધના

એક આત્માનો શુભભાવ ખીજાને અમર કરે છે

જો ન કરતો હોય તો કર્મો જ બધું કરે છે અને આત્મા
કાંઈ કરી શકતો નથી, એવા એકાન્તિક વિધાનને પુષ્ટિ
મળે અથવા આત્મા જેમ જેમ ડર્મમુક્ત થતો જાય તેમ
તેમ તેની અસરકારકતા મહ પડતી જાય, એવી માન્યતાનું
સમર્થન થઈ જાય

શુભભાવ ભાવવાની ભૂમિકાએ પહોંચેલા આત્માને શુભભાવ બે તેના પોતાના આત્મા સિવાય બીજા કોઈને લાભ ન કરી શકતો હોય, તો એ શુભભાવની શક્તિ સામાન્ય પ્રકારની ગણાય તેનામા જીવને ચૌદરાજલોકમાથી બહાર કાઢવા જેટલું, લોકના મન્ત્રકસ્થાન પર પહોંચાડવાનું અપ્રતિમ સામર્થ્ય ન મળવી શકે

જીવનું દુઃખ બધાનું જાય છે, યોગ્યતા વધતી જાય છે, તેમ તેમ જગતના સર્વ જીવો પ્રત્યેનો સફળાવ સ્વભાવિકપણે તેમા સ્ફુરાયમાન થાય છે

આત્મભાવની અસરનો ઈન્કાર કરવો તે શ્રીચરિત્ર પરમાત્માના ત્રિભુવનસ્વામિત્વનો ઈન્કાર કરવા સમાન છે બે એક આત્માના શુભભાવને ચૌદરાજલોકના, જીવો સાથે સબંધ ન હોય તો શ્રીતીર્થંકર પરમાત્મામા ઘટા વાગેલા ‘લોગહિયાણુ’ અલયદયાલ ‘જગજી’ ‘જગ કમલ’ વગેરે વિશેષણો સંગત કઈ રીતે કરે ?

‘સર્વે જીવોના ત્રાતા’ એવા શ્રીતીર્થંકર પરમાત્માને મર્વોત્કૃષ્ટ આત્મભાવ સ્વાભાવિકપણે જગતના સર્વ જીવોનું રક્ષણ કરતો હોય છે તેનો લાભ, પ્રત્યેક જીવ, પોતપોતાના દુઃખ અનુમાર-યોગ્યતા અનુસાર પામે છે પરંતુ જગતનો કોઈ પણ જીવ તે લાભથી મર્વંથા વચ્ચે ગહેતો નથી

જે પુણ્યશાળી આત્માઓ પ્રભુજીએ પ્રરૂપેલા ધર્મના માર્ગ ઉપર ચાલતા હોય છે, તેમને તેનો અધિક લાભ

મળે છે અને જેઓ મન્માર્ગે નથી ચઢ્યા, તેમને તેનો ઓછો લાભ મળે છે,

મતલબ કે જે ભવ્ય આત્માઓને શ્રીજિનેશ્વરભગવતની આજ્ઞા વધુ વહાલી લાગી છે, તેમને સ્વાભાવિકપણે તેઓશ્રીની સર્વશુભકર ભાવનાનો અધિક મુયોગ માપડે છે અને જેમને વધુ વહાલી પોતાના સ્વાર્થ પી આજ્ઞા લાગે છે, તેમને ઓઝમા ઓછો દેવાધિદેવ શ્રીવીતરામ પરમાત્માની ભાવનાનો મુયોગ સાપડે છે

આત્મા પ્રત્યેના વદાનમાથી આજ્ઞા પ્રત્યેના વદાન પ્રગટે છે

કપાયો પ્રત્યેના વદાનમાથી ભવ પ્રત્યેના વદાન પ્રગટે છે

શ્રીઅરિહત પરમાત્માની સર્વ શ્રેયસ્કર ભાવના પ્રત્યેના પરમ આજ્ઞા મિતલ, આત્મામાં નિર્દોષ આદ્યભાવ ભાગ્યે જ પ્રગતી શકે

કપાયો પ્રત્યેના આદ્યમાથી આત્માઓ પ્રત્યેના રાગ અને દેવડેથી દ્વન્દ્વનો જન્મ થાય છે

મનનપણે વર્ષા રહી શ્રીઅરિહત પરમાત્માની અમીમ કલ્યાણનો પ્રત્યક્ષરૂપે લાભ પામવા માટે આપણે ભવ પ્રત્યક્ષતાનો મમં મમજવો જોઈએ

ભાવપ્રત્યક્ષતા એટલે પ્રત્યક્ષ ભાવાત્મક જીવન કે જે જીવન ઉપર પૂરેપૂર્ણ ચક્રણ ભાવનું જ ચાલતું હોય ભાવની મર્યાપરિતાવાળા જીવનના દર્શનથી ભાવપ્રત્યક્ષતા કેને ઠહેવાય તે અધિક સ્પષ્ટપણે હૃદયગત થાય

શ્રીજિનેશ્વરદેવની પ્રતિમાશ્રમા તેનું અદ્ભુત દર્શન થાય છે ‘ભાવ, ભાવ ને ભાવ’ બીજી કામ મળે જ નહિ ફક્ત દર્શન કરનારા સામ્યશાળીમા ‘ભાવ’ એટલે શું તેને સમજવાની થોડીક પાતતા જોઈએ કદાચ તે પાતતા પણ ન હોય અને જો ચી પ્રકારની દર્શનમુગ્ધતા હોય તો પણ આવે,

લાગણીપ્રધાનતાને ભાવ સાથે સંબંધ હોય છે ખરો, તેમ છતાં જે માનવજાતુ લાગણીપ્રધાન હોય તેનામા આત્મ ભાવ ઝગડાગતો હોય એવો એકાત નિયમ નથી કારણ કે લાગણીને પ્રવાહ જ્યાં સુધી ભૌતિક સ્તર પર વહેતો હોય છે, ત્યાં સુધી તેમા ગુણ અને દોષ બને હોય છે અને તે જ્યારે વિશુદ્ધ બનીને આધ્યાત્મિક ભૂમિકાએ પહોંચે છે, ત્યારે તેમા ગુણની માત્રા વધી જવાની સાથે, આત્મ ભાવની અધિક નજીક જવાની શક્તિ સ્વાભાવિકપણે પ્રગટે છે

જ્યાં જ્યાં ભાવપ્રધાનતા હોય, ત્યાં ત્યાં ભાવપ્રત્યક્ષતા હોય

શ્રીનવકારના ભાષ અને શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની અમીમ કરેણાના ધ્યાનના પ્રભાવે જીવનની મમઅત્તા ઉપર સ્વાભાવિકપણે ભાવપ્રધાનતા હસતી દેખાય છે

ભાવપ્રધાનતાને—બૂખને જોડે જોગન સાથે મેળ દાય છે તેટલો જ—ક્રિયા સાથે મેળ દાય છે

ભાવની પવિત્ર શક્તિ એના ધારકને ક્યારેય સંન્યા નિષ્ક્રિય બેસના દેતી નથી એક અપેક્ષાએ એમ પણ કહી શકાય કે

વધુમા વધુ ક્રિયા કરનાર આત્મા કરતા પણ મતત વધુ ક્રિયાશીલ 'ભાનની પ્રધાનતા'વાળો આત્મા રહેતો હોય છે પ્રમાદનુ પડખુ સેવતા તેને અકથ્ય વ્યથા પહોંચે છે નખ શિખ આત્મભાવમય જનવાની તેને ભાવના હોય છે

આત્મભાવનું અધિક નિર્મળ જળ, સ્વાભાવિકપણે સર્વ આત્માઓના 'શુભ'ને અધિક ભાવ આપવામા પરિણત થતું જાય છે

આત્મભાવ વધે એટલે જન્મતા સર્વ આત્માઓ પ્રત્યેના શુભ ભાન વધે જ

આત્મભાવ વધે એટલે જીવનમા નીચેના લક્ષણો પ્રગટ થાય

પોતાના નામ પ્રત્યેના મોહ ઓસરવા માટે

પોતાના યશ પ્રત્યેના મોહ ઓમરવા માટે

પોતાના પરાક્રમ પ્રત્યેના અહ ઓમરવા માટે

પોતાના વૈભવ પ્રત્યેના અહ ઓસરવા માટે

નામના મોહનું દેવાધિદેવના નામમા રૂપાતર થતું જાય

યશના મોહનું દેવાધિદેવની સર્વજીવહિનકર ભાવનાની પ્રભાવનામા રૂપાતર થતું જાય

પરાક્રમના અહનું દેવાધિદેવની ઉત્કૃષ્ટ પ્રકારની આજ્ઞાની ભક્તિમા રૂપાતર થતું જાય

વૈભવનો અહ, આત્મલક્ષ્મીની આરાધનામા બદલાઈ જાય

મતલબ કે આત્મભાવસભર જીવનમાં અનંત કરુણા-
નિવાન શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની કરુણાનું ચક્ષુ હોય

પ્રયશ ભાવાત્મક જીવનના વિકાસની આડે મોટામાં
મોટો અવરોધ ઠપાયો જાણો કષ્ટ છે

એટલે તે ઠપાયો (ક્રોધ, માન, માયા અને લોભ)ને
જ્ઞાની ભગવતોએ આત્મભાવના ભાવગતિઓ તરીકે
ઓળખાવ્યા છે

આત્મા, આત્મા વચ્ચે અભિવ્રભાવ તે ભાવગતિઓ
પેદા કરે છે

વાસ્તવમાં આત્માને આત્મા પ્રત્યે પૂર્ણ નિઃકામ પ્રેમ હોય છે

આત્મભાવ ઉપર જેટલા પ્રમાણમાં અભિવ્રભાવની
રચામ છાયા કેલાય છે, તેટલા પ્રમાણમાં તેની પવિત્ર શક્તિ
દબાઈ જાય છે તે શક્તિ દબાય છે, તેના કારણે તે ક્યારેય
વધુ અશક્ત બને છે અને અધિક ભાવ ક્ષાલિતા તળે
આવી જાય છે

આત્મભાવના પ્રતિકૂળભાવને સાનુકૂળ થવું તે વીર્યવાન
આરાધક માટે શુભરૂપ ગણાય કારણ કે આત્મભાવની
પ્રતિકૂળતાને અનુકૂળ થવાથી નરવાળે તાઠાત પ્રતિકૂળતાની
જ વધે છે, તેમ જ આપણી પોતાની પાપ પ્રતિકારશક્તિમાં
મોટે ઘટાડો થવા માટે છે

આત્મભાવને પ્રતિકૂળ એવો વિચાર મનમાં જાગે તે

પણ અશુભોદયના કારણકે ગણાય

એટલે ભાવશત્રુઓને માફકમરના વિચાર, વાણી અને વર્તનને આનુકૂળ બનવું તે શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનની ઉત્કૃષ્ટ મંગલ ભાવનાથી વિરુદ્ધ દિશામાં વર્તવા મગ્ધુ ગણાય

રસને જતા આપણને કોઈ ભાઈ કયા પણ કારણ સિવાય જે-આર અપરાધે સજાથી દે તે સમયે જો આપણને કયા પણ પ્રયત્ન સિવાય તે અપરાધે બોલનાર ભાઈ પ્રત્યે ક્રોધ ઉપજે, તે સમજવું કે આપણી અદર બદ્ધેશ્વર ક્રોધ કરાવ બરેનો છે અને જો ક્રોધને બદલે તે ભાઈના તથાપ્રમરના વર્તન પ્રત્યે કરુણાભાવ જામે તો સમજવું કે આપણે આત્મભાવ નિર્મળ થઈ રહ્યો છે

ક્રોધ જે રીતે પોતાનો ધર્મ બગાડે છે, આત્મભાવ તે જ રીતે પોતાનો ધર્મ બગાડે છે

જગતના નર્મ છવોના પગ્મ ઉપકાળી એવા શ્રીઅરિહંત પરમાત્માના અરિહંતભાવના એકનિષ્ઠ ઉપાસકનો એક શ્વાસોચ્છવાસ પણ કષાયોને છવાડવા પાછળ બરબાદ થાય તે ધણી ગંભીર બીના સેખાય

જે મહાપુરુષશાળીઓને શ્રીઅરિહંત પરમાત્મા સરખા નાથનું અનેક જન્મોના અપાર પુણ્યોદયે ચરલું મળ્યું છે, તેમને કષાયોની છાવણીમાં આશિયાળા ચહેરે ફરતા જોઈને આખી પ્રકૃતિ આજે બિના અશ્રુ મારી રહી છે પણ, પળી અને જળચરોના છવન ઉપર અધિક ભય ફેલાયો છે અને લાકડામાંથી અગ્નિ પ્રગટે તેમ મોટા ભાગના માનવબધુ ઓની પાંચે ઇન્દ્રિયોમાંથી કષાયની અગ્નિ જ્વાળાઓ બહાર

નીકળી રહી છે

સ્વભાવથી જ આત્માને જે અમિત્ર છે તે કપાયનેા આત્મભાવના પક્ષકારથી પક્ષ ન જ થઈ શકે ભૂવેચૂકે પણ તેને માફકસરના બે બોલ બોલાઈ જાય, તો પણ આપણને અકથ્ય પશ્ચાત્તાપ થવો જોઈએ

કપાયને માફકસર ચનારના ભાગ્યમાં ભવનુ ઓદણુ રહે

શ્રીઅરિહત પરમાત્માની ભાવનાને માફકસર ચનારને શાશ્વતપદનુ

પોષણુ મળે

‘આત્મભાવ બીજુ નહિ—નહિ, નહિ—નહિ’ની અડગ નેમ માથે આપણે શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોની ભક્તિ ઠરડી જોઈએ તે ભક્તિમા આપણા સઘળા પ્રાણોને મગ્ન જોડવા જોઈએ મનને તે પ્રાણોની આગેવાની સોપવી જોઈએ આગેવાની મોપાય છે એટલે તે સ્વાભાવિકપણે સાનુકૂળતા દર્શાવવા માટે છે

નિઘ્રહ કરતા રૂપાતરતાને માર્ગ જરા પણ ઉતરતો નથી

એટલે જેનો પવન સરખો સ્વભાવ છે, તે મનને દબાવવા પાછળ વિશિષ્ટ શક્તિઓને નિરર્થક જોડવા કરતા જો તેની મમત્ર ચચગ્નાને, ઇન્દ્રિયોના વિષયો પ્રત્યેની તેની ક્ષોભપ્રતાને આત્મભાવાનુકૂળ બનાવવામા રોકી લેવાય તો ન તેની મતત ચોકી કરવી પડે કે ન તેના મારે વ્યથા શક્તિવ્યય વહોરવો પડે

આત્મભાવની અધિષ્ઠાતા સિવાય બીજા કશાનો વિચાર કરવો

તે સર્વોત્તમ માનસજનને વિદ્યુત કરવા સમાન છે

આત્મભાવ પ્રગટે છે ત્યારે જ જગતના સર્વ જીવો સાથેના તથા શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતો સાથેના ભાવસંબંધનું જીવને યથાર્થ ભાન થાય છે

તે ભાવ સંબંધને યથાચક્રિત દીધાવવાની, સફળ કરવાની શ્રીનવકારના પ્રત્યેક ધારકને શ્વાભાવિકપણે ભાવના હોય, હોવી જોઈએ

વસ્તુના જેમ ભાવની પણ આપણે ચર્ચા કરીએ છે

વસ્તુની આપણેમા દ્વાય અગત્યનો ભાગ ભજવે છે ત્યારે ભાવની આપણેમા અત્યંત કરણ અગત્યનો ભાગ ભજવે છે

એટલે જ અત્યંત કરણપૂર્વકની શુભાચિંત્ય તેમ જ બદ્ધુઆત્મા આ જગતમા અનાદિકાળથી એકસરખું મહત્વ જળવાઈ રહ્યું છે

ગુણભાવની આપણેની કિંમત આ લોકમા ક્યારેય સર્વથા બંધ થતી નથી, કારણ કે સર્વોચ્ચ આત્મભાવના પરમદાતાર એવા શ્રીઅરિહંત પરમાત્મા તેમ જ આચાર્ય ભગવતાદિ ત્રણેય કાળમા મોણુદ હોય છે ત્યારે તે ભાવની આરાધનામા મદદતા આવે છે, ત્યારે આત્માનું સુખ ઘટે છે અને ત્યારે તે ભાવની આરાધનામા અપૂર્વ વેગ આવે છે, ત્યારે આત્માનું સુખ વધે છે, પરંતુ ભાવના દાતાર ભગવતો તો—પ્રવાહથી—કાયમ હોય છે

જે ગામમાં દાતાર વસતા દોય તે ગામમાં દરિદ્રતા ન વસી શકે, તેમ જ જગતમા આત્મભાવના પરમદાતાર ભગવતો વિદ્યમાન હોય

તે જગતના જીવો પરસ્પર પ્રત્યે સ્વાભાવિક સદ્ભાવ હોય

પરંતુ દ્રવ્યદાનની આપ લેની પ્રક્રિયા કરતા ભાવદાનની આપ લેની પ્રક્રિયા ઘણા જિજ્ઞાસુ પ્રકારની હોવાથી જિજ્ઞાસુ પ્રકારના જીવનને વરેલા આત્માઓને તેનો અધિક લાભ મળે છે

જે ભૂમિકાએ જીવનને ભાવદાનનો સુયોગ થાય છે, તે ભૂમિકાએ પહોંચવા માટે નીતિ, સદાચાર, સરળતા, ન તોય, તપ, જપ, સ્વાધ્યાય તેમ જ ક્ષમા વગેરે ગુણો જીવનમાં હોવા જોઈએ

શ્રેય અને સુવાણી સપાળીવાળો પદાર્થ સ્વાભાવિકપણે પોતાનામાં અધિક પ્રકાશને જોઈ શકે છે, તેમ ઉક્ત ગુણો યુક્ત જીવનમાં સ્વાભાવિકપણે અધિક ભાવ પ્રકાશ પ્રવેશે છે

જગતના સર્વ જીવોના હિતને બાંધ આપનાની ભાવના રાજ નિયમિતપણે બાંધનાથી જીવનમાં ધીમે ધીમે ઉક્ત ગુણોને પાત્ર મનનાનો હિત પ્રગટે છે અને સર્વજ્ઞ્યાણુમય તે ભાવને જગતના સર્વ પવિત્ર સક્રિય શ્રીનવકાર મહામંત્રની વિધિપૂર્વકની આરાધના મારી પ્રગટે છે

એટલે કે જીવના, જગતના સર્વ જીવો સાથેના ભાવ સંબંધનું મૂળ શ્રીનવકાર છે

અં શ્રીનવકાર તે બીજો નહિ, પણ આપણે જેને રાજ જહુમાનપૂર્વક યાદ કરીએ ત્રીજો તે જ

જે દરજ્જે પહોંચ્યા પછી જીવને શ્રીનવકાર પ્રાપ્ત

થાય છે, તે દરજ્જાનું યથાર્થ ગૌરવ તે જ્યાં મુખી સાચવે છે, ત્યાં મુખી ભાવ-મળધની ભૂમિડા ઉપર પડી રહે છે અને જ્યારે તે પોતાના દરજ્જા વિરુદ્ધ વર્તન કરતો થાય છે, ત્યારે તે ધીમે-ધીમે નીચી ભૂમિકાએ લપમતો થાય છે

જોડી ભૂમિકાએ રહેવાને જમતમા પોતાના ઉપમરીઓ ધણા દેખાય

નીચી ભૂમિકાએ મળા પડી તે જ આત્માને જમનમા પોતાના અપમરીઓ વધુ દેખાય.

શ્રીપ અપરમેષ્ઠિ ભગવતોના ઉત્કૃષ્ટ મંજવભારની આરાધના કરનારા પુણ્યવત આત્માને જમનમા સર્વ જીવો પ્રત્યે સ્વાભાવિક સહભાવ હોય કા જ કે મોઢ જીવમા દોષારોપણ કરવાના કામ તે ભૂમિકાએ રહેના આત્મામા બનતા સુધી હોતી જ નથી જીવનુ જીવત્વ તેને ગેટનુ વદાનુ લાગે છે તેનુ બીજુ કશુ વદાનુ નથી સાગતું

જીવ પ્રત્યેના સર્વોચ્ચ વાત્મ રનો સર્વોચ્ચ આ રી શ્રીજિનેશ્વર ભગવાન પૂરો પાડે છે

એને શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનના ઘસને એ આદર્શ સ્વાભાવિકપણે રહુ માફક આરવો જોઈએ

પગના હિતને ભાવ આપવાથી મ્વ અને યં ઉભયનુ હિત મધાય છે

ઠેવળ મ્વના હિતના ભાવને ભાવ આપવા જતાં 'મ્વ'નું મામુવી પ્રકારનું હિત 'પર'ના અધિક હિતના બોગે ગઈય બને છે એટલે 'મ્વ'નું હિત ચાહનારા ભાગ્ય શાળીઓએ 'પર'ને પાછળ નહિ પણ આગળ ગણવા

જોઈએ 'સ્વ'ના ઉદ્દેશ કિતમા સહાયક એવા જગતના પ્રાણીઓને
તુરંતકારવાથી વધુમાં વધુ અહિત 'સ્વ'નું થાય છે

સકળ જીવનોકના સર્વોચ્ચ કિતની ચિંતા પાછળ પસાર થતી
એક એક ક્ષણનું મૂલ્ય મેંડો કનપટ્ટોના એક સામગ્ર મૂલ્ય કરતા
અસખ્યાતગુણ અધિક હોય છે

પરહિતચિંતા, એ ધર્મધ્યાનનો એક પ્રકાર છે તેથી
નિરપેક્ષપણે થતી સ્વહિતચિંતા, જીવને મોટે ભાગે આત્મ
ધ્યાનમા ફાંટી રાખે

'સ્વ'ની મહાનતા થવામા જે મહાયક તે 'પર'

'સ્વ'ને 'સ્વપરતા' ખીલવવામા જે સહાયરૂપ થાય
તે 'પર'

આત્માને દેહભાવથી, મમત્વભાવથી પર બનવામા
મખળ નિમિત્તો પૂરા પાડે તે 'પર'

'પર' શબ્દનો 'પરાયો' એવો સ્થૂલ અર્થ અહીં
વિચારવાનો નથી જ્યાં જે અર્થ સર્વથા સુક્ષ્મયુક્ત ઠરતો
હોય, તેના વિવેકી આત્માએ ઉચિત રીતે ઉપયોગ કરવો
ધટે પર એટલે ઉત્કૃષ્ટ, વિશાળ, ઉચ્ચ અથવા ઉપકારી

મોક્ષપુરુષાર્થમા પ્રેરક એવા પર'ને પૂરો ભાવ આપનારો
સત્સપ્ન આત્મા, સ્વ'નો સર્વશ્રેષ્ઠ મિત્ર મણાય છે અને 'પર'નો
નૈમીના ભાગે જે સ્વ'ને રીઝવવાનો પ્રયાસ કરે છે, તે નથી તો
'સ્વ'ને રીઝવી શક્યો કે નથી પર'ના સદ્ભાવનો જાગી બતા શકતો

'પર'ના પરમમિત્રને પરમાત્મા કહેવાય

સ્વના પૂજારીને સર્વદ્રોહી કહી સમાય

જગતના મર્વ જીવોના હિતના ચમચિન્તક એવા શ્રીઅહિંસ પરમાત્માના દામનો, પરિત્યજિના એ પ્રધાન ગુણ ગણાય એ ગુણ જરાજર ખીલે કે એટલે શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતો જગતના સર્વ જીવો ઉપર કદ રીતે અને શા માટે મતન ઉપકાર કરી રહ્યા છે, તે જરાજર હૃદયગત થાય છે

પરમપદને ભાવ આપવા માટે દેવ અને ગુરુની જિઆ ભાવપૂર્વકની ભક્તિ જેટલો જ પરહિતનો ભાવ આવશ્યક લખાય છે

દેવગુરુનો ભક્તિ સિવાય પરહિતનો ભાવ શુદ્ધ નથી થતો તેમ જ પરહિતના જરા સિવાય દેવગુરુની ભક્તિનું સર્વોત્તમ ફળ જીવને સંજતાપરંક પ્રાપ્ત થતું નથી

જિઆમા જિયુ પુણ્ય, જિઆમા ડિયા ભાવપૂર્વકની ક્રિયા કરવાથી બધાય છે

જિઆમા જિઆ આત્મભાવને ખીલવવા માટે જિઆમા જિઆ ભાવના મ્વામી એવા શ્રીજિનેશ્વરની ખૂબ ભાવોન્વાસ પૂર્વક ભક્તિ કરવી જોઈએ અને તે ભક્તિના પ્રભાવે પ્રગટતા આત્મોદનાસ વડે જગતના સર્વ જીવોના હિતને ભાવ આપવો જોઈએ

જિયી પણ મ્વ વિષયક આરાધનામા વીર્યોદ્ધાસ અપૂર્વતા ધારણ કરી શકતો નથી, એટલે તે આરાધનાના

પ્રભાવે જે પુણ્ય બધાય છે તે મોટે ભાગે આમાન્ય ડેલીનું
હોય છે

શ્રીઅરિહત પરમાત્માની ભક્તિ કરતી વખતે,
શ્રીઅરિહત પરમાત્મા સરખા Cત્કૃષ્ટ મગલ ભાવની આરા-
ધનાનો ભાવ હેયામા રહેવો જોઈએ તે ભાવને સ્થાને
'મોક્ષ'ની સ્થાપના થાય તે પણ 'ભાવ'ના અપેક્ષાએ અગત પણ
ઉત્તરતું ગણાય કારણ કે મોક્ષની ભાવના હોવા છતાં તેના માટે
આવશ્યક એવો વાગ્યો ન, સ શ્રીઅરિહત પરમાત્મા સરખા ભાવની
આરાધનાથી જ પ્રમુત્તો હોય કે એટલે જો 'મોક્ષ'ને બદલે અથવા
મોક્ષના સાથે દેવાધિદેવના સર્વોત્કૃષ્ટ ભાવને દેવ સમર્પિત થાય તો
મોક્ષમા વિન બ ન થાય અને પરના ક્રિતને પૂરે રૂપે ભાવ આપી શકાય

પરહિતદષ્ટિ નથી પ્રગટતી ત્યાં મુખી ડગલે ને પગલે
મ્વનુ હિત જોખમાય છે તેમ જ જગતના જીવો વચ્ચેના
સફળાવમા અધિક મોળપ વર્તે છે

શ્રીનવકારથી જોડાએલા હોવા છતાં, પરહિતચિંતાનો
ભાવ આખો પડ્યો એટલે તેની માઠી અમગ દેવાધિદેવના
પરમતારક શાનને પામેલા પુણ્યશાળી આત્માઓને પણ
થઈ શ્રીનવકાર એ ભાવ જોડાણનું અનન્યતમ માધ્યમ છે, એવું
જો બરાબર હૃદયગત થઈ ગયું હોત, તો જાલજોડે ભાવને કદી ન
જન્મત અને જગતના બધા જીવોનું અધિક એવ પુણ્યશાળાઓની
ભાવનાને અધિકારે સાર્થક કરત

મનના બેઢભાવભર્યા પરિણામ યા અનમાન આત્મ
દષ્ટિને કારણે જીવનો આત્મવિકાસ અટકે છે અને

બેદપર્યાયપર પરા વધે છે

આત્મત્ર્ય કરતાં અધિક જ્ઞાન તેના પર્વાયને આપવાથી અસમાન આત્મદષ્ટિને વધુ પોષણ મળે છે

કારણ કે પર્વાયના બેદ પ્રકાર ઘણા જ હોવાથી બધે એક મરખો બાવ રહી શકતો નથી આત્માના સારા પર્વાયને અધિક ભાવ આપવાની તેમ જ સામાન્ય પર્વાયને તુચ્છકારી નાખવાની વૃત્તિ જીવને સહેજમા થઈ જાય છે

આત્મદ્રવ્યના ગમે તેવા પર્વાયને બેતા વેત આત્મ દ્રષ્ટિવાળો આરાધક જ એમ બોલી શકે છે કે, ‘પર્વાય ગમે તેવો પણ છે તો આત્માનો ને ?’

સોનાના ગમે તેવા અવકાર પ્રત્યે સુરખ્ત પ્રત્યેના ગાં રાગ (ભાવ)ને કારણે સામાનિક માનવમધુને ગમ (ભાવ) રહે છે તેમ જ પ્રત્યેના સહભાવ તેના ગમે તેવા પર્વાય પ્રત્યેના દુર્ભાવથી આત્મ નિરાગા જીવને પર રાખે છે

શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની સાચા હૃદયની બક્ષિતથી આત્મદષ્ટિ ખીલે છે આત્મદષ્ટિને ‘શ્રીઅરિહંતદષ્ટિ’ પણ કહી શકાય કારણ કે જિઆમા જિચી આત્મદષ્ટિ શ્રીઅરિહંત પરમાત્માને હોય છે જેવી જિચી તેઓશ્રીની આત્મદષ્ટિ હોય છે તેવો જ સર્વોચ્ચ તેઓશ્રીનો આત્મભાવ હોય છે

દષ્ટિને વિશુદ્ધ તેમ જ વ્યાપક બનાવવાનું કાર્ય જ્ઞાન કરે છે અને જ્ઞાવને અમલી બનાવવાનું કાર્ય દષ્ટિ કરે

એટલે આત્માને ઓળખવાની શક્તિ પ્રગટ્યા પછી

તેને ભાવ આપવાની ભાવના ન પ્રગટે એવું ભાગ્યે જ બને

જીવતત્ત્વ પ્રત્યેના ભાવ સિદ્ધાંતનો મોક્ષતત્ત્વ પ્રત્યેનો ભાવ મોટે ભાગે આત્માને હેતુરનારો નીચડે છે એ હકીકત મોક્ષાર્થી માનના દેવામાં સદાગ હકીકતરૂપે રહેતી જોઈએ

પાયા વગરની ધમારત લામો કાળ ટકતી નથી તેમ જીવતત્ત્વ પ્રત્યેના શુભમાન સિદ્ધાંતનો મોક્ષતત્ત્વ પ્રત્યેનો ભાવ જીવનમાં સ્થિર બની શકતો નથી

જીવના શ્રેય ને અપાતો શુભભાવ, સર્વ થયરકર ધર્મ મહાસત્તાની કાર્યક્ષમતામાં વેગ આણે છે

જીવના શ્રેય ને અપાતો શુભભાવ, શુભભાવના પરમદાતાર શ્રીઅરિહંત પરમાત્માના ભાવને અધિક પાત્ર બનવાની ક્ષમતા જીવને પ્રદાન કરે છે

જીવના શ્રેય ને અપાતો શુભભાવ, તે જાનના દાતારને રાજ રાજ હોય, પરિત્ર અને ત્યાગમય જીવનનો સુયોગ કરાવે છે

જીવના શ્રેય ને અપાતો શુભભાવ, જીવ, જીવ વચ્ચેના અત સંબંધોની શક્તિને ઝોછી કરે છે

જીવમાં પોતાપણાનું દર્શન કરવામાં તેના કલ્યાણને ભાન આપવાની સ્વાભાવિક શક્તિ જીવનમાં જાગ્રત થાય છે

પરમા પોતાપણા ા આ ભાવના ભાવવામાં જે આત્મા જોડણી ક જુસાર્થ કરે છે તેટલા પ્રમાણમાં તેનો આત્મભાવ દ કાએનો રહે છે

જીવ, સ્વભાવે જીવમાત્રનો પરમ, નિષ્કામ પ્રેમી છે
વિવિધ ક્રમો તેમ જ કથાઓના પ્રભાવને લીધે, તેનો

તે સ્વભાવ મોટે લાગે અપ્રગટ રહે છે એટલે જીવ, જીવ વચ્ચેના નેહાકર્ષણની બગબર વચ્ચે, એકમેકના કર્મ કષાયાદિનો ઘોર સત્રામ સતતપણે આજ્યા કરે છે

એટલે જ આત્મસાવના ભાવશત્રુઓને મગમત કરવા ઉપર શાસ્ત્રકાર ભગવંતોએ ખાસ લાર મૂક્યો છે

મીનવતારનું પ્રથમ પદ, આત્મભાવના ભાવશત્રુઓને હણનારા મીઅરિહત પરમાત્માના અરિહતભાવને શરણે જવાનો મોધ, આપણને સડુને આપે છે

અરિહતભાવના આરાધના સિદ્ધાપ, જીવે જુદા જુદા ભાવને ડિગે જે તે જીવો પ્રત્યે દર્શાવેનો શત્રુભાવ સર્વથા નિર્મૂળ થઈ શકતો નથી તેમ જ તેના દેશમાં આત્મભાવનું અમીત્રિદુ પણ ટપકી શકતું નથી

આત્મભાવના લહેરનો જે પુષ્પશાળી આત્માને એકવાર પણ સ્પર્શ થાય છે તેન, તેના ભોગે સાપકના સ્વર્ગોપરેલવો પણ કડના ઝેર લાગે કે

શુભભાવના પ્રલિધાનના જે સર્વોત્તમ સાનુકૂળતા મહામત્ર મીનવતાર પૂરી પાડે છે તેના અનુભવે નમ્રપણે એમ કહી શકાય કે, રવિનેજ સામે ઝામળ ન ટકી શકે, તેમ શીતવકારના એકનિવ આરાધકના આત્મભાવ સામે અદ્ભલાવ ન ટકી શકે અશુભ ધ્યાનને યોગ્ય કર્મોણ્ણો ન ટકી શકે

પોતાના જ ધ્યાનમાં રોકાવાની જીવને અનાદિકાળથી વળગેલી લાલસા, તેને પરહિતચિંતાથી દૂર રાખે છે નિષ્કારણ કરુણાસિંધુ શ્રીઅરિહત પરમાત્માની કરુણાના પ્રલિધાનના પ્રભાવે તે ધ્યાન જેમ જેમ નાનું થતું જાય છે, તેમ તેમ આત્મભાવ આગળ આવતો જાય છે આત્મભાવ

આગળ આવતો જાય છે, તેમ તેમ પાપકર્મો અને કષાયોનું
જોર ઘટતું જાય છે પાપકર્મો અને કષાયોનું જોર ઘટે છે
એટલે જીવનમાં આદની રાતની મમરસતા ફેલાય છે તે
સમરસતામાં જીવ માત્રના કલ્યાણની ભાવનાના મૃદુ સૂર
સ્વાભાવિકપણે ચૂંચતા હોય છે

આત્માને વળગેલો 'હું' એ તેના ભગ્નમણિનું કારણ છે સર્વ
જીવોના દિલને માત્ર આપનાથી આત્મા ઉપરની તેની પકડ દીતી
પકડ મટી છે

'હું'ની પકડ દીલી પડે એટલે વિચાર, પ્રભુમુખી
બને પ્રભુમુખી વિચારમાં સ્વાભાવિકપણે સર્વ શ્રેયસ્કર
આત્મભાવ હોય છે

શ્રીનવકાર જેમને પ્રાપ્ત નથી થયો તેના કરતા અધિક
જવાબદારી શ્રીનવકારને પામનારા પુણ્યશાળી આત્માઓની
ગણાય તે જવાબદારીના પાવનમાં જે આત્મા જોડલા
પ્રમાણમાં અધિક સક્રિય બને તે તેટલા પ્રમાણમાં અધિક
જિજ્ઞાસુ પુણ્ય બાધે

જિજ્ઞાસુ પુણ્યને દયામૂલક જિજ્ઞાસુ કાર્ય સાથે ગાઢ
સંબંધ છે અને ભાવદાનથી અધિક જિજ્ઞાસુ ભાગ્યે જ બીજી
કોઈ કાર્ય ગણાય

આત્મભાવના સતત સમર્પણ સિવાય પરમાત્મભાવના પાતતા
પ્રભુની મક્કલી નથી

પરમાત્મભાવના સર્વોચ્ચ શિખરે પહોંચવાના આપણા
સહુના મનોરથ, ત્રિભુવનપતિ શ્રીઅરિહત પરમાત્માની
સર્વકલ્યાણમયી ભાવનાની એકનિષ્ઠાપૂર્વકની આરાધના વડે
વહેલા વહેવા ફોજો

(૨) ભાવની તાકાત

નવવિષયકભાવ માટે ભાગે ભવપરપરામા જ પરિણમે છે

ભાવને સર્વજીવવિષયજૂત બનાવવા માટે સર્વ જીવોના હિતના પરમચિન્તક શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની આજ્ઞા પ્રમાણે મન વચન કાયાને ચલાવવાની ઉપકારી ભગવતોએ આપણને આજ્ઞા ઠી છે

મહામત્ર શ્રીનવકાર પ્રત્યેની નિષ્ઠા, શ્રીપંથપરમેષ્ઠિ ભગવતોના હેયામા હોય છે તેવા ભાવ પ્રત્યેની આપણી ભાવ ક્રુધાનો નિર્દેશ કરે છે

મતતપએ શ્રીનવકારવશવર્તી બની રહેવાની શાસ્ત્રકાર ભગવતોની આજ્ઞા આપણા ઉપર આઠ પ્રકારના કર્મોરૂપી શરીરમાનુ કેાઈ શરીર થઈ ન જોએ અને મદારીના માકડા જેવા ખૂરા આપણા હાલ ન થાય તે ઉદ્ધત્ત, મગલ હેતુ પૂર્વકની છે

કર્મોના દુર્બોધ ગઢને ભેદવાની આત્માની તાકાતને સર્વ જીવોના હિતની ઓજસ્વિની ભાવના ઓછા સમયમા પ્રગટ કરે છે

તારુનો જળ સાથેનો સળધ એને સરિતા સાગર
તરવામા સહાયભૂત થાય છે, તેમ આરાધકનો જગતના
છવો સાથેનો ભાવ સળધ બધના હેતુભૂત ન બનતા,
ભવમાગર તરવામા સહાયભૂત થતો હોય છે

ભાવના ભયો સમઢરને સ્વાય ખારો વખ રાખનારા
કપાયો, ભાવમાથી 'હુ' ખેચાઈ જતાની સાથે નિર્મૂળ
થઈ જાય છે

કપાયના ક્ષય ઉપર ભાવની શુદ્ધિ અને વૃદ્ધિનો
આધાર રહે છે.

કપાયના પોષણમા અગત્યનો ભાગ 'હુ' બજવે
'હુ' હટે એટલે કપાયો જરૂર ઘટે

પારસમણીના સ્પર્શે લોહાનું સોનું બની જાય છે, તેમ
શ્રીનરકાર જપજન્ય ભાવના સ્પર્શે કથીર સરખા 'હુ'નું
કાચન સરખા 'અમે'મા રૂપાતર થવા માડે છે

ભાવની શુદ્ધિ થાય છે, એટલે આરાધકના હેયામા
જગતના છવો સાથેના ભાવ સળધની ભૂખ જાગે છે
પવનના યોગે મર્વત્ર ફેલાતી સુગંધની જેમ તેને લોક
આખામા શુભભાવની વાવણી કરવાના મનોરથ થાય છે

ગામમા ધાડ પડે ત્યારે ભયનો માર્યો ઘરમા છૂપાઈ
રહે તે કાયર કહેવાય, તેમ સજાત ભાવણીક ભોગવતા
આત્માઓની મદદે ન જાય તે આરાધક, પ્રભુછની ભાવનાની

પ્રભાવનાનો સો ટકાનો પક્ષકાર ન ગણાય,

દુર્ભાવને નિર્ભૂળ કરવાની ભાવની અપ્રતિમ શક્તિ,
તેની સર્વગામિતા અને સર્વસ્પર્શિતાનો પુરાવો છે

વજુનોતપ્યો કરોઠો દેવો જ્યોત્સ્નાશ્રીની સેવા કરવા
માટે પડાપડી કરતા હોય છે, તે શ્રીચરિત્ર પરમાત્માના
પરમનારક શામનને પામેલા પુણ્યશાળી આત્માઓને ભાવ
નાના પ્રભાવ સંબધી કંઈ પણ કહેવું તે જોવીના દીકરાને
'વાર'નો પાઠ બહુવવા મુશ્કેલ ગણાય

વરાળનું જોર વધતાની સાથે, તે ગમે તેવા મજબૂત
વાસણને તોડીને બહાર નીકળી જાય છે, તેમ સર્વજીવ
વિષયમૂલ ભાવના એના ભાવુડને ક્રિયાત્મક માર્ગે વાળવામા
ભાગ્યે જ અસફળ પુરવાર થાય છે

જગતના સર્વ જીવોનો પોતે ભાવ સંબધી છે, એવી
મમ્યક મમજ આરાધકને થીય અપરમેષિ ભગવતોના
ભાવની ખૂબ જ નજીક લઈ જાય છે

સર્વજ્ઞ શ્રીવીતરાગ ભગવતે પ્રકાશેલી નાની મોટી
સઘળી ધર્મક્રિયાઓ, જીવના જગતના સર્વ જીવો સાથેના
ભાવસંબધને બહાલી આપે છે

સઘન ભાવની શક્તિ એના ધારકને ધીમે ધીમે સર્વ-
ભાવનિરપેક્ષ સમભાવમા સ્થિર કરે છે અને તેનો વધુમા
વધુ લાભ જગતના જીવો પોતપોતાની કક્ષા અનુસાર

પામતા હોય છે

તો પછી સર્વ મળ ધોના વીઢ બધનો તોડીને મુક્તિરમણીને વરવાનું શાસ્ત્રવચન સિદ્ધ કદ રીતે થાય ?

શ્રીતીર્થકર પરમાત્માએ મુક્તિરમણીને વરવા માટેનો જે ધર્મ પ્રરૂપ્યો છે તે મપૂર્ણપણે વિધેયાત્મક છે તેમા નકારને જરા જેટલુ પણ ધ્યાન નથી સર્વ મળ ધોના બધન છેદીને આમળ વધવાની તેઓશ્રીની આજ્ઞાના મૂળમા ભારોભાર ભાવકયા રહેલી છે

મળ ધનુ બધન તોડવું એટલે જીવનો ઇન્દાર કરવો એમ નહિ, પરંતુ તેની માથેના 'હું'ના પરિણામરૂપ સળ ધને આત્મભાવના નિઃસ્વાર્થમય મળ ધમા પરિવર્તિત કરવો તે આ રીતનો મળ ધ વધતો જાય, તેમ તેમ આત્મા સ્થૂલ મળ ધોના બધનોમાથી મુક્ત થતો જાય

તરવા માટે સરિતામા ઝપલાવતા તારુને જળ વડે બધાએલો ન કહેવાય, તેમ ભવસાગર તરવાના હેતુપૂર્વક ભાવસળ ધને ભાવ આપનાર આરાધક અધિક બધનોનો ભાગી બની રહ્યો છે, એમ ન કહેવાય

તારુ જળ નડે જળને કાપે છે તેમ આગધક ભાવસળ ધ નડે ભવને કાપે છે

ભાવસળ ધના યોગે આત્મા, અનેક આત્માઓના શુભભાવને પોતાનામા ખેચી શકે છે તે શુભભાવનો વેગ,

ચારગતિમય મસારચક્રની ગતિને આમાનીપૂર્વક આળી ગકે છે

પરંતુ જો ભાવ મુજબ ક્રિયા ન થતી રહે તો ?

ઉપર જણાવ્યું તેમ, ભાવનો જોસ જોના ભાવુકને તથાપ્રકારની ક્રિયામા જોડયા સિવાય રહેતો જ નથી

બૂખનો જોસ કુષિતને ગમે તે માર્ગે રોટલો મેળવવાની ક્રિયામા જોડી દે છે તૃષાનો જોષ તૃષાતુરને મૃગજળ મુહાની પાછળ દોડાવી દે છે, તેમ ભાવનાનો જોસ ભાવુકને ક્યારેય સ્વર્થા નિષ્ક્રિય બેસવા દેતો નથી

ભાવ જન્મે છે ક્યાથી ?

આત્મામાથી

જોનું પ્રધાન કર્તવ્ય શું છે ?

અનાત્મભાવની નાબૂદી

તેમા જગતના સઘળા જીવોને બેળવવાની ગી જરૂર ગણાય ?

શ્રીજિનેશ્વર ભગવાને પ્રરૂપેલો ધર્મ સ્વપરશ્રેયસ્સાધક છે તેઓશ્રીની આસામા એકાતને મુદ્દલ ધ્યાન નથી

એટલે જે કાન્ય આત્મા તેઓશ્રીની આસા મુજબની ધર્માંગધનામા જોડાય છે, તેને જેટલું લક્ષ્ય સ્વપરિણામ તરફ રાખવું પડે છે, એટલું જ પરહિત તરફ રાખવું પડે

છે પરના હિતને અપાતો ભાવ, આત્મામા અનાદિ ઢાળથી ભરાઈને રહેલા અવિષયક ભાવને પલાળીને ઓગાળી નાશવામા, અગત્યનો ભાગ ભજવે છે

મતલબ કે જગતના સર્વ જીવોને યથાર્થ ભાવ આપ્યા સિવાય, જીવની ભવાચક્તિ મૂળમાથી ચલાયમાન થઈ શકતી નથી તેમ જ શ્રીપથપરમેષ્ઠિ ભગવતો પ્રત્યે હૃદયપૂર્વકની ભક્તિ દાખવી શકાતી નથી

શ્રીપથપરમેષ્ઠિ ભગવતોની ભક્તિની વાત સમજાય છે, પરંતુ જગતના સર્વ જીવોના હિતને ભાવ આપવાની વાત સમજાતી નથી

પોતાના રાજવી પ્રત્યે જેને પૂરો આદર હોય તેને તેની રેયત પ્રત્યે ભાગ્યે જ અનાદરભાવ હોય, તેમ જ ભાગ્યશાળી આત્માને શ્રીપથપરમેષ્ઠિ ભગવતો પ્રત્યે પરમ પૂજ્યભાવ હોય તેને તેઓશ્રીના ભાવના વિષયભૂત જગતના સર્વ જીવો પ્રત્યે સ્વાભાવિકપણે મદ્ભાવ રહે જ

અને જ્યાં સુધી મમત્ર જીવનમા એ રીતનો ભાવ ન ઉભરાય, ત્યાં સુધી ભવની અનેક ભૂતભૂવામણીઓમા ભટકવાના મૂળ ઢારણોના મૂળ આત્મપ્રદેશોમાથી નાબૂદ ન થાય

મોક્ષ માટે પોતાની જાતને નાબૂદ કરવાની સઘળી તૈયારીઓને હઠખાતા હૈયે વધાવવી પડે છે, તેમ મોક્ષને

લાયક બનવા માટે પોતાના મ્વાર્થ પ્રત્યેની સ્વધર્મી મમતાને
લાવસબધના ચોંચે માવ દીવી દરવી જ પડે તેના ત્રિવાય
મોક્ષની અગ્રભૂમિકા સુધી પહોંચવાનો વીર્યોદ્વાસ આત્મા
મગ્નગી શકે તો નથી

પરંતુ એનાથી પગને શો લાભ ?

પરને એ લાભ કે ભવની તેમના આત્મા ઉપરની
તીવ્રતર પકડ જરાક પછુ દીલી પડે છે

તેની શી ખાતરી ?

આરાધકોની વિષમાનતા એ તેની અસરનું સમજ
પ્રમાણ છે

આપ દેવી મૂલ ક્રિયાની મ્વય શરીરને અસર થાય
છે, તેમ ભાવના આદાન પ્રદાનની સૂક્ષ્મ ક્રિયાની સૂક્ષ્મ
શરીર ઉપર અસર થાય છે

ભાવને મગદ દરવાની મર્વ એક રીત કઈ ?

જેઓ પરમભાવને પૂર્ણપણે પામેલા છે, તે શ્રીઅરિહત
અને શ્રીસિદ્ધ ભગવતો તેમ જ જેઓશ્રી તે પરમભાવને
વરવા, કાળે અમમત્તપણે અપૂર્વ આત્મપુરુષાર્થો ખેડી રહ્યા
છે, તે શ્રીઆચાર્ય, શ્રીઉપાધ્યાય અને શ્રીસાધુ ભગવતોના
ભક્તિમા ત્રિવિધે જોતજોત થઈ તે

આજના દેશકાળમા શું તે શક્ય છે ?

ધ્યેયનિષ્ઠાસપક્ષ આત્માને આવેા પ્રશ્ન ન શોભે પૃથ્વીને પામવાના ચોક્કસ ધ્યેય સાથે ચક્રચનો આરભ કરીને જ તે જ પે છે એકાએક પૃથ્વી ધ્યેયને પામી શકાય તેવું ન હોય એટલે તે માર્ગ ઉપર ચાલવાનું પણ માડી વાળનાર આત્મા કરતા, વિસામો ખાઈને આગળ વધવાની શક્તિવાળો આત્મા પણ થોડાડ કાળમા ઘણો આગળ નીકળી જાય છે

ભાવ જ્યારે સર્વજનવિષયમતા ધારણ કરે છે, ત્યારે તેનું મૂલ્ય સર્વજનસાધારણ હના, પાખી અને પ્રકાશ કરતા પણ ધણ વધી જાય છે

સર્વજનવિષયક ઉત્કૃષ્ટ ભાવદયાના વાહકનો જગત્ત્રય વ્યાપી શો દરજ્જો હોય છે, તે બરાબર હૃદયગત કરવા માટે ભાજ્યશાળીઓએ ત્રીતીર્થ કર પરમાત્માના ત્રીજા અને છેલ્લા ભવનું ભક્તિમબર હૃદયે દર્શન કરવું જોઈએ

તેઓશ્રીના વિશિષ્ટ કોટીના પ્રત્યેક આત્મપ્રદેશમા છવડાતી ભાવદયામા ભવનને વિષે જૂડે હાલે ભટકતા ભવ્ય આત્માઓને તારવાની અકલ્પ્ય ક્ષમતા હોય છે

મતલબ કે જે સત્ત્વશાળી આત્માઓ ત્રીતીર્થ કર પરમાત્માએ પ્રકૃષ્ટ માર્ગ પર ચાલી રહ્યા છે, તેમ જ જેઓ ચાલવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે અને જેઓ ચાલી શકતા નથી પરંતુ તે માર્ગ જ માચો છે એવું હૃદયપૂર્વક સ્વીકારે છે તેમની, આડવાટે ચઢી ગયેલા આત્માઓને

માર્ગભિમુખ કરવાની ક્ષત્રને ક્ષીણત કરવામા બધા સબધો કરતાં જિયો ભાવ મબધ ખૂબ જ સહાયક નીવડે તેમ છે અને તે સબધ ખીવવવામા જેટલો પ્રમાદ આપણે મેવીએ, તેટલા આપણે શ્રીઅરિહત પરમાત્માની ભક્તિને પાત્ર બનવામા મોડા પડીએ

ભાવથી સબધ બાધવાની જોરદાર ભાવનાનો ઉદય, આત્માના ભવો પૂરા થઈ રહ્યા હોવાની નિગાની છે

ભાવસાગર શ્રીનવકારમા દિવ્યમા એકાદવાર દિવ્ય મ્નાન કરવાનું જેમનું પુણ્ય જાગતું છે, તે બાગ્યશાળીઓ ભવના ગામડાને દૂર ક્ષગોળી દેવામા વહેલા વહેલા સફળ થાઓ ! તેમ જ તેમની તે સફળતા ધીન્ત અનેક આત્માઓને શાસનરસી બનાવવામા ઉપયોગી બનેા !

卐

શ્રીનવકારના એકનિષ્ઠાપૂર્વકના બાપનો તાપ, ભવની ગમે તેવી છાપ (પાપ)ને સર્વથા નિર્મૂળ કરી મકે છે

(૩) ભાવનો સંબંધ

જે મત્વશાળી આત્માના મનમા જગતના કોઈ એવ પ્રત્યે દુર્ભાવ નથી હોતો, તેના પ્રત્યે જગતના સઘળા હવે આસ્તે આસ્તે આદરવાળા બનતા જાય છે

તથાપ્રકારના ભાવના આધાત અને પ્રત્યાધાતની એવન ઉપર ગભીર અસર પડે છે

એક કલાક સુધી એક વ્યક્તિ સળધી ખરાબ ભાવ ભાવીને આપણે તેને મળવા માટે જઈશું, તો તેના આપણા પ્રત્યેના ભાવમા આપણને તત્કાળ મોટો તફાવત અનુભવવા મળશે

તે જ રીતે કોઈ પણ એવ પ્રત્યે સફલાવની લાગણી-પૂર્વક જોવાથી તે એવનો આપણા પ્રત્યેનો પૂર્વદાળનો ગમે તેવો દુર્ભાવ પણ ઓસરવા માડતો દેખાય છે

દુર્ભાવ જન્મે છે અયથાર્થ દર્શનમાથી

યથાર્થ (ગમ્ય) દ્રષ્ટિવાળો આત્મા, કોઈ એવ પ્રત્યે તુલ્યતાભરી નજરે જોઈ જ ન શકે

જે પોતાના આત્માને જાણે છે તેને પગના આત્માને જાણવાની ચારી જડી જાય છે

પરમા પોતાને જોવાની મુશ્કેલી કેળવવાથી આત્માનો આત્માઓ વચ્ચેનો ભાવમબધ શુદ્ધ બને છે તે ભાવ સબધની તાકાત આત્મા વડે આત્માને જાણવાની આપણી તાકાતમાં વધારો કરે છે

તે શક્તિ વડે આપણે શ્રીજિનેશ્વરદેવની ભાવનાની માઠી ભક્તિ કરવાને લાયક બની શકીએ, શ્રીજિનેશ્વર જગવાનની આજ્ઞાનું યથાર્થ મહત્ત્વ મમણી શકીએ

આત્મા વડે આત્મા ઓળખાય નહિ ત્યાં સુધી આપણે અનાદિ કાળથી આપણી જાતને જે રીતે ઓળખતા આવ્યા છીએ, તે રીતમાં કશો ખામ ફેર પડે નહિ અને ભવમ્રમણ આપણું ઘટવાને જાહેરે વધતું જ રહે

આત્માના જગતવ્યાપી ભાવસબધને સ્વમુખાય યોજવા જતા આપણે કહેવાય તેટલું બધું હુ ખ વહોરી બેઠા છીએ વર્ણવી ન શકાય તેવી સત્ત્વમહતા આપણા જીવનમાં સ્પષ્ટ દેખાય છે કીડીને એના કણ અને ફર સાથે હોય છે તેવા પ્રકારનો મ્વાર્થ અને ઘર સાથેનો આપણા મબધ બનતો જાય છે ઘણાના હિત ખાતર આપણી જાતને સહેજ પણ ઘસરકો ન પડી જાય, તેની સાવચેતી રાખવાની અવિદ્યાજનિત વૃત્તિએ આપણને મહા મત્ર શ્રીનવકારના સર્વોત્તમાવના મહાછંદને ઝીલવાને પૂરેપૂરા યોગ્ય રહેવા દીધા નથી

‘નાથ આપણા નિષ્કારણ કરુણાસિંધુ શ્રીઅરિહંત
પરમાત્મા’

‘ગુરુ આપણા પચમહાનતધારી મુનિમહાત્મા’

અને તેઓશ્રીના દાસાનુદાસ અને દાસ ઠહેવડાવવામા
ગૌરવ અનુભવતા આપણે વાસ્તવમા કંઈ છાપ લઈને
હરીએ કૂંગીએ છીએ ?

આમ શાથી થયું ?

દિગતવ્યાપી આપણી પ્રતિભા આખી શાથી પડતી
જાય છે ?

શ્રીજિનેશ્વરદેવ પ્રદર્શિત ધર્મનું એની વિધેયાત્મક
ભાવનાપૂર્વક પાલન કરવાની આપણા પૂર્વજોની નીતિરીતિને
અનુસારવામા આપણે દાખવેલી ઉદામીનતા તેમ જ બેપર
વાઈ આજે આપણને અનેકરૂપે નહી રહી છે

કોઈ પણ વ્યક્તિ યા સમુદાય જ્યારે તત્ત્વના નિયેધા
ત્મક સ્વરૂપનું પાલન કરવાની શરૂઆત કરે છે, ત્યારે તેનું
સત્ત્વ હબાવા માડે છે વીર્યોદ્ભાસ મદ થવા માડે છે,
સમર્પણભાવ ઉપરચોટિયો બની જાય છે અને તેમા
ઓછામા ઓછો ઘમારો તેના સ્વાર્થને પહોંચતો હોવાથી
તેને તે ગમી પણ વિશેષ જાય છે પરંતુ એ પ્રકારની
આરાધનાના પરિણામે જે પુણ્ય જધાય છે તે પણ મામાન્ય
કોટીનું હોય છે જ્યારે તે ઉદ્યમા આવે છે, ત્યારે ભાગ્યે જ

અન્ય આત્માઓના શુભાનુબધ્ધા તેનો હિંસો નોધાતો હોય છે

ચૌદરાજવોકના બધા જીવોને હેયામા રાખવાના ઉપદેશથી ભરેલા અણુમોલ સૂત્રોનો જે અણુમોલ વારસો આપણને મળેલો છે, તેનો આપણે તેના મહાદાનારની મૂળ ભાવના અનુસાર જો સદુપયોગ ન કરી શકીએ તો આપણે આપણે તે બધા સૂત્રો પ્રત્યેના આપણા પરમપૂન્ય ભાવમા ફેર ન પડી જાય કે ? અને લાગે ગાળે તે સૂત્ર ગ્રંથો આપણા હૃદયને બદલે કળાટની માત્ર શોભાદ્ધ ન બની જાય કે ?

આત્માના દળ અને નિર્મળતા અનુમાર ભાવ તેમાથી પ્રગટે છે

તે દળનું ઘડતર અને નિર્મળતાનું પ્રાગટ્ય શ્રીનમસ્કાર મહામત્ર પ્રત્યેની જીવની સન્નિધા અનુમાર થતું હોય છે

હૃદયશૂન્ય માનવો પણ ઘણી વાર મ્વાર્થને વશ થઈને ભાવભર્યા લાગે તેવા શબ્દો બોલતા હોય છે

પરંતુ જેના હેયામા પવિત્ર ભાવ ભરેલો હોય છે, તે તેને તરત જ પારખી જાય છે ભાવસભર તેના જીવન ઉપર બોલનારના શબ્દોની પાછળ રહેલા આશયની પ્રતિ અજાણ તરત જ પડી જાય

રણમેદાન પર અજૂમતા સૈનિકને મ્વરાજૂના બચાવ

ખાતર પોતાનો ખ્યાવ કરવાનો હોય છે, તે જ રીતે આપણે આપણી ખાતર નહિ પરંતુ શ્રીઅરિહત પરમાત્માની આજ્ઞાની પ્રભાવના ખાતર જીવન જીવવાનું હોય છે રાષ્ટ્ર આખાના ખ્યાવની ભાવના, સૈનિકના શૂરાતનને ટોચે પહોંચાડે છે, તેમ જગતના સર્વ જીવોના કલ્યાણની શ્રીનિનેશ્વર ભગવાનની સર્વોચ્ચ ભાવનાની પ્રભાવનાના હેતુપૂર્વકનું જીવન અનેરી વિશ્વમયતા ધારણ કરે છે રાષ્ટ્ર સામેથી પોતાની નજર ફેરવી લઈને સૈનિક બનાવે પોતાની જાતની સનાતનાની વેતરણી પડે છે ત્યારે તેના વડાની બહુક તેને ખાતર કરી નાખે છે, તેમ શ્રીનિનેશ્વરની આજ્ઞા વિરુદ્ધતા જીવનમાં જોઈ શકાય તેવી જીવન આપણા જગતમાંથી જાણસમયની બુદ્ધિ પરથી ધણી નીચે ઉતરી જાય છે

જગતના સર્વ જીવોના પરમહિતની ભાવનાપૂર્વકની શ્રીતીર્થંકર પરમાત્માની આજ્ઞાના અગમ્ય વિવિધ ધર્મ ઠાવો કરતી વખતે ‘આ આરાધના જગતના સર્વ જીવોના અમુખને ટાળવામાં સહાયભૂત થાઓ ! આ આરાધનાના પ્રભાવે બધાનારા પુણ્યમાં સર્વનો હિંસો હો !’ એવી રીતની આપણી આત્મપ્રતિષ્ઠિતિ બની રહે તો આરાધનાની અસર કરવાની ઝડપનો આપણને યથાર્થ ખ્યાલ આવે

સર્વપાપનો નાશ કરનારા મહામત્ર શ્રીનવકારના તપમાથી જન્મતી પવિત્ર શક્તિનો મોટો હિંસો જો આપણા સ્વાર્થને પોષવા પાછળ જ ખર્ચાતો રહે, તો આપણને તેના વચનનું સુદૃઢ ધ્યાનવા કયાથી મળે ?

શ્રીનવકાન્તી સર્વપાપપ્રણાશકતા, આત્માના જગત
 વ્યાપી ભાવસુખધની મૂલ્યક છે કાળજી કે મર્વ પાપોના
 નાશની શ્રીનવકાન્તી શક્તિ એના આગાધકના હૈયાને નાના
 મોઢા મર્વ હોવો પ્રત્યેના અપૂર્વ વાત્સલ્ય વડે ભરી દે
 છે એ વાત્સલ્યના પ્રભાવે તેને પોતાના કરતા જગ પણ
 એછા કે ઉત્તરો ભાવ જગનના કોઈ પણ હોવના વાસ્ત
 વિક હિત પ્રત્યે ગહેતો નથી નાનું મોટું કોઈ પણ કાર્ય
 કરતી વખતે તે જેટલું લક્ષ્ય પોતાના હિત તરફ રાખે છે,
 એટલું જ પૂના હિતની ચિંતા પ્રત્યે રાખે છે

શ્રીજિનેશ્વર ભગવતે પ્રઠાશેલા કર્મની એ અનન્ય
 તમ વિશિષ્ટતા છે કે તેની એકનિષ્ઠાપૂર્વક આરાધના
 કરનારો આત્મા ભાગ્યે જ કોઈ હોવની વિરાધનાના પરિ
 જામનો પક્ષગાર બને છે

એક આત્માનો શુભભાવ જો બીજા આત્માને અસુખ
 કરતો ન હોય, તો હોવની વિગાધનાની અસુખનું તત્ત્વજ્ઞાન
 અર્થાંહીન કરે

ધરના એકાદામા બેઠીને એક આત્મા, જગતના
 કોઈ પણ હોવ સુખધી જે ભાતનો ભાવ ભાવે છે, તે
 ભાતના કર્મબધનો તે ભાગી થાય છે મતલબ કે એક
 આત્માના કર્મબધમા નિમિત્તભૂત થનારો બીજો આત્મા
 તે જ રીતે તેની કર્મચુક્તિમા પણ સહાયભૂત થતો હોય

છે અને એ રીતે એક જીવનો અધિક દળદાન ભાવ, ભવ વનને વિષે ભટકતા આત્માઓને અફળુન નિમિત્તોના ભાગી બનાવે છે

ભામે કૂંદો મારનાગે ભાગા અતરથી દેક સર કરવી પડે છે, તેમ જિંચી ભારના ભાગા અને વ્યાપક ફવક સિવાય પુરેપૂરી સામાર બની શકતી નથી

જગતના સર્વ જીવોને મવાજ-સાજ ત્રિવિધે ખમા વવાની જે વિધિ આપણે પ્રતિક્રમણ દરમ્યાન કરીએ છીએ તે જીવના જગતના સર્વ જીવો સાથેના ભાવસંબંધનું માહાત્મ્ય અપદ કરે છે

સર્વજ્ઞ ભગવતે પ્રકાશેષો પ્રતિક્રમણ ધર્મ, આક્રમણ દ્વારા નહિ, પરંતુ આત્મભાવના આદાન-પ્રદાન દ્વારા જ જીવ, જગતમાગરની પાર ચર્ચ શકતો હોવાની હકીકતોને પુદ કરે છે

આત્માના જિંયામા જિંચા ભાવનો મહાશુભયોગ દરાવી આપનારા સામાયિકનું મૃત્યુ અને તેનું પરમ તીર્થ કર પરમાત્માએ પુણ્ય (પુણિઆ) શ્રાવકબંધુને અનુલક્ષીને કરેલું વર્ણન, ભાવની સર્વોપકારિતાનું અપદ સમર્થન કરે છે, કારણ કે જેનામા અધિક સર્વોપકારિતાના સર્વ લક્ષણો હોય છે, તેનું જ તે રીતનું મૃત્યુ અકાય એટલા માટે પાણી કરતા હવા અધિક મૃત્યુવાન લેખાય છે અને હવા કરતા અધિક મહત્વ આકાશનું તેમ જ આકાશ કરતા

અધિક મૃત્યુવાન આત્માનો સર્વોન્ન્ય નિર્મળ ભાવ (ધર્મ) લેખાય છે

વધુમા વધુ ભાવને પ્રગટ કરનારા શ્રીતીર્થંકર પગ્મા ત્માએ પ્રકાશેલા વર્ષની, મુગુરની આસામા રહીને આરાધના કરનાર ભાવ્યગાળી આત્મા, જગતના સર્વ જીવોના અધિકમા અધિક હિતને ભાવ આપીને ભવજળ તરવાના પોતાના સંકટપની તાકાતને અનતગુણી વધારી શકે છે

એકલા તરવાના ભાવપૂર્વક થતી ધર્મોપાધના અને સર્વ જીવોને તારવાના ઉત્કૃષ્ટ મંગલ ભાવપૂર્વક થતી ધર્મોપાધનાના સુપરિણામ વચ્ચે, મરિતા અને સાગર વચ્ચે હોય છે, તેટલું અંતર હોય છે

એવો ભાવ ભાવવા માત્રથી એકની સાથે બીજાએ પણ તરી જઈ શકે ખરા કે ?

એ રીતનો ભાવ, આત્માના સર્વાત્મભાવને ઓછા સમયમા અધિક પુષ્ટ કરે છે, ઉદ્યમા તેમ જ સત્તામા રહેલા અનેકવિધ કર્મોને ઝડપભેર વટાવી શકે છે અને આત્માની પરમ નિર્મળ કાન્તિનું જગતના સર્વ જીવોને સુભગ દર્શન કરાવી શકે છે

એટલે જગતના સર્વ જીવોના કલ્યાણનું પરમભાવ પૂર્વકની એક આત્માની આરાધના તેને વધુમા વધુ લાભ પહોંચાડવાની આયોસાય, આત્મવિકાસની ભૂમિકા ઉપર

આવી પહોંચેલા બન્ધ આત્માઓને વાતાવરણમાની મુગધની માફક ભાવસુભગ બનાવી શકે છે

ભાવની અસર કરવાની રીત, અત્યંત મૂઠ હોવાથી તે બુદ્ધિ વડે કદાચ મહણ ન થઈ શકે તેટલા માત્રથી— ભાવની અર્વાચીન ઉપકારકતાથી ભારેભાર ભરેલા શ્રીજીને શ્વર ભગવાનના વચનોમા આપણે સહેજ પણ શકા કરીએ તે તેઓશ્રીના વારસદાર તરીકેની આપણી પાત્રતાને ઝાંખી પાડવા સમાન છે

દશેય પ્રાણો જ્યારે મીઠી લીટીમા આવીને મહામત્ર શ્રીનમકારની આરાધનામાં ઓતપ્રોત થાય છે, ત્યારે તેમાથી પ્રગટતો આત્માનો શુભભાવ, એટલી ગંધર્વી જગત આખામા સચરતો થાય છે કે પવન અને પ્રકાશની ગતિ પણ તેની સાથે હોડ બદી શકતી નથી

જગતના નાથ તરીકેની પોતાની સઘળી જવાબદારી સ્વાભાવિકપણે બજાવી રહ્યા હોવાને કારણે જ શ્રીઅરિહંત પરમાત્મા 'જગનાથ' તરીકે ઓળખાય છે, સ્તવાય છે, પૂજાય છે

તે જવાબદારી એટલે જગતના સર્વ જીવોના યોગક્ષેમનું સહેજપણે વહન તેઓશ્રીના અત્યંત દળદાર આત્માની જ એ વિશિષ્ટતા હોય છે કે તેના વડે સર્વ જીવોના યોગક્ષેમનું સ્વાભાવિકપણે સતત વહન થતું રહે

કોઈ પણ સમયે શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની પરમતારક નિશ્ચાવિહોણ જગત હોઈ જ ન શકે એ સાસ્ત્રવચન

શ્રીઅરિહંત પરમાત્માના આત્માનું સર્વજીવહિતચિન્તકત્વ કઈ કોટીનું હશે તે આપણને સમજાવે છે તે સર્વજીવહિત ચિન્તકત્વને માળદુ કરવામાં જેલો તેઓશ્રીના વિશિષ્ટ કોટીના આત્મદગ્ધનો હિન્મો હોય છે એટલો જ જગતના ભવ્ય જીવોની લાચાર દશાનો હોય છે

આત્માની અનંત અને અમાપ શક્તિ જગતના સર્વ જીવોને કેટલી હદે લાભ પહોંચાડી શકે છે, તે આપણે શ્રીઅરિહંત પરમાત્માના જીવન ઉપરથી સારી રીતે સમજી શકીએ તેમ છીએ

દેવાધિદેવ શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની કરુણાની એ તામીર હોય છે કે તે કોઈ જીવને નકારે નહિ અવગણે નહિ ખૂટકારે નહિ પરંતુ વપતા પુષ્કરાવતં મેઘની જેમ સતતપણે લોક આખામાં વરસતી રહે

તે કરુણાને ચક્રવર્તી ભાવનાની ઉત્કૃષ્ટ પ્રકારની ઉમા અને તેના વિષયબૃત્રણ જગતના સર્વ જીવો પ્રત્યેની આપણી સમગ્ર જીવનનીતિ આપણા નાથની હતી અને આજે ય છે તેના કરતા કંઈક મહ પ્રકારની હોય તે માની શકાય અને સ્વીકારી પણ શકાય પણ જો તે તેના કરતા વિરુદ્ધ પ્રકારની બનતી જતી હોવાના લક્ષણો વર્તી હોય તો આપણે સાવધ કેમ ન થવું જોઈએ ?

‘નમો અરિહંતાય’ના આગમનો જીવનરથ આડ વાટે તો નથી દોડી રહ્યો ?

શ્રીતીર્થ કર પરમાત્મા જેમના નાથ છે, તે જગતના મર્વ છવેા પ્રત્યે આપણા હૈયામા સામાન્ય પ્રકારનો ભાવ ગહેવો જ શા માટે જોઇએ ?

માનવ આકૃતિ વચ્ચે રહેલુ ચૌદ રાજલોકની આકૃતિનુ સામ્ય, માનવીના આત્મપ્રદેશેા અને તત્ત્વજન્ય નિર્મળ ભાવ ચૌદ રાજલોક સુધી ફેલાઇ શકતો હોવાની મતલબનુ આપણને ભાન કગવે છે

મોક્ષ સિવાયના કૃષ્ણની ઈચ્છાપૂર્વક થતી આરાધના કરતા કલેષધારહિતપણે થતી આરાધનાના યોગે જરૂર અધિક ઠમ નિર્જરા થાય, તેમ છતા મર્વ છવેાના હિતની ઉત્કૃષ્ટ ભાવનાના પગ્ગિષ્ટામે આત્માને જે લાભ થાય છે, તે તેના કરતા અનેકગુણેા અધિક હોય છે

આત્માના સમાને જગતનો કોઈ આત્મા પરાયો ન હોય

બધાનુ સમપક્ષ પૂર થતા જ આત્માનુ ભવબ્રમણ પૂર થાય છે

ભાવમ બધને પુષ્ટ કરવાથી, ભવચક્રની ગતિને ભેદવાની આત્માની શક્તિ પૂરજોશમા પ્રગટ થાય છે

દેવ ગુરુ અને ધર્મ પ્રત્યે જે પુણ્યશાળી આત્માઓના હૈયામા અપાર અને અવધોનીય આદરભાવ હોય છે, તેને જગતને જોવા, જાણવા અને સન્માનવાની સઘળી યોગ્યતા ઓછા કાજમા મળી રહે છે

ભાવ વડે, ભવમાગગના જળને ઢાપવાની ક્રિયા કરનારો મત્વસુ પત્ર આત્મા, જળમા ગહીને જળ કાપનારા તારુની જેમ ટુક સમયમાં સામે પાર (શિવપુર) પહોચી જાય છે

ભાવમંત્ર શ્રીનવકાર

શ્રીનવકાર, એ જીવના જગતના સર્વ જીવો સાથેના ભાવમ બધને સજીવ કરવાની અચિંત્ય શક્તિવાળો અત્યંત ભાવમંત્ર છે

જે ભવને મંત્રે તેનું નામ ભાવમંત્ર

મતરતું એટલે વશ કરવું તે

મલિલ, અનિલ, વિષ, વિષધર, દુષ્ટશર્ક, શિષુ અને રોગને વશ કરનારા ધણા મંત્રો આ જગતમાં આજે વિદ્યમાન છે પરંતુ ભવને વશ કરવાની સંપૂર્ણ તાકાતવાળો શ્રીનવકારમંત્ર એક જ છે તેનો જોડો નથી

ભવ એટલે જન્મ અને મૃત્યુના પંપરાને જીવાડનારા મનના તુચ્છ પરિણામો

તે પરિણામો ઉપર શ્રીનવકારમાથી પ્રગટતો શક્તિ પ્રવાહ અફળુત અગર પહોંચાડે છે તેમાં શક્તિ નેટલે જ ભાવ સમાયેલો છે તે ભાવ તેમાં રહેલા શ્રીપથપરમેષ્ઠિ ભગવતોના બાપ અને ધ્યાનના પ્રભાવે પ્રગટ થાય છે કારણ કે જિજ્ઞાસા બિચો-ભાવ તેઓશ્રીના આત્મામાં હોય છે

ઊંચામા ઊંચો ભાવ એટલે સર્વકલ્યાણનો ઉત્કૃષ્ટ
મંગલ ભાવ

શ્રીનવકારનો આરાધક તે મહા ભાવનો ભાગી બને છે

તે ભાવની અસરવાળું તેનું જીવન, ભવોત્પાદક
વિચારધારાથી પર થતું જાય છે એટલે તેને એ જીવન
અધિક વહાલું લાગે છે, જે સ્વ વડે જઠરાયેલું ન હોય

એવું જીવન શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોને જ હોય છે

જુદા જુદા કાળ અને જુદા જુદા ક્ષેત્રના સર્વ શ્રીપદ
પરમેષ્ઠિ ભગવતોને ભાવભર્યા હૈયે એટવાનું શ્રીનવકાર એ
અનુપમ પરમકેન્દ્ર છે તેમાં ત્રિવિધે પ્રવેશનારા ભવ્ય
આત્માને તે, ભવના તીવ્રતમ બંધનો દીલો કરી નાખનારી
અમૃતમયી ભાવના વડે નવાજે છે

ભારતો એ સ્વભાવ છે કે તે સ્વસ્થિપત્ર બનાવે ભારપે દહી
સન્તો નથી સર્વજીવવિષયકતા જ તેને વધુમા વધુ માફક
આવે છે

- એટલે જેમ જેમ શ્રીનવકારની આરાધનાનું જોર
વધતું જાય, તેમ તેમ આરાધકના હૈયામા ભાવ જામતો
જાય, તે ભાવમાથી જન્મતી ભાવનામા સર્વ જીવોના
શ્રેય નું અનુપમ ચિત્ર નિર્માણ થાય

, , એટલે શ્રીનવકારને જીવન નોખી દેનાર મત્તવશાળી
આત્માના જીવન ઉપર ભાવની હકુમત ચાલવાને બદલે

ભગવાન અને તેઓશ્રીની સર્વજીવહિતકર આરાધની હક્રમત સ્થપાય છે

ધરતીમાના ગ્રમકમને ચૂંચીને પુષ્પ બનતી શેરડીની જેમ, આરાધક આત્મા શ્રીનવકારમાના ભાવ વડે પોતાના સમગ્ર જીવનને ભાવનાથી સભર બનાવી શકે છે

ભાવનામયજર જીવનમાં છાશમાંથી છૂટા પડતા માખણની જેમ ભવનિરપેક્ષતા પ્રગટવા માડે છે

ભવનિરપેક્ષતા પ્રગટવી શકે થાય એટલે આત્માનો આત્માઓ પ્રત્યેનો આદરભાવ વધી જાય તેમ જ શ્રીપદ પરમેષ્ઠિ ભગવતો પ્રત્યેની તેની ભક્તિ પરાકાષ્ઠાએ પહોંચે

જગતના બધા જીવોના પરમ કલ્યાણને જિજ્ઞાસા ધીએ ભાવ આપનારા શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોનો પૂર્ણ સંહયોગ પ્રાપ્ત કરાવનારા મહાનત્ર શ્રીનવકારને ભાવમત્રના નામે ઓળખવા—ઓળખાવવાથી તેની લોકોત્તરસિદ્ધિ પ્રદાયકતાને ઠીક ઠીક પ્રમાણમાં સ્પષ્ટ કરી શકાય

ભાવ એ આત્માની વિભૂતિ છે

લોકત્રય ઉપર અગ્રીમ તેના ઉપકારો છે

અતિ સૂક્ષ્મ તેનું કાઠું (Structure) છે

અને તેથી અતિ મહાન—અસર કરવાની—તેની રીત છે

એક, બે નહિ પરંતુ એકસામટા દશેય પ્રાણોના બળપૂર્વક શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોને ભજનાર આત્મા ઉપર, ભવ કયા માધ્યમ દ્વારા પોતાની હકુમત સ્થાપી શકે તે મળધી બિડો વિચાર કરતા એ સ્પષ્ટ થાય છે કે, આજ સુધીની આપણી આરાધનામા આપણા મધળા પ્રાણોને આપણે સપ્રેમ નોનર્યાં નવી અથવા તેઓ નોતરવા છતાં નોશલામ આપ્યા નથી

કેન્મરની ગાંઠ કરતા પણ વધુ જલદ ભવના બીજને મૂળમાથી ઉખેડી નાખવાનું કાર્ય કેટલું અઘરું છે, તે સમજવા માટે કેન્મરના હર્દિનું ચિત્ર મનઃશુદ્ધિ સમક્ષ જાડું કરવું જોઈએ

તેમ છતાં તે વાચ્ય અનાધ્ય નથી તે હકીકત છે

કારણ કે લોકમા શ્રીનવકાર મોગુદ છે

શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોના સર્વોત્કૃષ્ટ ભાવના વિષય ભૂત જગતના સર્વ જીવોને આપણા પવિત્ર ભાવના સળધી તરીકે સ્વીકારવાથી ઉદ્ધારતા જતા અધિક આત્મભાવની અદ્ભુત અમર તે ભવબીજને આસ્તે આસ્તે ઓગાળી નાખે છે

આપણા ભાનનો આપણી સાથેનો સળધે ભાનનામય ન રહેતાં પુરત જ સંસારમાય—ભવમાય મની જાય છે અનુભવે તે બરાબર સમજાય છે

આજ સુધી આપણે આપણી જાનને ભાવ આપવામા

જરા પણ ક્યાય રાખી નથી, તેમ છતાં આપણું સવજનમણ
ચાલુ જ છે હજી યુધી આપણે સવને મત્રી શક્યા નથી
એ હકીકત છે આજે આપણા ઉપર અધિક હકુમત
શ્રીજિનેશ્વરદેવની ભાવનાની આવવાને બદલે સવની જ આવે
છે શ્રીજિનેશ્વરદેવના વચન અનુસાર પગલુ ભરતા પહેલાં
આપણે સાત વાર વિચાર કરીએ છીએ અને જ્યાં આપણો
સ્વાર્થ દેખાતો હોય છે, ત્યાં દોડી જવામા વધુમા વધુ
ઝડપ કરીએ છીએ તે વખતે આપણને મોટર અને આગ
માડીની ગતિ પણ માવ ધીંગ વર્તાય છે

ભાવના મહાસાગર સરખા શ્રીનવકારને હૈયુ સમર્પિત
કરવાનો મહાજોશ પ્રગટાવ્યા મિવાય, સવની મજબૂત
પકડમાથી આપણે ભાગ્યે જ છૂટી શકીશું

માને તો ભાઈ ભલાઈથી નહિતર ઉવટે ભેરદાર
આથકો મારીને પણ આપણી જાતને આપણે સવના કબજા
માથી છોડાવીને, શ્રીનવકારના ભાવને હવાલે કરવી જોઈએ

તેના મિવાય આપણો આત્મભાવ નહિ જાગે

અને તેના સિવાય પનારે પડેલા સવની રે કરવા
માથી આપણે જિંદગી જ નહિ આવીએ

ભાવની ઉપેક્ષા, સવામક્ષિતની સૂચક છે

જેના માળામા આપણી ગરદન ફનેલી છે, તેને ભાવ
આપવાની વૃત્તિ થવી, તે આપણા અનેક જન્મ મરણ હજી

બાકી હોવાની સ્પષ્ટ નિશાની છે

‘અહુ’ના ભવમત્રની માથે ‘અહુ’નો ભાવમત્ર
અનાદિકાળથી અપરાજિત મહામત્તની જેમ અપ્રતિહતપાડે
ભિભો છે અને ભિભો રહેવાનો છે

જે ભાગ્યશાળીને મોક્ષ પ્રત્યે ભાવ હોય, તેને શ્રીનવ
કાર પ્રત્યે ભાવ હોય જ અને જેને શ્રીનવકાર પ્રત્યે ભાવ
હોય, તેને જગતના સર્વ જીવો પ્રત્યે ભાવ પ્રગટે જ

પાપામા ગ્રહેલા જીવતત્ત્વની યથાર્થ ઝોળખ સિવાય, મોક્ષાર્પી
મહેનના પ્રવેશ કરનાની પૃથ્વી યોગ્યતા બાજ્યે જ પામી શકાય

આત્માનુ આત્મા સાથેનુ સગપણ, આત્માના ભવ
સાથેના અનાદિના સગપણનો અત્ ભાવવામા અઠધ્ય
સહાય પૂર્વી પાઠ છે

શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોની ભાવનાનો દાસ, જરૂર
આછા કાળમા ભવનો સ્વામી બની શકે

પરહિતયિતા

જેને જોતાવેત શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનની પરમ પવિત્ર
મૃતિ તાણ થાય, એવા જગતના જીવોની સહેજ પણ
અવગણના થાય, તે શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનની પરમહિતકર
આજ્ઞાના ભગ સમાન લેખાય

માનવ, પ્રાણી યા પદાર્થને જોતાવેત તેનામા રહેલો
દોષ પહેલો નજરે ચડે અને શુષ્ક મુદલ વાચી પણ ન
શકાય, એવી મનોદશા શુષ્કાનુરાગી આત્માને ખૂબ જ
વસત્રમી લાગે જન્મમરીચની મજા કરતા પણ વધુ અસહ્ય
પ્રતીત થાય

શુષ્કનું આપણું ધોરણ નીચું બાય છે ત્યારે જ પરમા
રહેલા દોષને જોવાની દૃષ્ટિ વકરે છે

જે દૃષ્ટિમા પરના દોષ વસે અને શુષ્ક નહિ, તે
અયથાર્થ દૃષ્ટિ ગણાય એવી દૃષ્ટિવાળાને જ્ઞાની ભગવંતો
'મિથ્યાદૃષ્ટિ' તરીકે ઓળખાવે છે કે જેની દૃષ્ટિ સદાય
મિથ્યાને જ મહત્ત્વ આપે

આવું ત્યારે જ જનવા પામે છે, કે જ્યારે આપણી
જાત તરફનો આપણો પક્ષપાત ઘણો વધી જાય છે આપણે

કેવળ આપણી જાતનો જ પક્ષ કરીએ એટલે સ્વાભાવિકપણે જગતના જીવોના પ્રતિપક્ષી બની રહીએ તેમાથી રાગ-દ્વેષ અને કષાયો જન્મે અને જગતમા અશુભભાવનું બાળ વધવા પામે

આપણે પક્ષ કરીને આપણે કેના પક્ષકાર બનીએ છીએ તેનો જો ગંભીરપણે વિચાર કરીએ, તો આપણા પ્રત્યેનો આપણો સઘળો વ્યામાહ જરૂર નિર્મૂળ થઈ જાય

કેવળ આપણી જાતનો પક્ષ એટલે આપણા સ્વાર્થનો પક્ષ સ્વાર્થનો પક્ષ એટલે અસુખનો પક્ષ અસુખનો પક્ષ એટલે આર ગતિમય સંસારનો પક્ષ

શ્રીનવકારનો સાચો પક્ષકાર, ત્રિભુવનના સઘળા જીવોના યથાર્થ હિતનો પક્ષકાર હોય ત્રિભુવનમૈત્રીના એ મહાજોધના પરમહાત્મા શ્રીઅરિહંત પરમાત્માનો સાચો ભક્ત હોય

જે પોતાની જાતની જ ભક્તિમાથી જિજ્ઞાસુ આવે, તે આત્મા વિશ્વકર્મમા સદાય નીચે જ રહે જિજ્ઞાસુ આવવા માટે જિજ્ઞાસુ આત્માઓની અતઃકરણપૂર્વક ભક્તિ કરવી પડે નીચે રહેલા આત્માઓની સખાળ રાખવી પડે કરુણાના મહાસાગર સરખા આત્માઓની ભક્તિ, આપણાથી વધુ દુઃખી અને વધુ પરાધીન આત્માઓ તરફના આપણા મદ્દલાવમા વધારો કરે છે

જીવનમા જ્યારે નમસ્કારભાવ પશ્ચિત થાય છે

ત્યારે આવી ગિચિતિ સ્પષ્ટપત્રે અનુભવવા મળે છે

નમઝકારભાવની પરિણતિ એટલે, ‘હું મારી જાતનો નહિ, પરંતુ શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોની સકળજીવહિતચિંતાનો બદ્ધ છું’, એવા ભાવને સર્વથા માફકસરના કોઠાનું બધાનું તે કારણ કે જે કોઠામાં હોય છે તે જ હોઈ આવે છે

કોઠા બે હોય છે

એક મૂલ અને બીજો સૂક્ષ્મ

મૂલને આહાર સાથે સબધ હોય છે, સૂક્ષ્મને ભાવ સાથે સબધ હોય છે

દોષવાળો ખોરાક મૂલ કોઠાને બગાડે

અશુભ વિચાર સૂક્ષ્મ કોઠાને બગાડે

દોષવાળો ખોરાક લેવો બધ કરીએ એટલે બગડેલો મૂલ કોઠો સુધરવા માટે તેમ અશુભ વિચારની વપરાશ કરે એટલે સૂક્ષ્મ કોઠો સુધરવા માટે

ખરાબ ખોરાકની વપરાશથી રોમ વધે, તેમ અશુભ વિચારની વપરાશથી અધર્મ વધે અચાન્તિ વધે, અનુષ્ઠ વધે

જે વિચારના કેન્દ્રમાં ‘હું’ હોય, તે વિચાર અશુભ કહેવાય

જે વિચારના કેન્દ્રમાં શ્રીઅરિહત પરમાત્માની સર્વ જીવહિતકર ભાવના હોય, તે વિચાર શુભ કહેવાય

આપણા વિચારપ્રદેશમાં જ્યાં સુધી કેવળ આપણી જાત સિવાય બીજા કોઈનેય સ્થાન ન મળે, ત્યાં સુધી ન આપણા અંતરાયો ટળે, ન અસુખ ગળે

પરહિતચિંતા સિવાય, ત્રિભુવનહિતચિંતક શ્રીતીર્થ કર પરમાત્માને આપણે ભાગ્યે જ ઓળખી શકીશું

ઓળખાણ આપ્યા સિવાય, બીજા સાથે ઓળખાણ થાય નહિ, સખધ જ ધાય નહિ

જ્યારે આપણે તો આપણી જાત સિવાય બીજા કોઈનેય ખરેખર ઓળખતા નથી !

જે પોતાની જાત—સ્વાર્થ સિવાય બીજા કોઈનેય ન ઓળખે તે જીવને ઉપકારી ભગવતોએ ભવસાગરના મત્સ્ય સરખો વર્ણવ્યો છે કે જે ભવ—સ્વાર્થ—સાગરની બહાર નીકળવાની વાત સાંભળતા જ મૂંઝવા માડે

સુખ જેને જમતું હોય, તેને સ્વાર્થ વહાલો લાગે જ શી રીતે ? કારણ કે ‘સ્વાર્થ’ એ દુખ’તું જ બીજું નામ છે સ્વાર્થને પોષાયથી વાસ્તવમાં દુખ જ પોષાતું હોય છે

સ્વાર્થ ઘટે, તેમ સુખ વધે

પરમાર્થ ઘટે, તેમ અસુખ વધે

સ્વાર્થ ‘પર’નો ઈન્કાર કરે

પરમાર્થ ‘સ્વ’નો ઈન્કાર કરે

પરદિનચિંતા

પરમાર્થી, ઈચ્છા નહિ હોવા છતાં બધે પૂજ્ય
સ્વાર્થી, લાખ પ્રયત્ને પણ કોઈના હેવાનો
ન પામે -

સ્વાર્થી માનવનો હાથ મોટો હોય, પરમાર્થીનું તે પુ
પરદિનચિંતામાર્થી પરમાર્થ પ્રગટે

પરમાર્થ એટલે 'સ્વ'નો પરમ અર્થ

'સ્વ'નો દુઃખમા દુઃખ અર્થ તે 'સ્વાર્થ'

'પર'ને ઓળખતાં પરમાત્માને જરૂર ઓળખી શકે

પરાર્થવ્યવસ્થાના એ જેઓશીનો સ્વાભાવિક
હોય છે, તે ક્ષીઞ્ચરિક્ત પરમાત્માની સાચા ભાવપૂર્ણ
ભક્તિ, 'પર'ને યથાર્થ સ્વરૂપે ઓળખવાની શક્તિ આ

જનનના છવો જેમ જેમ વધુ ઓળખાય, તે
છવો તરફ પોતાના આત્મા પ્રત્યે હોય તેવો જ
બને, તેમ તેમ તે બધા છવોના પરમ ઉપકારી
શ્રીતીર્થ કર પરમાત્મા પ્રત્યેની આપણી ભક્તિમા
વેગ આવે

મહામત્ર શ્રીનવકાર પ્રત્યેનો જિજ્ઞાસુ ભાવ, મ
ગળાદૂબ છવને હાથ જાલીને હેમજેમ ધર્મના રા
ઉપર લાવે છે

પણ એ જ માર્ગ ઉપર ચાલીને ત્રિભુવનપૂજ્યતમત્વને વરત
હોય છે

પ્રભુજીએ પ્રવર્તોવેલા ધર્મના માર્ગ ઉપર ચાલવ
માટે પ્રભુજીની પરમ મંગલકર આજ્ઞાનું આલબન સ્વીકાર
પડે તે આજ્ઞામા ભવ-સ્વાર્વની આજ્ઞામા મખડતા જીવને
હોડાવવાની સંપૂર્ણ શક્તિ છે

શ્રીનંદકાન્તુ આલબન સ્વીકારવાથી, દેવાધિદેવન
આજ્ઞાનો પૂરેપૂરો સ્વીકાર થાય છે

શ્રીનંદકાર જેટલા અશે જીવનમા પરિણત થાય,
તેટલા અશે દેવાધિદેવની આજ્ઞા પરિણત થાય

આપણે સહુ ગમે તેવા તોય ‘ચીથરે વીટયા રતન’
જેવા તો ગણાઈએ જ

પરંતુ આજે આપણે અધિક બાવ રતનને ખદલે
તેને ઢાકી દેનારા ચીથરા તરફ છે, એટલે આપણે ચીથરે
હાથ રિથિનિ (દ્રવ્ય અને ભાવ ઉભય પ્રકારે) તરફ લપમી
રહ્યા છીએ

ચીથરા પ્રત્યે બાર અને રતન પ્રત્યે દુર્ભાવ ? આ તે શું
થવા બેઠું ?

અનંત સંખ્યા લગવતોએ જેને ઊંચામા ઊંચો બાવ
આપ્યો, તે આત્મતત્ત્વનું આપણે મન ઓછામા ઓછું
મૂલ્ય, અને તેના મર્વજીવહિતકર પ્રકાશને ઢાકી રાખનાગ

ચીંથરા સરખા અગુણ પરિણામોનું અધિકમા અધિક મૃત્યુ ?

તેમ છતાં શ્રદ્ધા ખોવાતું કોઈ કારણ નથી

કારણ કે આપણા બધાના હિતનો પરમરક્ષક શ્રીન
વક્તા વિદ્યમાન છે

આપણે મમત્ર વિચારપ્રદેશ તેને સોંપી દઈને
આપણે નિશ્ચિંત બનીએ

શ્રાવણનાર જેટલા વખત સુધી આપણા વિચારપ્રદેશમાં વિદ્યમાન
દોષ છે તેટલા વખત સુધી આપણે નિષ્કલંક મદાદગીરીના
ખોળામાં રમતા દોઈએ છીએ, તે સ્વીકૃત આપણે કરી ન બૃધરી
જેઈએ.

નમસ્કારભાવ જાય છે, ત્યારે જ બધી રામાયણ
બ્રહ્મી થાય છે

કિસ્તાનો એક કાકડે ખરે તે પણ સમગ્ર રાષ્ટ્રની
પ્રજાની સ્વામિત્વની ગણતરીએ ખૂબ જ જોખમી ગણાય, તેમ
આપણા વિચાર પ્રદેશના એક ભ્રમભાષી નમસ્કાર ભાવ ઓસરી
ભા, તે સમગ્ર છવરાવિના દિવની ગણતરીએ ખૂબ જ મંદીર પ્રગ્ના
સેખાય—સેખારી જેઈએ

આપણું હિત ત્યારે જ મવામત બને છે, જ્યારે
આપણા વિચાર, વાણી ને વર્તનમાં કોઈ પણ છવના
અહિતનો ભાવ હોતો નથી

આપણું વધુમા વધુ અહિત, બીજાનું અહિત

ચિંતવવાથી થાય છે તેમ જ વધુમા વધુ હિત જગતના સર્વ જીવોના નાથ શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની ભક્તિ કરવાથી સધાય છે પરંતુ શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની ભક્તિ કરતી વખતે જો આપણા હૈયામા આપણી સાથોમાથ જગતના સર્વ જીવોની મુક્તિની ભાવના ન જાગે, તો આપણી તે ભક્તિના પ્રકારમા જરૂર ફેર પડી જાય

શ્રીનનકારનો આરાધક જગતના યેાગ જીવના હિતની વિરાધના ન જ કરે તેમ કરાની સર્વાળી યોગ્યતા ગૂમાવી ચૂકે છે ત્યારે જ તે શ્રીનનકારનો સાચો આરાધક બની શકે છે

ભાવથી, શ્રીપદ્યપરમેષ્ઠિ લગવતોની સાથે ને સાથે રહેવું પડે એટલે તેના મનમા એવો કોઈ વિચાર ભાગ્યે જ ઝબકી જાય કે જે તેની ભૂમિકાને છાજતો ન હોય ખાકી તેની સમથતા મમથ વિશ્વના જીવોના પરમહિત માટે ખરેખર વલવલતી હોય તેના રામરામમા દેવાધિ દેવની ત્રિભુવનશ્રેષ્ઠ કર ભાવનાની ભૂરિ-ભૂરિ પ્રભાવના કરવાનું મહામગીત ગૂજરું હોય તેનો લગભગ બધો સમય ત્રિભુવનના સધળા જીવોના હિતની ચિંતા પાછળ સાર્થક થતો હોય

ત્રિભુવનમા રહેલા એવા સધળા આરાધક આત્મા જોને ત્રિવિધે કોટી-કોટીય પ્રણામ

મૃત્યુંજયી ભાવના

ભાવસંબંધ અને નમસ્કારભાવ એ બંને એક જ છે

શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોને ભાવપૂર્વક નમસ્કાર વડે, આત્મા ઝડપભેર ભાવમંબધની ભૂમિકા પ્રાપ્ત કરી શકે છે. ભાવસંબંધની ભૂમિકાએ પહોંચી ગએલા સત્ત્વમય પ્રજ્ઞાના જીવનમાં મુખ્યત્વે-મૈત્રી પ્રમેદ, કામ્ય અને માધ્યસ્થભાવની આવ-જવ રહેલી હોય છે. એ ચાર સિવાયનો બીજો કોઈ ભાવ, જગતના કોઈ જીવ પ્રત્યે તેનું હૈયામાં હોતો નથી એ ચાર ભાવની નતત શુદ્ધિ અને વૃદ્ધિ કાળે તેને દાન-વીર-નિષ્ઠા અને ભાવધર્મની વિધિ પૂર્વકની આરાધના નિયમિતપણે યથાશક્તિ — આહુ રાખવી પડે.

જગતના સર્વ જીવોની નજર સામે ભાવરૂપી દર્પણ થયો સિવાય, તેમને તેમના મૂળ સ્વરૂપનું જ્ઞાન થવું શૂન્ય મુશ્કેલ છે, જેનામાં તેઓ પોતાનું સ્વરૂપ જોવાને ટેવા ગયા છે, તે સ્વરૂપમાંથી તે સિવાય તેઓ ભાગ્યે જ સમય સર બહાર નીકળી શકે.

ભાવસંબંધ આપણને આપણામાંથી 'પર'માં લઈ જાય

આપણા પોતાના હિતની ચિંતાસ્વરૂપ બની જાય છે અને સ્વસુખની ચિંતા એ સર્વના અહિતના ચિંતાસ્વરૂપ આપણને પ્રતીત થાય છે

એક આત્માને જગતના બીજા આત્માઓ જ્યાં સુધી પરસ્પર રૂપે ભામે છે, ત્યાં સુધી તેના હેયામા તેમના હિતનો ભાવ જાગતો નથી પરંતુ તે જ્યારે શ્રીપથ પર મેલિ જગત-તોને નમસ્કાર કરતો થઈ જાય છે, ત્યારે તેની તે જ હસ્થિતિ ધીમે ધીમે અધિક ચેતનતા દાખવવા માટે છે અને જો તેમા કશો પણ ફેર પડેલો ન વર્તાય, તો આપણે સ્વીકારવું પડે કે તેનો નમસ્કાર એ તેના પોતાના સ્વાર્થને જ હતો નમસ્કાર કરતી વખતે પણ તેના હેયામા અગત્ય અને એકદેશીય સુખની માગણી સિવાય બીજું કશું પણ નહોતું

આપણે આપણા પ્રત્યેનો રાગ પનટાઈને જ્યારે સર્વજન વિદ્યક બને છે ત્યારે તે આત્મભાવમા બદલાઈ જાય છે

પાણી જ્યાં પહોંચી શકતું નથી, ત્યાં તેની વરાળ પહોંચી જાય છે તેમ માનસીનો સ્થૂન દેહ જ્યાં પહોંચી શકતો નથી ત્યાં તેના જ્ઞાનના સરળતાપૂર્વક પહોંચી જાય છે

‘પાણીમાંથી નીકળી ગયેલી વરાળને ‘હું ફક્ત પાણી તળાવ યા ફૂવામાંથી નીકળી,’ એવું યાદ રહેતું નથી, તેમ હેયાના સરોવરમાંથી બીચે ચઢેલી ભાવનાને, ‘હું ભરત યા ભાગીના શરીરમાંથી નીકળી’ એવું કશું યાદ રહેતું નથી વગર જેમ પાણીની કહેવાય, તેમ ભાવના એ આત્માની કહેવાય પાણીને જનત રાખનામા જેટલો દિરસો વગરનો જાય છે, તેટલો જ દિગ્મે મોક્ષમાર્ગને ભયો-ભયો રાખનામા

ભાવનાનો હોય છે

હવા વગરના કુગ્ગા જેવી ભાવ વગરની ભાવના

ગણાય

અધિકમા અધિક આત્મસત્ત્વ જેમા ઉભરાતું હોય,
તે ભાવ ઓછામા ઓછા કાળમા સાકાર બને

વધુ ધીવાળા લાડુને વાળવામા ઓછી મહેનત પડે,
તેમ અધિકભાવ સભર જીવનમા દિવસમા એકાદ વાર
સિદ્ધશીવાની અમૃતા કલાતુ હુબહુ પ્રતિબિંબ પડે

મતલબ કે જ્યાં ભાવ અધિક હોય, ત્યાં પરમ
જીવનનો પ્રતિધોષ ઉઠતો રહે

વરાળને પાણી સાથે નિસ્ખત હોવા છતાં પવનની
સહાયની જરૂર પડે, તેમ ભાવનાને આત્મભાવ સાથે
નબળ હોવા છતાં મહામત્ર શ્રીનવકારના આલબનની
જરૂર પડે

શ્રીનવકારનું આલબન ભાવનાના ચરણને શ્રીપદ્ય
પરમેષ્ઠિ ભગવતોના માર્ગ પર દૃઢપણે ચાપવામા અનુપમ
મહાય પૂરી પાડે છે તે સિવાય તે ગમે તે ભળતા માર્ગે
જેચાઈ પણ જાય ઘણા ભાવનાશીલ આત્માઓના જીવ
નમા તેમ બની ગયું છે, તેમજ આજેય બની રહ્યું છે

જે જેના ગુણ ગાય, તે વહેલો-મોઠો તેના જેવો

થાય

જેમના મરણા જીવનના આપણને કોડ છે, તે શ્રીપદ પરમેષ્ઠિ ભગવતોમાથી આપણુ ધ્યાન જો ડગવા માડે, તો આસપાસના ગમે તે કોતરમા આપણે ગળડી પડીએ સ્વામીવાત્મક જે મહાપુણ્યનો યોગ કરાવે, તેનાથી જે અધિક જીવુ પુણ્ય વિશ્વવાત્મકના યોગે બધાય અથવા તહી ગકાય કે સ્વામીવાત્મક એ વિશ્વવાત્સલ્યની લઘુ આવૃત્તિ છે વિશ્વવાત્મકની દિશામા ભરાતું નક્કર પગલુ છે સ્વામીવાત્સલ્ય કરનારો પુણ્યશાળી આત્મા તે જ ભવે યા ભવાતરમા વિશ્વવાત્મકની સર્વ યોગ્યતા મેળવી પણ શકે

વિશ્વવાત્મકતાપૂર્ણ જીવન એ માત્ર કલ્પના નથી, પરંતુ નક્કર હકીકત છે આપણા સપ્તમા પ્રયત્નો મોટે ભાગે સ્વમુખલક્ષી બની રહ્યા હોવાથી, તેમ જ શ્રીનવકારમાની આપણી નિષ્ઠા મોળી પડી હોવાથી, આપણે આપણા પરમ નિર્માણ જીવનના અગો ઉપર નક્કર મૂકી રહ્યા છીએ અને મૃત્યુને લાખા કાળ મુખી જીવાડનારી તુચ્છ કર્મ-મામત્રીનો દશ્ય પ્રાણો દ્વાન સમય કરી રહ્યા છીએ

જેનું 'મૃત્યુ' એનું નામ છે તે જીવી કેમ શકે ?

અને છતાં તે આપણામા જીવે છે તે હકીકત છે દારણ કે આપણે તેના માટે જ જીવી રહ્યા હોઈએ એ રીતની આપણી સપ્તમા રીતબાન વર્તાય છે

સાની ભગવતોએ જેનું 'મૃત્યુ' એનું નામ રાખ્યું

છે, તેને છવાડનારી જડ સામગ્રીની આરાધનામાં પોતાના આત્માને આકેય પ્રહર રોકી રાખનારા આત્માઓ 'મૃત્યુ'ના સ્વભાવથી અબાણ છે કે શું ?

આત્માને ત્રિભુવનસ્ય સર્વં દ્રવ્યો, સર્વં ક્ષેત્રો અને સર્વં કાળથી પર જનાવનારા પરમઆત્મભાવને પ્રગટ કરનારા પરમ પુરુષોને પગલે પગલે બાલવાનો પ્રયત્ન કરવામાં પણ જો આપણે દેશ અને કાળનું ગહાનું બતાવીશું, તો આપણે દેવદુર્લભ માનવજાત હારી જઈશું આજ સુધીમા અસંખ્યવાર એવું બન્યું છે અને જો એવું કરું ન બનવા પામ્યું હોત, તો કાટેલી કથા સરખા પુણ્યને ઓઢીને પડી રહેવાની કાયસ્તા હજી સુધી આપણને સેવવા જેવી ન જ લાગત

માતા જે ભાવપૂર્વક પોતાના બાળકને સ્તનપાન કરાવે છે, એવા ભાવપૂર્વક જગતના સર્વં છવોને આત્મ હિતપાન કરાવવાની મહાસત્ત્વવતી સાવના—જગતના મર્વં છવોના હિતના પરમચિંતક શ્રીઅરિહંત પરમાત્માના પરમતારક શાસનને પામેલા પુણ્યશાળી આત્માઓ માટે આકેય તો ન જ ગણાય

પરંતુ દુશક્ય તો ખરીને ?

પણ તેથી શું ?

નિહિત કાષ્ઠના દુકડાને પણ ન છાજે તેવી વાતો

આપણને કયા લઈ જશે ?

મહાયુગ્યે એક જો નહિ, પરંતુ એકસામળ દશ પ્રાણોવાળો માનવદેહ, વીતરાગ મરખા નાથ અને નિર્ઘન્ય શુરુમહારાજ મળી જવા છતાં જો આપણે ભવના નિખિડ કાનનમાથી ભાવનાના રમ્ય પ્રદેશમાં પ્રવેશ નહિ કરી શકીએ, તો પછી બીજા ઠવા ચઢીઆતા ભવમાં આપણે આપણી આત્મશક્તિનો સર્વજીવહિતાર્થે યથાર્થ સદુપયોગ કરી શકીશું ?

આત્મા તરફ લમણો નહિ રાખનારને તે જ ભવમાં બીજા ભવે લમણો હાથ દબને જન્મારો વીતાવવો પડે છે, તે શું આપણે નથી જાણતા ?

શ્રીજિનેશ્વરદેવે પ્રગુપેક્ષા ધર્મ સંપૂર્ણપણે આત્મ ભાવાત્મક છે

મહામત્ર શ્રીનવકારમાં તે જ ભાવનો મહાસાગર ધુધળી રહ્યો છે

આપણા જ હાથમાં આપણો હાથ રાખીને ક્યાં કરીશું, ત્યાં મુઠ્ઠી આપણે આત્મભાવનો માથ કંવી રીતે મેળવી શકીશું ?

આત્મભાવના સાથે સવાય, જગતના સર્વ જીવો માથેના આપણા ભાવસળધની વાત કદાચ કોઈને હોય ન ઉતરે તે બનવા જોગ છે

હૈયુ જ્યાં મુખી 'હું'ના દ્વારમા હોય છે, ત્યાં મુખી
મોટે ભાગે એવું જ બનતું હોય છે

પરંતુ જો જ હૈયુ જ્યાં નમસ્કાન્ધાવ વટે ભોળાય
છે, ત્યારે તેને ભૂતકાળની પોતાની અવધાર્ય સમજ બદલ
ભારે પડ્યાવો થાય છે અને તે અધિક ઉદ્દાસપૂર્વક
શ્રીતીર્થ કર પગમાત્માની સર્વશુવદિતકર આજ્ઞાને સમર્પિત
થાય છે

પ્રભુશની આજ્ઞાને સમર્પિત થનારા વિવેકી આત્માનું
લક્ષ્ય, તેઓશ્રીની સર્વકલ્યાણકર ભાવનાની પ્રસાવના તરફ
જ ગહે તેમા જો તે પોતાની જાનને ધુમાડવા બાધ, તો તે
તેટલા અચે આજ્ઞાક્રોધી કે

આજ્ઞાની વિરાધના ભવમા બદલાવે, આ પિના મોક્ષ અપાવે

卐

શુભભાવની પ્રસાવનાના ભાવપૂર્વક
યતી ધર્મની આગધનાના પ્રસાવે બધાતા
પુણ્યના યોગે આવી મળતી સર્વોત્તમ
મામત્રી, દેવાધિદેવના પરમતારક શાસનની
પ્રસાવનામા જ માર્થક થાય છે.

ભાવનાનો દોર

યાત્રાળુને જેટલો આદર ગિરિરાજ તરફ જતા માર્ગ તરફ હોય, તેટલો જ આદર ત્રેય વામ્બુને જગતના સર્વ જીવો પ્રત્યે હોય

‘થાકી જવાશે’ એ બીકે રસ્તામાં જ રોકાઈ જના રને ગિરિરાજના દર્શનનેા મુયોગ ન સાપડે તેમ ‘ધસાઈ જવાશે’ એ બીકે પરના હિતને ભાવ આપવામાં જેઓ શક્તિ ગોપવે, પ્રમાદ સેવે તેમ જ બીજા બહાના કાઢે તેઓ પોતાનું ત્રેય ન માધી શકે

પરના હિતને ભાવ આપવાની રીતો અનેક છે
માનવી જેટલી રીતો વડે પોતાની બતને ભાવ આપી શકે છે, તે બધી રીતો વડે તે પરહિતને ભાવ આપી શકે છે

લોભ કપાયને વશ થઈને માનવી જે ભાવ પોતાની હુડાનને આપે છે, તે ભાવની સાથે લોભ કપાયને બદલે દાન ગુણુ જોડાઈ જાય એટલે તેના આહુકોને તેમ જ પરપરાએ જગતના ઘણા જીવોને મોટો લાભ થાય

માનવીની ભાવના પરમુખી ત્યારે જ બને છે, જ્યારે

તેની ભક્તિ પ્રભુમુખી બને છે

- સકલ વિશ્વોપકારી દેવાધિદેવની સર્વહિતકર ભાવનાને ખોળે દિવસમા ઓછામા ઓછી અડતાલીસ મિનિટનો ઉચ્ચિત સદુપયોગ કરવા જેટલું સત્વ જે ભાગ્યશાળી આત્મા ફારવી શકે છે, તેનું જીવન સર્વકલ્યાણના મહા છદ્મને ઝીવવાની પાત્રતા મેળવી શકે છે

પર સુધી લખાતો ભાવનાનો દોર, 'મ્વ' ને સ્વા ભાવિકપણે અધિક આ-હાદક લાગે છે, કારણ કે આત્મા મ્વભાવે સુખપ્રિય છે, એટલે તેનો ભાવ જ્યારે કોઈના ધ સુખના વિચારમા પરોવાય છે, ત્યારે તેને અમાર હર્ષ થાય છે

આત્માનું સુખ ત્યારે જ ઘટે છે, જ્યારે તે જગતના બધા જીવોને પડતા મૂકીને, માવ ભૂવી જઈને પોતાના એકલાના સુખના વિચારમા પરોવાય છે

પોતાના એકલાના સુખનો વિચાર કરવો તે ભાવ ક જીસાઈ ગણાય ભાવથી જે ક જીસ હોય તેનું દ્રવ્ય ભાગ્યે જ પરના ત્રેય મા ખાસ સહાયભૂત નીવડે

આત્મભાવને કષાયોને હવાયે કરવો તે ચિંતામણી રત્નનો કાગડને ઉડાડવા માટે ઉપયોગ કરવા કરતા પણ અધિક શીઘ્રનીય ધરના ગણાય

- કષાયોના ક્ષય સિવાય, કમોનો ક્ષય ન થઈ શકે -

અને તે ત્રિવાય આત્માની મુક્તિ ન થાય

કપાયોને છતવા માટે સ્વાર્થને છતવો પડે સ્વાર્થને છતવા માટે પરમાર્થ આદરવો પડે પરમાર્થ આદરવા માટે 'પર'ના અર્થનો ગંભીરપણે વિચાર કરવો પડે, શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની સર્વજીવહિતકર આજ્ઞાના મૂળમા રહેલી સર્વ જીવના હિતની સર્વોત્કૃષ્ટ ભાવનાની ઉદ્ભાવ અને એકનિષ્ઠાપૂર્વક આરાધના કરવી પડે

વસ્તુશુદ્ધિ માટે જળશુદ્ધિને ભાવ આપવો પડે, તેમ 'સ'ના હિત કાળે પર'ના હિતને ભાવ આપવો પડે

'પર' એટલે 'કાઈ નહિ' અને 'સ્વ' એટલે બધું, એ સમજ અથથાર્થ છે જેના હેયામા એવી સમજ હોય છે, તેને દેવાધિદેવની ભવજીવતારિણી ભાવના ભાગ્યે જ ગમે છે

પગહિતને ભાવ આપ્યા સિવાય, જીવનો પોતાના પ્રત્યેનો ભાવ તેના સાચા અર્થમા પ્રગટી શકતો નથી

હાતારના હાનધર્મને દીપાવવામા જેટલો યાચકબધુ જોનો હિંમો હોય છે, તેના કરતા કંઈ ગુણો અધિક— આરાધક આત્માના આત્મભાવને વિકસાવવામા જગતના જીવોનો હિંમો હોય છે

જીવને તેનો જોય શ્રીજિનેશ્વરદેવ પ્રકાશિત ધર્મમાથી મળે છે તેમ જ તથાપ્રકારના આચરણની પ્રેરણા ભૂતકાળમા

અર્થ ગએલા તેમ જ વર્તમાનમાં વિદ્યમાન સત્વશીલ આરાધક આત્માઓના જીવનમાધી મળે છે

શાશ્વત મત્ર શ્રીનવકાર એ જીવના, જગતના મર્વ જીવો સાથેના ભાવમળધનુ મૃગ છે

એટલે જે મહાપુરુષશાળી આત્માઓને શ્રીનવકાર મળ્યો છે, તેમની સર્વજીવહિતવિષયક જવાબદારી, શ્રીનવકાર જેમને નથી મળ્યો તેમની અપેક્ષાએ સ્વાભાવિકપણે ઘણી વધી જાય છે

તે જવાબદારીના પાલન સિવાય, શ્રીનીયંકર પર માત્રમાની સક્રિયતા સાથે ઉત્સાહ સાગ્યે જ મગટે

જેની જવાબદારી જેટલી ઓછી તેટલું કાચુ યા મદ તેનું પુરુષ ગણાય, કારણ કે હિયા પુરુષવાળા આત્માને નિયમા અધિક જવાબદારી હોય છે અધિક જવાબદારીના પાલન સિવાય, નથી હિયા પુરુષનો બધ પડતો કે નથી પાપકર્મોની ત્વસ્તિ નિર્જેરા થતી

સર્વજીવહિતવિષયક જવાબદારીના યથાશક્ય પાલન સિવાય મૌરની અપેક્ષા રાખવી તે પરીક્ષામાં પસાર (Pass) થવા સિવાય પ્રમાણપત્ર (Certificate)ની આસા રાખવા સમ્મત ગણાય

મદદો પ્રત્યેના ભાવ સિવાય વેપારી પોતાના વેપારને ખીલવી શકતો નથી, તેમ જગતના સર્વ જીવો પ્રત્યેના શુભભાવ સિવાય, આરાધનો આત્મભાવ યરાજર પ્રગ્ની સકતો નથી -

અને તે મિવાય આત્માની મુક્તિ ન થાય

કપાયોને જીતવા માટે સ્વાર્થને જીતવો પડે સ્વાર્થને જીતવા માટે પરમાર્થ આદરવો પડે પરમાર્થ આદરવા માટે 'પર'ના અર્થનો ગભીરપણે વિચાર કરવો પડે, શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની સર્વજીવહિતકર આજ્ઞાના મૂળમા રહેલી સર્વ જીવના હિતની સર્વોત્કૃષ્ટ ભાવનાની ઉત્લામ અને એકનિષ્ઠાપૂર્વક આરાધના કરવી પડે

વજ્રશુદ્ધિ માટે જળશુદ્ધિને ભાગ આપવો પડે, તેમ 'સ્વ'ના હિત કાળે 'પર'ના હિતને ભાગ આપવો પડે

'પર' એટલે 'કાઈ નહિ' અને 'સ્વ' એટલે બધું, એ સમજ અવધાર્ય છે જેના હેયામા એની મમજ હોય છે, તેને દેવાધિદેવની ભવજલ્તારિણી ભાવના ભાગ્યે જ ગમે છે

પગહિતને ભાગ આપ્યા સિવાય, જીવનો પોતાના પ્રત્યેનો ભાગ તેના સાચા અર્થમા પ્રગટી શકતો નથી

દાતારના દાનધર્મને હીપાવવામા જેટલો યાચકબધુ એનો હિંમો હોય છે, તેના કરતા કઈ શુભો અધિક— આરાધક આત્માના આત્મભાવને વિકસાવવામા જગતના જીવોનો હિંસો હોય ॥

જીવને તેનો બોધ શ્રીજિનેશ્વરદેવ પ્રકૃપિત ધર્મમાથી મળે છે તેમ જ તથાપ્રકારના આચરણની પ્રેરણા ભૂતકાળમા

અર્થ ગએલા તેમ જ વર્તમાનમાં વિદ્યમાન સત્વશીલ આરાધક આત્માઓના જીવનમાંથી મળે છે

શાશ્વત મત્ર શ્રીનવદાર એ જીવના, જગતના સર્વ જીવો સાથેના ભાવસંબંધનું મૂળ છે

એટલે જે મહાપુણ્યશાળી આત્માઓને શ્રીનવદાર મળ્યો છે, તેમની સર્વજીવહિતવિષયક જવાબદારી, શ્રીનવદાર જેમને નથી મળ્યો તેમની અપેક્ષાએ સ્વાભાવિકપણે ઘણી વધી જાય છે

તે જવાબદારીના પાલન સિવાય, શ્રીતીર્થ દર પર માત્માની ભક્તિમાં સાચો ઉશ્વસ સાચે જ પ્રગટે

જેની જવાબદારી જેટલી ઓછી તેટલું કાચુ યા મદ તેનું પુણ્ય ગણાય, કારણ કે જિથ્યા પુણ્યવાળા આત્માને નિયમા અધિક જવાબદારી હોય છે અધિક જવાબદારીના પાલન સિવાય, નથી જિથ્યા પુણ્યનો બધ પડતો કે નથી પાપકર્મોની ત્વરિત નિર્જેશ થતી

સર્વજીવહિતવિષયક જવાબદારીના મધ્યસ્થ પાલન સિવાય ગૌરવની અપેક્ષા રાખતો તે પરીક્ષામાં પસાર (Pass) થયા સિવાય પ્રમાણપત્ર (Certificate)નો આશા રાખવા સમ્મત મણાય

માદકો પ્રત્યેના ભાવ સિવાય વેપારી પોતાના વેપારને ખીવવી શકતો નથી, તેમ જગતના સર્વ જીવો પ્રત્યેના શુભભાવ સિવાય, આરાધનો આત્મભાવ બરાબર પ્રગી શકતો નથી

શ્રાહકોને આકર્ષવા માટે દુકાનને ભાવ આપવો પડે, તેમ જુદા-જુદા ભવમા જીવે જ્યા ત્યા વેરેલા ભાવના પરમાણુઓને આકર્ષવા માટે આરાધનાને વિશિષ્ટ પ્રકારનો ભાવ આપવો પડે આરાધ્ય એવા શ્રીવીર્યંકર પરમાત્માને ઉત્કૃષ્ટમા ઉત્કૃષ્ટ દ્રવ્ય અને ભાવ વડે હરખાતા હોયે તેમ જ હૃદયોશ્ચ ટપકતા નયને પૂજવા જોઈએ

ધરાદી વધારવા માટે માલ મ ગાવતી વખતે પોતાના શ્રાહકોની માગ વગેરેનો વેપારીજધુને જે ખ્યાલ રહે છે, તે રીતે આરાધનામા ઝોનપ્રોત આત્માને, જગતના જીવોની તત્કાલીન શોચનીય સ્થિતિ વગેરેનો ખ્યાલ મધ્ય રહેવો જોઈએ

પોતાના શ્રાહકો સાથેનું તોછડું અને તુમાખીલયું વર્તન વેપારીને મોટા નુકસાનમા ઉતારી દે, તેમ જગતના જીવો પ્રત્યેનું બેજવાબદારીલયું વર્તન મહામત્ર શ્રીનવ કાગ્ના સાધકને પરિણામની ઘણી નીચી સપાટીએ ખેંચી લાય

માનક વગરની વ્યાપારીની પેઢી સરખી, ભાવસબધ સ્વર જીવની દશા થાય

ભાવની આકર્ષણ શક્તિ અજોડ છે અનુપમ છે

તાર, ટપાલ અને ટેલિફોનથી જે કામ થતું નથી તે કામ ભાવ કરી આપે છે

કપોત આપસથી જે કામ થતું નથી તે કામ ભાવ આપસથી થાય

મિખમણના સન્દો જ્યાં અસર નથી કરી સકતા ત્યાં બાપ
અસર કરે છે

રિતી ઔરધિતી અમર જે દારૂ આપી નથી સમી, તે
દારૂ બાપની અનુમોદન ઔરધ રહે જાપથી અકુસમા આવે છે

ભવના સધળા રોગોની ભાવ એ અનિદ દવા છે
ભવના મૂળ મુખી તેની અનુર કેલાવ છે અને તેમા શર
કનીને રહેવા સધળા રોગોને તે ધીમે ધીમે નાખૂંડ કળી
નાખે છે

વર્ષાકાળે સરિતાની સપાટી ઊંચી આવે છે, તેમા
અધિક જળ ભળે છે, તેમ માનવીના ભવમા બાપની સપાટી
ઉંચી આવવી જોઈએ તેમા અધિક આત્મભાવ હૃદયનો
જેડે

સરિતાને ઝેર લાગે જેવો સમય છે, તેવો સર્વોત્તમ સામમા
પુત્ર માનવજનને શીષ્યપરમેષ્ઠિ ભગવતોની દમ્ભાન્ય મંથ સાથે જો

મેથ કેવળ સરિતા કાળે નહિ વધતો હોવા છતાં
પોતાની પાત્રતાના યોગે સરિતા તેમાના અધિક જળને
પામે છે, તેમ શીષ્યપરમેષ્ઠિ ભગવતોનો કરુણા કેવળ
માનવો પૂરતી મીમિત નહિ હોવા છતાં પાત્ર ભન્યાત્માઓ
તેના અધિક અશના ભાગી બને છે

માનવશ્વપનને દેવાધિદેવ શ્રીઅરિહત પરમાત્માની
સતત ભાવવર્ણને લાયક બનાવવા માટે આપણે અનુએ

આત્મભાવની ભૂમિકા પર નિશ્ચિંતા જનવાની દિશામાં અત્યંત
તપશ્ચર્યા પ્રયત્નશીલ રહેવું જોઈએ

મહામત્ર શ્રીનવકાન્ડ મળી જવા છતાં આત્મભાવની
ભૂમિકા પર ન પહોંચાય તે, નિસરણી મળી જવા છતાં
ભોયતળિયેથી બીજા મળવે ન પહોંચી શકાય તેના જેવી
આશ્ચર્યકારક ઘટના ગણાય

જગતના મર્વ છોડી સુધી આત્મભાવનો દોર લખા
વાય, તો આત્મભાવની ભૂમિકા પર મહાજપણે નિશ્ચિંતા જની
શકાય અને જો તે દોરનો મોટો ભાગ આપણે સહુ
આપણી આમપાસ વીંટાળના જઈએ, તો આપણા બધાને
વધે અને જગતના બધા છોડી સાથેનો આપણો ભાવસંબંધ
કથળતો જાય

જેનો ભાવ જોડલો કાચો અને કસ વગરનો, તેની
કાચી અને કસ વગરની તેની ભવસ્થિતિ ગણાય

ભવસ્થિતિને પકવનારા આત્મભાવની આગવધનાની
જે સર્વોચ્ચ સામગ્રી, શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનના પરમતારક
શાસનને પામેલા પુણ્યશાળી આત્માને મળે છે, તેવી
બીજાઓને નથી મળતી જોડલે આપણા હૈયામાં સ્વાભા
વિકપણે અધિક પરહિતચિંતાનો ભાવ ઉભરાવો જોઈએ

શ્રીઅરિહત પરમાત્માનો દાસ, જનતા સુધી ભવનો
સ્વામી જ હોય મમાગની આશા તે જનતા સુધી ન

સ્વીકારે કદાચ સ્વીકારવી પડે તો હુ ખાતા દિલે સ્વીકારે,
નનાં શ્રીઅરિહત પરમાત્માની સર્વોચ્ચ ભાવનાનો સુયોગ
કરાવી આપનારી તેઓશ્રીની સર્વકલ્યાણકર આશા તે
અપાર હૃયોન્માસપૂર્વક સ્વીકારે

પરહિતને ભાવ આપવાની ભાવના મુજબ આત્મા
પોતાનું શ્રેય માધે છે

જેને પોતાનું યથાર્થ હિત વહાલું હોય, તેને પર
હિતને ભાવ આપ્યા સિવાય ચેન ન પડે પરહિતચિંતા
વડે પરતું હિત સુધાય કે નહિ એવા પ્રશ્નમા પડયા સિવાય,
આભાવિકપણે તે પરના હિતને સતત શુભભાવ આપતો
રહે કેમ કે તે ન આપવાથી પોતાનું હિત અવશ્ય હણાય છે

પરહિતચિંતા એ સત્ત્વસુખ, દળદાર આત્માનું
વિગિદ્ધ લક્ષણ છે

જીવમાત્રને જગત સાથે નહિ, પરતુ જગતના સર્વ
જીવો સાથે ભાવમબધ વધારવાની લગન લાગે

નમસ્કારભાવ

શ્રીનવકારની આરાધના એટલે શુભભાવની પ્રભાવ
નાનો સર્વોત્તમ અવસર

એવો અવસર કેા' મહાપુણ્યશાળીને મહાપુણ્યે
પ્રાપ્ત થાય છે

એવા ધન્ય અવસરની પ્રતીક્ષામાં જીવન વ્યતીત કરવું
એ પણ એક લઠાવો છે

શ્રીનવકાર, વ્યક્તિને વિશ્વમય જીવનનો મહાબોધ
આપે છે

વ્યક્તિના વિચાર-પ્રદેશમાં વિશ્વના બધા જીવોના
હિતનું મંગીત શ્રીનવકાર દેલાવે છે

સ્વાર્થનો એકડો છુટી છુટીને થાકી ગએલા મનને
પરમાર્થનો પ્રથમ પાઠ શ્રીનવકાર ગીજવાડે છે

પોતાના જ સ્વાર્થનું મો જોઈને જોમી રહેવાને ટેવાઈ
ગએલા માનવજાતિને, શ્રીનવકાર જગતના બધા જીવો તરફ
જોવાની સાચી કળા ગીજવાડે છે

જગતના બધા જીવોને, શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોના

મતન ઉપકારનું સ્મરણ શ્રીનવકાર કરાવે છે

ઉપકારી ભગવંતોના ઉપકારના સ્મરણના પ્રભાવે
સ્વાર્થનું વિસ્મરણ થાય છે

‘આવા આવા મહાન આત્માઓ અદ્વિતીય મારે
શુભ વાન્દી રહ્યા છે’ એવી યથાર્થ મમજ આપણને
અપકારના જગવી માર્ગ પર ડગ ભરતા અટકાવે છે,
તેમ જ પરના યતગિચિત પણ શુભમા સક્રિય બનવાની
પ્રેરણા આપે છે

પ્રેરણા એ જેવી તેવી શક્તિ નથી

તેમા ઇવનના નમજ પ્રવાહને પલટાવી નાખવાની
તાબાત હોય છે

અનતા શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવંતો અદ્વિતીય મારે શુભ ચિંતવી
રહ્યા છે’ એટલે સમજ પછી શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવંતોના એકનિષ્ઠ
આરાધક આત્મા સ્વમમાય મોઢ જીનું અશુભ ન ચિંતી શકે

એમ વિચારવું કે, ‘મારે બીજાની શી પચાત ?’
એ શ્રીનવકારના ધાન્કનું લક્ષણ ન ગણાય

જાનવકારનો ધારક એને નિશ્ચયિતનો વિચારક

તેને ઘડીભરને માટે પણ એવો વિચાર આવી જાય
કે ‘હું પહેલા મારે ભણુ કરી લઉં, પછી જગનના બીજા
ઇવોનો વિચાર કરીશ’, તો તે પણ ભરાબર નથી

‘નમો’ એને બીનચરતી ચરણામિતિ

એક જ વારના શ્રીનવકારના જાપમા છ-છ વાર એવી ધીનગરતી શરણાગતિનો કોલ આપીને જે આત્મા, પુનઃ સ્વાર્થની જ બખોલમા ભરાઈ જવાનો વિચાર કરે, તે ત્રિભુવનપતિ શ્રીઅરિહંત પરમાત્માના સર્વોત્કૃષ્ટ નિઃસ્વાર્થ ભાવના એક અશને પણ ઝીલવાને કઈ રીતે યોગ્ય કરે ?

‘નમો અરિહંતાય’ એટલે ત્રિવિધે શ્રીઅરિહંત પરમાત્માને શરણે જનુ તે

ત્રિવિધે શ્રીઅરિહંત પરમાત્માને શરણે જનારો પુણ્ય રાણી આત્મા, પરના અહિંસાના અશુભ વિચારને શરણે જવાની કલ્પના સુદ્ધા કરી શકે ખરો કે ?

પતિપરાયણા મતી નારી, પરપુત્રવનો વિચાર સુદ્ધા ન કરી શકે, તેમ નિષ્કારણ ઝગણાસિંધુ શ્રીઅરિહંત પરમાત્માનો દાસ, જગતના કોઈ જીવના અહિંસાને પોતાનો વિચારપ્રદેશ કોઈ પણ સંયોગોમા ન મોપી શકે

શુભભાવના પ્રકાશ વડે ઝગહગતા વિચારપ્રદેશને અશુભ ભાવના ડાઘ વડે દૂષિત કરવો તે, દેવાધિદેવની ભવજલતારિણી આશાનો દ્રોહ કરવા સમાન છે

મીઠા આવકારની કિંમત આપણે બાણીએ છીએ

પ્રેમપૂર્વકના પાણીના ખ્યાલાનુ મૃત્યુ આપણને સમન્વય છે

તો પછી જગતના સઘળા જીવોના હિતની ચિંતાને

બાવ આપવાની દૃષ્ટ પ્રકારની આરાધનાનું પૂરેપૂરું નહિ, તેા આશિક મૂલ્ય પણ ન સમજાય, તે કેમ બને ?

આપણે રોગ કેવો જલદ છે તે ન સમજાય, ત્યાં સુધી આપણને આપણા યથાર્થ હિતની ચિંતા ન થાય અને તે સિવાય ન આપણે રોગમુક્ત થઈ શકીએ, ન માનવતા દૃષ્ટ બવને માર્થક કરી શકીએ

અદ્ધકાર છે આપણો મહારોગ.

સામાન્ય રોગ ઉપર સામાન્ય દવા ચાલે

પણ આપણો જે બાવ-રોગ છે, તે નમસ્કારભાષ્ય મિવાય નથી જ દળવાનો.

નમસ્કારભાષ્ય એટલે બવવનને વિષે ગહેલા બધા જીવોના હિતને ઠેકાનો બાવ આપવો તે

જગતના બધા જીવોના પરમહિતના પરમચિન્તક એવા શ્રીપદ્યપરમેષ્ઠિ ભગવતોને ભાવપૂર્વક નમસ્કાર કરવો તે

તે નમસ્કાર સમયે આપણા સવળા પ્રદેશમા નમસ્કાર થઈ રહ્યો હોવાના શુભ સમાચાર પહોંચવા જ જોઈએ

માત્ર શરીર નમસ્કાર કરે અને મન રહી જાય તે ન ચાલે બધા પ્રાણી એક સાથે નમસ્કારની ક્રિયામા સામેવ થાય છે ત્યારે જ ને નમસ્કારનાં નિશ્ચિત પ્રકારની અસરની પ્રક્રિયા આન્તરપ્રદેશમા શરૂ થાય છે

નમસ્કારભાવ એટલે આત્મભાવની સર્વોપરિતાનો
સ્વીકાર

તે નમસ્કાર સમયે ન ક્રોધની ગરબડ ચાલે, ન
માતની લપલપ, ન માયાની શિખામણ ચાલે, ન લોભનો
લવારો

નમસ્કાર એટલે નમસ્કાર

નો ટથનો નમસ્કાર

પ્રત્યેક આત્મપ્રદેશમાં અકાર પેદા કરે તેવો
નમસ્કાર

નમસ્કારનો ભાવ ત્યારે જ હેયામાં પેદા થાય છે,
જ્યારે આપણને આપણી અનેકદેશીય અપૂર્ણતા આખમાં
પડેલા કણાની માફક ખૂંચે છે, આપણા પાતળા પુણ્ય વડે
આપણે શુભભાવની ભ્રમણાએ તેવી પ્રભાવના નથી કરી
શકતા, આપણી આભુળાભુળા રહેલા જીવોને ધર્મના
સર્વોચ્ચાણુકર માર્ગે નથી ચઢાવી શકતા, હુ ખી આત્મા
ઓના હુ ખ હર કરવામાં ખરેખર નિમિત્તભૂત નથી થતી
શકતા પશુ-પંખી અને જળચર જીવોની અકથ્ય યાતનાઓ
ઘટાડવામાં પૂરે ભાગ નથી લેતી શકતા

મહામત્ર શ્રીનવકારની વિધિ અને નિષ્ઠાપૂર્વકની
આરાધનાથી જીવ જે પુણ્ય ઉપાર્જન કરે છે, તે પુણ્યમાં
ત્રિભુવનમાં રહેલા મધ્યમાં જીવોને સુખનો આસ્વાદ ચળા
ડવાની અચિન્ત્ય શક્તિ હોય છે

જગતના બધા જીવોને ગુણભાવની પ્રભાવના કરવાના ભાવપૂર્વક થતી શ્રીનવકાન્તી આરાધનાના અલૌકિક પ્રભાવે બધાના પ્રદુષ્ટ પુણ્યમા ત્રિભુવનની મર્વોત્તમ મામત્રીને ગુણયોગ કરાવી આપવાની સ્વાભાવિક શક્તિ હોય છે તે સામગ્રીમા જીવને તારવાની—વર્મ પમાડવાની અમાપ શક્તિ હોય છે

દેવાધિદેવ શ્રીવીર્ય કર પરમાત્માના સમવમરણના દર્શને ઘણા જિજ્ઞા આત્માઓ કેવળલક્ષ્મીને વર્ચા હોવાના દાખલા ઉપરની હકીકતની સાબ પૂરે છે

અરે એ રજ કે જે તિષ્ઠત્ત્વદિશકર શ્રીઅરિહત પરમાત્માના પરમ પવિત્ર અરણ્યકમળના મ્પર્ક વડે ધન્ય બની દોષ છે તેનામા પણ દ્રવ્ય અને ભાવ ઉભય પ્રકારની દરિનાન દૂર કરવાનું સામથ્ય હોય છે

ત્યારે શ્રીનવકાર તો આપણને એ દેવાધિદેવના મર્વોત્કૃષ્ટ આત્મભાવનો અનુભવ કરાવે છે

નમો અરિહતાયુ ' બોલાય છે કે તરત જ આત્માને એ દશાની મૃતિ થાય છે, કે જે સર્વોત્તમ દશામા શ્રીઅરિહત પરમાત્મા સ્વાભાવિકપણે રહેતા હોય છે

એ દશાનો એક મેકડ પૂરતો અનુભવ થાય છે તેનામા પણ જીવના દરોડે વરોડે અગુણ ઝોળે બરમીભૂત કરી નાખવાની શક્તિ હોય ■ દારણ કે આત્માની શક્તિ અમાપ છે, અનત છે

એટલે તે આત્મા સુધી લઈ જનારા શ્રીનવકારની

આરાધનાનો અવસર પ્રાપ્ત થાય ત્યારે સમજી લેવું જોઈએ કે, 'આજે મારે આગણે સોનાનો સૂરજ ઉગ્યો આજની ઘડી અનુપમ છે આજે હું મારા નાથની આજ્ઞા મુજબની મર્વજીવહિતકર ભાવનાની આરાધનામા મારા ભવને ખરે-ખરે સાર્થક કરી શકીશ મને અનાદિથી વળગેલા મહા મોહની મજબૂત પકડને લીધી પાડી શકીશ જગતના બધા જીવોને 'હું' જગતમા સારી રીતે સમય પમાર કરી રહ્યો હોવાની ખાત્રી આપી શકીશ

આપણા પોતાના જ સ્વાર્થનું વાતાવરણ ન્યા મુધી આપણી આસપાસ છવાયેલું રહે છે ત્યાં મુધી આરાધનાનો અપૂર્વ લાભ નથી જ પમાતો

મદાસત્યનું ઉત્થાન ત્યારે જ શક્ય બને છે, જ્યારે આપણા પ્રાણો રિશ્વના સખળા જીવોની વહારે ધાવા માટે ખરેખર તતપાપક બને છે

પોતાની નજર સામે, પાણીમા ડૂબી રહેલા કિથોરને જોઈને એક તારુના ચેતનમા જે મળવળાટ પેદા થાય, જે મહિય ભાવત્મકતા મચરે, એવી મહિયતા આપણી આરાધના ત્યારે જ ધારણ કરી શકે, જ્યારે આપણને પરમાપકારી ભગવતોએ વ્યક્ત કરેલા જગતના યથાર્થ સ્વરૂપનું ખરેખર જ્ઞાન થાય, જ્ઞાન થાય

આરાધનાના અનુપમ અવસરે આપણે મર્વજીવ પ્રાણ બહાનું ના તે સ્વીકર, આગણે અવસર માગ્યો હોય તે સંગે લાઈ

જૂનાઈ જાય, આમ પણ વચરનો રહી જાય તેના જેવી મજીર લેખાપ-
લેખાવી જોઈએ

પોતાના પ્રાણોના પૂરી દેખભાળ નહિ રાખનારો આત્મા
જગતના જીવોના દિલની ચિંતામાં કેટલો કામિયાબ થઈ શકે તે
આપણે મજીરપણે વિચારવું જોઈએ

આપણો નમસ્કારભાવ આપણા કેટલા આત્મપ્રદેશમાં
જાગૃતિ પેદા કરે છે તેનો આરાધના સમયે આપણને
મતન ખ્યાલ રહેવો જોઈએ

શ્રીપદચરમેષિ જગતોને બાવપૂર્વક થતા નમસ્કાર
રની એ તામીર છે કે તેની અસર આત્મપ્રદેશોમાં અકાર
પેદા કર્યા સિવાય રહેતી નથી એ અકાર એને જગતના
બધા જીવોની વહારે ધારાનો બદાસ ખનાદ'

આત્માથી આત્માનું દુખ દેખી શકાતું જ નથી એટલે એક
આત્મા જ્યારે થોડીક પણ નિર્મળતા પ્રાપ્ત કરે છે કે
તરત જ તે જગતના બધા જીવોની વહારે દોડી જાય છે,
તેમ જ દિવસમાં અનેકવાર તેમને શ્રીનવકાર મારફત
પોતાની જાગૃતિનો પ્રદેશ પહોંચાડે છે

એટલે કે તમે અમરાસો નહિ તું તૈયાર થઈ રહ્યો છું, મહા
મોહનો ગમે તેવી સેનાને જગાડીને પણ તું તમને ધર્મના રાજામાં
ઉપર લાવીશ'

આત્મભાવની જાગૃતિ, નમસ્કારભાવની - દક્ષા અનુ-
માર જ થતી હોય છે નમસ્કારભાવ મોજો હોય,

સ્વાર્થવાસિત હોય, ત્યાં સુધી તેની અસલિયત પ્રગટી ગયતી નથી અને આત્મપ્રદેશોમા સાચો ઝકાર પેદા થઈ શકતો નથી

શ્રીય ચપરમેષિ ભગવતોને જિયામા જિ'યા ભાવપૂર્વક કરાતો નમસ્કાર, આત્માના સર્વોત્કૃષ્ટ ભાવને ઓછામા ઓછા મમયમા જગતના બધા જીવોના હિતની ચિંતામા મહિય બનાવી શકે છે

આપણી સક્રિયતા ન્યાં સુધી 'સ્વ' સીમતિ હોય છે, ત્યાં સુધી આપણે આત્મભાવની અસતી ખુમારી કેરી હોય, તેની કલ્પના પણ ભાગ્યે જ કરી શકીએ

જે ખુમારી એવી જાતની હોય છે કે જે નથી દેશના બંધનને સ્વીકારતી નથી કાળના અતરાયને સ્વીકારતી પણ કર્મના અતરાયનું બહાનું તો તેને પાવવે જ રી રીતે !

ધરમા આગ લાગે છે ત્યારે, આપણે કેઈ બહાનાનો આમરો લઈને તે આગને બૂઝાવવાની દુરજમાથી નામી લૂટીએ ત્રીએ ખરા કે ?

ના

તો પછી જગતના બધા જીવોને શાતા પહોંચાડનારા ભાવની પ્રલાવનાના શુભ કાર્યમા અમાપ સહાય બક્ષનારા મહામત્રની આરાધનાના અવગરને આપણે કેવો ભાવ આપવો જોઈએ ? અને આજે કેવો ભાવ આપી રહ્યા છીએ ? તત્સબધી આત્મનિરીક્ષણ નિતાત આવશ્યક છે

નમસ્કારભાવ, લવવિષયક ગમે તેવા અતરાયને,
ક્ષત્રવાન્મા મર્વંથા નિર્મૂળ કરી શકે છે

એવો નમસ્કારભાવ, આવણા સહુના જીવનમા વહેલો
વહેલો ભગો અને જગતના બધા જીવોને શ્રીવીનરાગ
પરમાત્માના પરમતારક શામનની વહેલી વહેલી ભણ
થાઓ !

卐

જીવને ઓળખવાની મુળ ચારી શ્રીનર-
કારમા છે

શ્રીપથપરમેષ્ઠિ ભગવતો ઓળખાય
એલે જીવ પણ ઓળખાય અને સિન પણ
ઓળખાય

શ્રીનરકારને બરાબર ઓળખવા માટે,
શ્રીપથપરમેષ્ઠિ ભગવતોની ઓળખાણનાળા
બરા જીવો સાથે પરિચય વધારવો જોઈએ તે
પરિચય નધારનાવું સબળતમ માધ્યમ તે
શુભભાવ

એના અબઘોલ શુભભાવને વિષય ક્યા-
યતો જેરી ડાઘ લાગે તે શ્રીનરકારનો ધારક
કઈ ગીતે સહન કરી શકે ?

જગતના સર્વ જીવોની અબઘોલ મતા
સરખા એ ભાવનું શ્રીનરકારની ભેટ સમજને
આપણે ખૂબ-ખૂબ જતન કરવું જોઈએ

ભાવનાનો પ્રદેશ

ભાવના કુળે જ છે

તે ક્યારેય નિબ્જળ જતી નથી

મમત્ર જૂમ ડલને વલોવી નાખવાનું તેનામા મામત્ર્ય
હોય છે

જેવી છાશ હોય તેવુ માખણ તેને વલોવવાથી ઉપર
તરી આવે છે, તેમ શ્રીપચપરમેષ્ઠિ ભગવતોની ભક્તિ વડે
વલોવાએલા જીવનમાથી, જીવના દળ મુજબનો ભાવ
સાકાર બને છે

તે ભાવપિંડમાથી અનેક પ્રકારની ભાવનાઓ જન્મે છે

તેના ભાવુક ઉપરાત અન્ય આત્માઓ ઉપર પણ
તેની તથાપ્રકારની અમર પહોંચે છે

ભાવનાની સર્વદેશીય સ્પર્શક્ષમતાનો ઇન્કાર થઈ
શકે તેમ નથી, કારણ કે તેનું કાહું (Structure) જ તેવા
પ્રકારનું હોય છે, તેમ છતાં અસર કરવાની તેની અપ્રત્યક્ષ
અને ક્યારેક રહસ્યાત્મક બની જતી રીત સ્થૂલ ઈન્દ્રિયો
અહુણ કંઈ શકે તેવી હોતી નથી તેથી બહુ જ વિરલ

અત્વશાળી આત્માઓ તેની પરમ્પરિચિત્તાનો એકાએક સ્વીકાર કરવા તૈયાર થાય છે

અર્થ પ્રકારના અસુખના ત્નાગના આત્માના ધર્મની સંપ્રિયતાથી ભાવના અશમાથી જન્મતી ભાવના જે માત્ર તેના ભાવુકને શુભાનુભવમાં મહાયજ્ઞૂત બનીને અટકી જતી હોય, તો જગતમાં રહેલા જુદા-જુદા આત્માઓ વચ્ચે વતતા ભાવ-મળધો વચ્ચે મૌલિક ધનિષ્ઠતા ક્યારેય ન સ્વપાઈ શકે તેમ જ જે ઉત્તમ ધર્માનુષ્ઠાનો થાય છે, તેના વિધેયાત્મક સ્વરૂપ માથે આરાધક આત્મા પોતાના જીવનને ન જોડી શકે અને તેના પરિણામે શ્રીજિનેશ્વરદેવ પ્રતિષ્ઠિત ધર્મની આરાધનાના સર્વોત્તમ ઠાયોની ઓછામાં ઓછી ઉત્તમ અસર વાય

જગત આખા સાથે આપણે ભાવ મળધથી બધા એલા ન હોત, તો જાની ભગવતો આપણને જગતમાં નીપજની વિવિધ વસ્તુઓના ઉપભોજમાંથી તેમ જ આચરતા વિવિધ પાપકર્મોમાંથી વિરમવા માટેના પચ્ચક્રાણુ કરવાનું ન કરમાવત

દ્રવ્યથી ભલે આપણે નાનકડા ઘરમાં રહેતા હોઈએ, પરંતુ ભાવથી જગત આખામાં રહીએ છીએ

આ દુનિયામાં એવો કોઈ આત્મા હશે કે જે ઘરમાં રહીને, ઘર બહારના પ્રાણી યા પદાર્થનો વિચાર સુદ્ધા ન કરતો હોય ?

મહામત્ર શ્રીનવકાર પ્રત્યેની આપણી નિષ્ઠા જીવનના જગનવ્યાપી ભાવસંબંધની માખ પૂરે છે

‘આમેમિ મન્વજીવે’નો મહાધોષ ભાવનાની લોક વ્યાપી શુભ અમરુ પ્રતિપાદન કરે છે

‘શિવમન્તુ મર્વ’ જગત નો મહાનાદ ભાવનાના ભ્રમ હલ માથેના ગાઢ મંબધને સ્પષ્ટ કરે છે

પાણી અને પવન કરતા સૂક્ષ્મ આકાશ છે અને એના ઢગતા પણ ભાવના સૂક્ષ્મ હોય છે તેની અસર ફેલાવવાની શક્તિ અમામાન હોય છે માધ્યમને તેને ક્યારેય તોટો પડતો નથી પવનના યોગે જેમ પવંતો ઘસાય છે, તેમ ભાવનાના સ્પર્શે પથરથીયે ઠઠીન સ્વાર્થ ઘસાય છે,

ઈન્છા ફેડાવના પડછાયા જેવી હોય છે એટલે તેનું બળ પણ ઘણું જ ઓછું હોય છે અને તેથી તેની અસર ફેલાવવાની શક્તિ પણ ખૂબ જ મર્યાદિત હોય છે

ઠલાકના સો માર્છલની ઝડપે દોડતી આગગાડીને, ઢલાકના માડ બે-ત્રણ માર્છલની ઝડપે ચાલતું ગાડું ન આતરી શકે કે ન આળી શકે, તેમ પરોપકારપરાયણ સાધુપુરુષોને સ્વાર્થલૈન માનવો ક્યારેય ન આળી શકે, ન આતરી શકે

એળીયામા ભાગ્યે જ મીઠાશ હોય, તેમ પાપકર્મોની

નસા નીચે રહેલા આત્મામાં ભાવના એકાએક ભાગ્યે જ પ્રગટે છે

સ્વાર્થની અધિક માત્રાવાળા જીવનને ગારાની ઉપમા અપાઈ છે

ભાવનામાં આમરને અવધારવાની તાકાત હોય છે

ધ્રુવના જૂમરમાં ધણી મોટા દોષ પણ તે ભામરતા ઠેર જોવા અગ્નિ અને ઉપવેશ

ભાવના વાયુ ઉપર સ્વાર થઈને સર્વત્ર વિહરે

દિનના રપશે ક્રમણા કૃષ્ણ હોય દાઢી જાય છે, તેમ મતિન આસપના રપમે ભાવનાનું સત્ત્વ મહાધ જાય છે તેની પરસ્પરિતા મદ પડી જાય છે

રબરના પ્રમાણમાં કુળો કૂલી શકે છે, તેમ આત્મદગના પ્રમાણમાં ભાવના ફાલી શકે છે

એટલે જ શ્રીઅરિહત પરમાત્માની ભાવના ચૌદ રાજલોકધ્યાપી હોય છે.

ધર્મ એ આત્માના નિર્મળ ભાવની વિમળ ન્યોતિ છે

ભાવસળધર્મો પશુ નિષ્ઠા સિવાયની આરાધના, આરાધક આત્માને ભાગ્યે જ આરાધનારસિક બનાવી શકે છે

સર્વે મળધના સ્વલ્પ બધનો છેલ્લાની ભાવસળધર્મો ગૂઢ શક્તિ છે આત્માને વધુમાં વધુ નજીકથી જોવાની

અર્થિત્ય શક્તિ તે પૂરી પાડે ॥

‘ભાનદયા’ એ માન સન્દ નથી, પરંતુ આત્માના પરમભાવનો વિશ્વવ્યાપી દેકાર છે

પરહિતની ચિંતા એ માત્ર અનીતિથી બચાવનારૂં નીતિવાક્ય નથી, પરંતુ આત્માના સ્વભાવને સ્પષ્ટપણે સમજાવનારૂં અતિગંભીર તત્ત્વવચન છે જે આત્મા તેનું જેટલા પ્રમાણુમા પાલન કરે છે, તેટલા પ્રમાણુમા તે પોતે આત્માથી મહાન બને છે અને જગતના અનેક આત્મા એને ભાવના અને કર્તવ્યપાલનનું સાચું ભાન કરાવે છે

ભાવસંબંધને નકારવાથી આરાધક થોડા જ સમયની એની આરાધનાથી ધરાઈ જાય છે અને ક્યારેક અહંને આધીન બની જાય છે જ્યારે ભાવ, દ્રવ્યોની પાર રહેલા આત્માની ગોઠડીમા એના આરાધકને હજારો વર્ષો સુધી સ્થિર રાખી શકે છે

દ્રવ્ય એ પ્રતીક છે, અને ભાવ તેનો પ્રાણ છે

ઉજળા અને અણ્ણિદાર અક્ષત વડે સ્વસ્તિકની રચના કરતી વખતે આપણા હૃદયદેશે ચાર ગતિમા રહેલા છવોના કલ્યાણને ભાવ આપવાની ભાવના સ્ફુરાયમાન થવી જોઈએ

કેવળ ‘તાર, તાર, મુજ તાર !’ એમ બોલવા માત્રથી આપણે શ્રીચરિત્ત પરમાત્માની તારકતા સાથે ભાવસંબંધ ભાગ્યે જ બાધી શકીએ કારણ કે તેઓશ્રીની

પરમતારકતાના મૂળમાં જગતના પ્રત્યેક જીવ પ્રત્યેની અપાર કૃપા ગ્રહેલી છે તે કટણના અશ સાથે પણ ત્યાં સુધી આપણો ભાવમજબન ન જાય, ત્યાં સુધી આપણે કંઈ રીતે તરી શકીએ ?

શ્રીઅરિહત યગ્માત્માની પૂજા ભક્તિમાં જિથ્વામાં જિથ્વા દ્રવ્યો વાપરવાની શામકાર જગવતોની આરા, આપણા પરિણામને ઉત્કૃષ્ટ જનાવવાના ઉદ્દેશ, મગલ દેવપૂર્વકનો મમનય છે

પરિણામની ઉત્કૃષ્ટતાવાળો આત્મા, સામાન્યપણે ધર્મધ્યાનની ભૂમિકા ઉપર જ રહે

ત્યાં પ્રમધ્યાન હોય ત્યાં ભાવાત્મકતા હોય જ નનસત કે એવા મનમાં હૃદયની વાતને તરત જ સ્વીકારી દેવાની વૃત્તિ અર્વાધિક હોય છે

હૃદય અને મનનું આ રીતનું મિલન, જીવના જગત વ્યાપી ભાવમજબને દંડ જનાવવામાં મુખ્ય ભાગ ભજવે છે

પ્રત્યેક દ્રવ્યનું તેના ભાવ-ગુણ અનુસાર મૂલ્ય અઠાય છે

મીઠું જોણું ખાઈ અથવા મરચું જોણું તીખું હોય છે, તે આપણે તેનું જિન્ના મીઠા કે પટણના મરચા જેટલું મૂલ્ય આપતા નથી

એ જ રીતે સામેની વ્યક્તિનો ભાવ, આપણા તેના

પ્રત્યેના ભાવને સાકાર અને મકિય બનાવવામા અગત્યનો ભાગ લઈએ છે પણ આ રીતે જીવનો વિકાસ બહુ ઝડપી ન થાય

સામેથી શુ મળવાનું છે અથવા શુ મળી રહ્યું છે, તેનો બરાબર હિસાબ કરીને પોતાની પાસેથી કંઈક આપવાનો વૃત્તિ અધિક સત્વશાળી આત્મામા હોતી જ નથી બદલાતી સહેજ પણ અપેક્ષા સિવાય, પોતાનું હોય તે બધું જ જગતના સર્વ જીવોના હિતની પાછળ ન્યોમજીવર કરનારો તેમનો સ્વભાવ હોય છે

અને તેથી જ નિષ્કારણ કરુણાસિંધુ શ્રીઅરિહંત પરમાત્મા સાથે ભાવસબંધ બંધાવનારા મહામત્ર શ્રીનવકારને પૂર્ણ ભાવ આપવાનું ઉપકારી ભાવવતો આપણને ફરમાવે છે

કારણ કે શ્રીઅરિહંત પરમાત્માના સર્વોત્કૃષ્ટ ભાવનો સબંધ એના આરાધકને અટપકાળમા ત્રિભુવનમિત્રના પદને પાત્ર બનાવે જ છે શ્રીપરમપરમેષ્ઠિ ભગવતોના ભાવને બદલે ભગતા ભાવમા ભળી જવાથી, ભાવનાનો વિકાસ તુરંત જ અટકી જાય છે પેટ્રાલના સ્થાને મોટરના એન્જીનમા પાણી આવી જતા તે અટકી જાય છે તે રીતે

પણ એમ પૂછવું કે એકની ભાવના બીજાને કઈ રીતે અસર કરે, તે ભાવદશાની ભૂમિકા પ્રાપ્ત કર્યા અગાઉના માત્ર ઉદ્ગાર સમાન છે

બે અંદર થોડો ભાવ હોય નહિ અને બહારથી

પ્રત્યેક સમયે થોડો પણ અદર જે આતો ન હોય, તે એક પણ જીવનું જીવત્વ મુલામત રહે નહિ

દ્રવ્ય-ચોખ્ખાવરીની સાચી તમના ભાવમાથી પ્રગટે છે

ભાવ ત્યારે ખરા જોશમા આવે છે, ત્યારે ચૌદરાજ લોક મુધી તેની અસર પહોંચે છે

આપણે ત્યાં થતી પ્રજાવનાઓ, પ્રભુજીની સર્વકથ્યા જુકર ભાવનાની પ્રજાવના કરવાની આપણી ભાવનાને છતી ઠરે છે

પ્રજાવનામા વહેવાતા વિવિધ પ્રકારના દ્રવ્યો કરતા સહેજ પણ ઓછું તે સમયે વર્તતા ભાવનું મુલ્ય ન આપી શકાય બટકે અમુક અપેક્ષાએ અધિક અકાય

હવે પાણી માટે જોઈએ છે, તેમ ક્રિયા ભાવ માટે કરાય છે ક્રિયા વગરનો ભાવ તે હવે વગરના પાણી જેવો છે ભાવ વગરની ક્રિયા તે પાણી વગરના હવા જેવો છે

આત્માનો લોક સાથે સંબંધ કરાવી આપવાની તેમજ તે સંબંધને શુદ્ધ બનાવનારી ભાવનાની માત્રા અનુસાર અવ્યત્વ પાકે જી જરૂરમાથી પાણી અને તેમ જન તમાથી ભાવ જમતો હોય જી

આત્માના નિશ્ચય સ્વરૂપને પગલે કરવાના લક્ષ્યપૂર્વક આદરાતી ક્રિયામા જો તથાપ્રકારનો ભાવ ન બળે, તે જીવની સ્વભાવદશા ખૂણ જ વિલગમા પડી જાય

જો એકની ભાવના બીજાને અમર કરી શકતી હોય તો એક આત્માના મુખ-દુ બ બીજો ભાવનાશીલ આત્મા કેમ ન અનુભવી શકે ?

ભાવનાની અસર પણ ભાવાત્મક હોય છે

એટલે કેઈ પણ ભવના મુખ-દુ બનો હવાલો લીધા સિવાય તે, તે ભવને મુખ-દુ બ વધ્યે આત્માના પક્ષે રહેવાની પ્રેરણા આપે છે મતલબ કે મહાસત્વશાળી આત્માનો શુભ ભાવ, અનેક આત્માઓને દુર્ભાવમા પડતા અટકાવે છે, તેમ જ શુભભાવના સરિયામ રસ્તે ચઢાવે છે

શુભભાવમા તત્ત્વરૂપે સર્વભુવપ્રિયત્વ કામ વરતું હોય છે એટલે તે ભાવની અસર ચિગ્મધાપી બની રહે છે

ભાવદયાના મહામાગર મરખા શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની ભક્તિ આપણને નિર્મળ આત્માના ભાવનો સમગ્ર વિશ્વ ઉપર ફેલાએલો પ્રભાવ જોવા-વાચવાની શક્તિ બક્ષે છે

આત્માના ભાવની ભરતી વધ્યે જગત ખૂબ જ નાનું બની જતું દેખાય છે સમગ્ર વાતાવરણ સત્વની ગગામા પલટાઈ જાય છે જડ આવરણો ઓગળી જતા અનુભવાય છે આત્માની અનોખી મમ્તી તે સમયે હૃદયગત થાય છે

આત્માના, જગતના સર્વ ભવો સાથેના ભાવ મધ્યધને સાકાર બનાવનારી શુભ ભાવનામા મદાકાળ એતપ્રેત રહેવાની શ્રીજિનેશ્વરદેવની સર્વહિતકર આજ્ઞા ભવમાત્રના હિયે વસે !

ક્યને ભાવના હાથમાં સોપ્યા સિવાય, ભવનુ આપણા ઉપરનું સ્વામિત્વ ક્યારે છળશે ?

શ્રીઅરિહંત પરમાત્માના હાસ તરીકેનું આપણું ગૌરવ, ભવની પૂજામાં નથી, સ્વાર્થની સેવામાં નથી, પરંતુ અહં કારને ઓગાળવામાં છે, મ્વના અર્થ (મ્વાર્થ)ને સર્વ સુધી લગાવવામાં છે, શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની આશા પ્રમાણેના જીવનના સત્કારમાં છે જગતના અધા જીવોને શ્રીજિનેશ્વરદેવના પરમતારક શાસનની પરમતારકતામાં અવિચળ શ્રદ્ધાવાળા બનાવવામાં છે

શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની સર્વજીવહિતકર ભાવના સહુને વહેંચવાની આપણી ભાવના, જગત સાથેના આપણા ભાવસબંધના સ્વીકાર પછી જે સક્રિયતા ધારણ કરે છે, તે વર્ણનાતીત છે

❧

તારકતા એ બેઓશીના આત્માનો સ્વભાવ છે, તે શ્રીઅરિહંત પરમાત્માને શરણે ગમેલો આત્મા, તરે, તરે ને તરે જ.

હવે નહિ દૂધું

મને આપના ભાવનો વિરહ સાહે એવી ભગત
દશાની હો નાથ ! આપના ચરણકમળમા લળીલળીને હું
યાચના કરું છું

હું યાચક નથી તે જેટલું સાચું છે, તેટલું જ હું
દાતાર નથી તે પણ સાચું છે

જ્યારે આપ તો પરમદાતાર છો

આપના ભવ્યાતિભવ્ય દરબારમા આવીને ખાદી હાથે
અને કોરા હોથે પાછો કરું એ જેટલું મારા માટે હીણપત
ભયું ગણાય તેટલું જ આપના પરમદાનેશ્વરીપણાને માટે
પણ ગાળપણયું ગણાય

એટલે હો દેવાધિદેવ ! આપની જ મતત સ્મૃતિમા
હું અહર્નિશ ઓતપ્રોત રહું, જોવાએલો રહું, બહારથી
શોધ્યો પણ ન જડું એવી અવસ્થાની મારી યાચના આપ
પૂરી કરજો

આપના અસીમ ઉપકારની યાદમા જોવાએલો રહેવામા જે
શાતા હું અનુભવું છું, એ શાતાનો એક અંશ પણ ખીજે આખોને
આખો પડોનાઈ જવા છતાં મને અનુભવના મળતો નથી

મારા વિચારને જ્યારે આપની ભાવનાનું આલબન મળે છે ત્યારે સિંધુનો આશ્રય પામીને નિહાલ થઈ જતા જિંદુ જેવી દશાનો અનુભવ મને થાય છે

આપ શ્રીનવકારમા ગિરાજે છો એવું જ્યારથી જાણ્યું છે, ત્યારથી શ્રીનવકાર પ્રત્યેના મારા ભાવમા ઊંચામા ઊંચું જોજસુ પ્રગટાવવાના મારા મર્વ પ્રયત્નો ચાલુ છે

હું તેમા પૂરેપૂરો મદ્દગ થયો છું એમ તો ન જ કહી શકું, પરંતુ નિષ્ફળ નથી ગયો તે સો ટકા સાચું છે

એટલે જ્યારે માફ મન શ્રીનવકારમા દાખલ થાય છે, ત્યારે મારા પ્રાણોમા જે ધનગનાટ પેદા થાય છે, તે ઉલટભેર સાગરમા સમાઈ જવા માટે રૂમઝૂમ કરતી આગળ વધતી સરિતાના હેવાના ધનગનાટ જેવો તો હોય જ છે

મારે મન શ્રીનવકાર એ આપનું ઘર છે તેમા દાખલ થવું એટલે આપની પરમતારક નિશામા ઉપસ્થિત થવું

આપની પરમતારક નિશામા ઉપસ્થિત થવાના ધન્યતમ અવસરે મન માફ નાચે નહિ, હૈયું માફ હસે નહિ, પ્રાણો મારા ધનગને નહિ, તો હું કૃતમી જ ઢહેવાઉં હોહી માફ લુખ્યુ ગણાય જીવન માફ જગતને બારરૂપ નીવડે મારી એ કૃતમિતા ઉપર માનવજાત જ નહિ, પરંતુ પશુ-પંખી પણ ત્યાનત વરસાવે, પાણી મારી તૃષ્ણા છીપાવતા...

સરભાગ, અમ આરા કોહાને અડતા અભગામ માયુ આરા શરીરના રપગે દૂષિત થાય

કૃતમીનુ મન એટલે અમમનનુ ધર

એવુ ધર મારૂ ન જ હોય, કારણ કે હું આપનો હાસ છું

એ યાચે છે આપની ભક્તિ, આપની સર્વોચ્ચ ભાવનાની પ્રભાવનાની શક્તિ આપ જેમા ગિરાન્તે છે તે શ્રીનવકારની જગતના બધા જીવોને બધુ કરાવવાની લાયકાત એનુ બધુ શ્રીનવકાર ખાતર ઉપયોગમા આણુ વાની ભૂમિકા એના સમય અને શક્તિનો પ્રત્યેક કણ જગતના બધા જીવોના કલ્યાણમા સાર્થક થી શકાય એવુ જીવન

સર્વના શુભમા સક્રિય સાથ નહિ આપનારો આત્મા જાતે જેટલુ શુભ આચરે તેનું તેને જે ફળ મળે, તેના વગતા ઠરોડોગણુ અધિક ફળ જગતના સર્વ જીવોના કલ્યાણની ઉત્કૃષ્ટ મગલ ભાવનાપૂર્વકની આરાધનાના પ્રભાવે મળે છે કારણ કે એવી ભાવનાના પ્રભાવે ત્યા ત્યા શુભ થાય છે, મગલમય વાતાવરણ ફેલાય છે, ત્યા ત્યા તે શુભચિન્તકનો હિસ્સો જમા થાય છે જે તેને યથાસમયે બ્યાજ સાથે મળે જ છે

એ જ રીતે અશુભથી-પાપથી નહિ વિરમનારને ખાતે અશુભ ઉપર છે

તેથી હે નાથ ! મારે તો આપના હાસાનુદામ તરીકે
 છવવું છે, કે જેથી હું ન કોઈનાય અકટ્યાણના વિચારમા
 ભળવાનો વિચાર કરી શકું, ન મારા મુખની એકદેશીય
 લાગણીના પ્રવાહમા તણાઈને અનેકના છવનમા ઉત્પાત
 જન્માવવાનું મહાપાપ આચરી શકું

—એ ત્યારે જ જને ત્યારે મને આપના જ ભાવનો
 વિરહ અહર્નિશ સાટ્યા કરે

મારા છવનમા ભાવ તો છે જ પણ આજે તે બધા
 મારા સ્વાર્થની રોનક વધારવા પાછા જરબાદ થાય છે
 મારે તે ભાવને, ત્રિભુવનક્ષેમ કર આપના સર્વોચ્ચ ભાવમા
 ભેગની દેવો છે તે મિવાય, ‘મારા એકલાના જ’ મુખ
 માટેના અવળા પ્રયત્નો આદરવાની અનાદિકાલીન કુટેવના
 વળતમાથી હું મુજા થઈ શકું તેમ મને લાગતું નથી

એટલે હે ત્રિભુવનપતિ ! ‘મને’ બોધને ‘તમને’ જામ
 વાના મારા મનોરથને પૂરેપૂરી સદાય કરજો

આપની સહાય નથી એમ નહિ, પરંતુ વાત-વ્યવસ્થામા
 મારા જ સ્વાર્થની સહાયે દોડી જવાની મારી નિર્જાનતાને
 નામશેષ કરી નાખવાના મારા પ્રયત્નોમા અહર્નિશ
 આપની જ સર્વોચ્ચ ભાવનાના અજવાળાં હનતા રહે
 એની આ તુચ્છ બાળની યાચનાને આપ જીવે રજો !

આપ સરખા પરમદાતારને આટલું કહેવા હે નાથ !

મને ખૂબ જ દુઃખ પહોંચ્યું છે પણ શું કરી ?

ખીજો કેઈ ઇલાજ નહોતો, મહામોહના મહારોગ માથી મુક્ત થવાનો ત્યારે બધું બળ એકદુ કરી આપના પરમતારક સ્વભાવને સંભાર્યો છે

હવે નહિ રૂથુ તેની મને પાકી આવી છે

કારણ કે આપની સ્વાભાવિક તારકતામા મને પૂરેપૂરી થઈ ગઈ છે

આપની તે તારકતાનું મરણ એટલે ભવજળતરણ એવી મારી હૈયાની સમજ છે

સુરકેલી ત્યારે જ ઉભી થાય છે, હું જ્યારે તે તારકતા કરતા પણ અધિક ભાવ, રૂબાડનારા મહામોહને આપવાનું ભયાનક દુષ્ટત્વ આચરી લઉં છું

— પણ હવે તેણે નહિ બને, કારણ કે મહામોહના મરણગતના શા હાલ થાય છે તે મને સારી રીતે સમજાઈ ગયું છે

આપની ભાવના મિથ્યાના મર્વ પ્રકારના વિરહ મને મનુર છે મારા નાથ ! મલે બધું બાય, પરંતુ આપની પરમતારકતામાની મારી નિષ્ઠા અવિચળ રહે એ જ આ લઘુબાળની યાચના છે

આરાધનાનો હેતુ

તપના પારણે રસબોધપના કેટલી ઘટી તેનો વિચાર થાય, શ્રીતીર્થે કર પરમાત્માની પૂજા પછી મ્વાર્થના પૂજનની મમતા કેટલી ઘટી તેનો વિચાર થાય, તીર્થયાત્રા પછી ઈન્દ્રિયોનું બહિર્જનપણ કેટલું ઘટ્યું તેનો વિચાર થાય, તેમ શ્રીનવકારની આરાધના પછી અહંકાર કેટલા પ્રમાણમાં ઓછો થયો તેનો વિચાર પણ બગવો જોઈએ

આરાધનામાં હોઈએ ત્યાં સુધી આરાધક, અને તે પછી ગમે તેમ વર્તવાની છૂટ, એમ મમજવું તે ખોટું છે

આરાધનાનો હેતુ મ્વાદ ન હોય ત્યાં સુધી આવી સમજ ફાવી બાય, સત્યાવી બાય, આરાધનાજન્ય નિર્મળતાને પુનઃ ઝાળી પાડી બાય

પાપના માર્ગે ઉપર પગ મૂકવાનું મન જ ન થાય એવી ઉચ્ચ આત્મિક સ્થિતિ ખીવવવા માટે આરાધના હોય છે

શરીરને પ્રતિકૂળ અસર પહોંચાડે તે ઇબ

આત્માને પ્રતિકૂળ અસર પહોંચાડે તે પાપ

૧૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨

શરીરને ઇંચ પહોચાડનારને જે સજ્જ ભોગવવી પડે તેના કરતા ઘણી આકરી સજ્જ આત્માને પ્રતિદૂળ અમર પહોચાડનારને ભોગવવી પડે છે

એક આત્માને યતી પ્રતિદૂળ અસરથી, ત્રિભુવનના જીવોની શાતામા ઘટાડો થાય કારણ કે આત્માના ભાવને ત્રિભુવન સાથે સંબંધ હોય છે

હું ન્યારે એક આત્માનું અશુભ ચિંતનું ત્યારે એક અપેક્ષાએ ત્રિભુવનના જંધા જીવોનું અશુભ ચિંતનનારો ગણાઉં કારણ કે તે સમયે હું કોઈ પણ જીવનું શુભ ચિંતવી નહિ શકતો હોવાને કારણે, સર્વના અશુભને ચિંતવનારો જ ગણાઉં અથવા તો જો મને કોઈ એક પણ જીવના શુભ પ્રત્યે યથાર્થ ભાવ હોય તો કોઈનાય અશુભનો ભાવ હું શી રીતે ભાવી શકું ?

મતલબ કે શુભચિંતનની મારી આત્મિક યોગ્યતા બરાબર ન ખીલે, ત્યાં સુધી પાપવિરમણવૃત્તિ મારામા બરાબર ન મળે

ન્યારે આત્મા ઓળખાય છે ત્યારે જીવ અને ચિદ ઉભય ઓળખાય છે

શ્રીનવકાર માથેની ઓળખાણ વધારવાનો આપણો હેતુ જીવ સાથેની ઓળખાણ વધારવાનો જ હોય-હોવો જોઈએ શ્રીનવકાર માથે આત્મીયતા કેળવવાનો આપણો

આશય, જગતના બધા છવો સાથે આત્મસમભાવ કેળવવાનો જ હોય-હોવો જોઈએ

શ્રીનવકારની યાદ, શ્રીચરિત ત પરમાત્માના અમીમ ઉપકારોની યાદ તાણ કરાવે છે શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોની યાદ, આપણા આત્માની સ્વાભાવિક શક્તિને ભગૃત કરે છે

આરાધના યાદ રહે અને આરાધનાનો હેતુ ભૂવાર્ધ બધ, તો કયા જગુ છે તેના અપદ ખ્યાલ મિવાય દોડ-દોડ કરનાર માનવ જેવી આપણી દશા થાય

આરાધના પ્રત્યેનો ભાવ વિરાધનાના અભાવમા પરિણમવો જોઈએ.

એટલે કે શુભભાવરમણના સ્વાભાવિક બનવી જોઈએ, દુર્ભાવ પરાયો બનવો જોઈએ.

માનપાન અને સન્માન પોતાનાના હોય, પરાયાના નહિ, તેમ આપણો બધો સમય અને શક્તિ આપણા આત્માના શુભભાવ પાછળ સાર્થક થવા જોઈએ, નહિ કે પરાયા એવા દુર્ભાવની દેખભાળ પાછળ

દુર્ભાવની દેખભાળ એટલે પાપની શરમભાળ

શુભભાવનું જતન, એટલે શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞાની આરાધના

શ્રીનવકારની સાથે રહેવાનો ભાવ, જગતના સર્વ છવો સાથેના ભાવસંબંધમા પરિણમવો જોઈએ

ધીનવતાર આવે, આપણને બચાવે અને છતાં આપણે મરવા માટે (લાવથી) જ પ્રયત્ન કરતા રહીએ તેમ જ માથોસાથ બીજને પણ મારતા (લાવથી) જઈએ તો પછી આપણે ‘મગલ’ના અભિલાષી છીએ એવું કઈ રીતે નક્કી થાય ?

જેને અમગલ વહાણ હોય, તે કોઈ પણ જીવના અમગલનો પક્ષકાર ન જ બની શકે

ત્યાં ૨૧-પરના ભે. હોય ત્યાં લાવમગલ ધરીનાર પણ રહી શકે નહિ

મગલની ઓટી ભૂખ બધા જીવોના મગલના બાવ સિવાય કઈ રીતે ઉઘડે ?

જમનારા બે લાગ્યશાળી જ હોય તો રનોઈ પણ તે પ્રમાણે જ રૂઢાય પરંતુ જમવાનો લાભ આપનારા લાગ્યશાળીઓની સખ્યા વધી જાય તો રસોઈની સામગ્રી વધારવી જ પડે

તે જ રીતે મહાભાવનો લાભ આપનારા ત્રણ જગતના સર્વ જીવો વિદ્યમાન હોવા છતાં અને તેને પહોંચી વળવાની શક્તિવાળો આત્મા તેમ જ આનુષંગિક સામગ્રી મળી હોવા છતાં આપણે આપણા એકલાના જ મગલનો વિચાર રાખીએ, તે ખોટું છે

આવી જ્ઞાન દક્ષિતા તે મગલની યોગ્યતા નહિ પ્રગી હોવાની નિશાની

મગલની યોગ્યતા પ્રગટે એટલે ઊડતા-બેગતા અને સૂતા પણ સર્વમગલના પરમકેન્દ્રતુલ્ય શ્રીનવકાર મિવાય કાવે જ નહિ એ ખમી જાય એટલે ખમીઆણા પડી જઈએ નિરાધાર બાળક જેવી ઝાંખીઆળી દશાનો આપણને અનુભવ થાય

નમસ્કારભાવવિહોલું જીવન કડવું ઝેર જેવું લાગે એટલે નમસ્કારભાવમય જીવનની આપણી આતરિક યોગ્યતા પ્રગતી જાય છે એમ કહી શકાય વિષય-કપાયને વધાર નાળી પ્રવૃત્તિમાં ઝસ ન રહે એટલે આતરિક યોગ્યતા ઉઘડી રહી છે તે અપ્રત્યક્ષ થાય

આપણી લાયકાતનું ખરૂં માપ, ત્રિભુવનના સઘળા જીવોના હિતને આપણે કેવા પ્રકારનો ભાવ આપીએ છીએ તે મુજબ જાણાય છે

ત્રિભુવનપતિ શ્રીઆરિહંત પરમાત્મા પ્રત્યેનો આપણો પરમપૂજ્યભાવ, ભવવિષયક હેતુઓની જ પૂજામાં પરિણમે તે આપણા માટે શરમજનક ઘટના ગણાય

ભગવાનની પૂજાના બદનામાં ભવની ભીષ્ માયત્રી તે આત્મીના બદનામાં પાટુ માગના કરતા પણ નદનર કૃત્ય છે

આતરિક યોગ્યતા ઢંકાએલી હોય છે ત્યાં મુખી આણુ અનેકવાર ણની જાય

વિકટ ભવવાટમાં સાચો સાચો આપી રહેલા શ્રીનવકારને આપણે ખરા મનથી સાચા આપતા અર્ચ્યો તે

આપણી આત્મિક ચોગ્યતા ઉઘડે અને પાપમા પ્રવૃત્તિ કરવાની વૃત્તિ મોળી પડે

શ્રીનવકાર સાથે માગે છે આપણી શક્તિનો

શક્તિનો આડવાટે દુર્બળ થતો રહે છે ત્યાં સુધી શ્રીનવકારની પૂરી અમરનો લાભ આત્માને પહોંચતો નથી

શક્તિનો દુર્બળ ત્યારે જ અટકે જ્યારે આપણું જીવન સન્માર્ગગામી અને તપ-જપ અને પૂજા-પ્રતિકં મણુમા આદરવાળું અને

શ્રીનવકારને લાયકના જીવન સિવાય, શ્રીનવકાર સાથે હૃદયપૂર્વકની મૈત્રી સાધી શકાતી નથી

શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોની ભક્તિના મૂળમા શ્રીજિને શ્વરભગવાનની સર્વજીવહિતકર આજ્ઞાની આરાધનાનો લાભ રહેવો જ જોઈએ

શ્રીજિનાચ પ્રત્યેના બહુમાન સિવાયની આરાધના એટલે ભગમગ વેઠ

વેઠ, આપી આપીને શું આપે ?

જે ટકનો રોટલો

શ્રીનવકાર પાસે જે ટકનો રોટલો નહિ, પરંતુ ત્રિશુવનહિતકર જીવનની ચોગ્યતા માગવાની હોય

શ્રીનવકાર પાસે ચાચના ધણુ દાન માટે જ કરવાની

હોય છે માત્ર દેવાની બુદ્ધિએ માગવું તે બીજા દેવા પાછળ આગ્રહ અનેકગુણું કરીને આપવાનો રહે એટલે તે યાચના પ્રશન્ન ગણાય

આત્માની અનંત શક્તિના પરિપૂર્ણ વિકાસ માટે શ્રીનવહાર છે તે વિકાસનો મગલમય પ્રારંભ, અયોગ્યતાના દ્વાસની સાથે જ થાય છે

અયોગ્યતાનો દ્વાસ એટલે મહામોહનો ઘટાડો

મહામોહ ઘટે એટલે જીવની મુક્તિગમન યોગ્યતા વધે

જીવની મુક્તિમા જવાની યોગ્યતા વધે, એટલે તેનો આત્મિક પ્રભાવ ધત્તો વધી જાય તે પ્રભાવમા કયાનક અનર્થોને દાળવાની સ્વાભાવિક ક્ષમતા હોય છે એવા આત્માના સાન્નિધ્ય માત્રના પ્રભાવે જ્ય જ્યકાર વર્તે, વાતાવરણ હંસું-હંસુ થઈ રહે, એવા આત્માની તારકનિદ્રામા બેસનારા પુણ્યશાળી આત્માઓના જીવનમા ચાતા મચરે વિપાદનું તેમના મન ઉપરનું દબાણ ઓછું થઈ જાય, જગતના જીવોના હિતની વાત તેમના હૈયામા પસંદ પેદા થાય

આપણા જીવન ઉપર આત્માના જીવની અધિક અસર રહેવાને બદલે, અધિક અસર મહામોહની રહે ત્યાં મુખી ‘મગલ’ માટે આપણે મહાપ્રયત્નો આદરવા પડે, મુક્તનું ચિંતન એટલે શું ?’ તે પણ આપણને ધરાબર ન

સમન્વય 'ધર્મની અચિંત્ય શક્તિ'ને આપણે માત્ર જોલવાના શબ્દો પૂરતી જ માની લઇએ દેવાધિદેવની મહા ઠરુણાની પરમતારકશક્તિમા આપણને પૂરેપૂરી શ્રદ્ધા ન હોય એક સામાયિકમા રહેલી અમાપ શક્તિની સો ટકા માઠી વાત માથે આપણે લાગ્યે જ સમત થઇએ વિધિપૂર્વકની એકવારની શ્રીજિનેશ્વરદેવની પૂજના કૃપમા આપણને 'બહુ માનવા જેવું' ન લાગે

મહામોહનુ મુખ્ય કાર્ય, અદ્વાતા મૂળને લક્ષ્યની ભૂમિમા ચોટવા ન દેરાનુ છે

નિષ્ઠા અદ્વર મૂળ નાખવાનો પ્રયત્ન કરે છે કે તરત જ મહામોહનુ પ્રસવપકર તોફાન તેને હલાવીને અલગ પાડી દે છે

નિષ્ઠા પણ અદ્વ જ છે તે બહારથી નથી આવતી

નિઠા આત્મભાવના પક્ષે રહે છે

કૃષ્ણ કા, મહામોહના પક્ષે રહે ■

એ જોમાંથી જોતો પરમ મજબૂત હોય છે તે કાવે છે.

શ્રીનવકારનો પક્ષકાર એટલે આત્મભાવનો પક્ષકાર 'હું આત્મભાવનો પક્ષકાર છું,' એવી યથાર્થ સમજવાળા સત્વશાળી આત્માને 'મહામોહના પક્ષકાર' તરીકે બહાર દ્રવામા જરૂર સંકેત થાય, હું જા પહોંચે

આપણી વર્તમાન ભૂમિકા મોક્ષની અપેક્ષાએ લાલે

ગમે તેટલી નીચી ગણાય, તેમ છતાં શ્રીજિનેશ્વરદેવના પરમ-
તારક શાસનને પામવા જેટલી ઊંચી તો છે જ

શ્રીજિનેશ્વરદેવનું પરમતારકશાસન અને શાશ્વતમત્ર
શ્રીનવકાર, એ બંને પામવા જેટલું મહાપુણ્ય આપણા
પક્ષમાં હોવા છતાં જગતના લોકોને આપણે તેની પૂરેપૂરી
ભણ પણ ન કરી શકીએ તે આપણી કૃતજ્ઞતાની પરાકાષ્ઠા
ગણાય

પ્રભાવનાનો આપણે ઉજ્જવળ ભાવ, ‘સ્વ મીમિત’
બનીને એની અસલી પ્રભાવકતા ન દાખવી શકે એ શું
આપણે નથી બાંધતા ?

આપ્યા સિવાય ઓળખાણ કેવી ?

દેવાનો વિચાર શ્રીતીર્થંકર પરમાત્માના હાસ તરીકેના
આપણા ગૌરવને ખરેખર ઝાખપ લગાડે છે

જો લઈએ નહિ તો આપીએ ક્યાથી ?

દેવાની ના નથી માગો જરૂર

પણ તે શ્રીનવકાર પાસે, દેવાધિદેવની મહાકરુણા પાસે

અને માગવું શું, તે પણ વિચારી લેવું જોઈએ

આત્માની ત્રિભુવનહિતકરયોગ્યતા સિવાય બીજું કશું
પણ માગવું તે ન માગવા કરતા પણ ખરાબ છે

યોગ્યતાનો વિકાસ, તદ્દનુરૂપ સામગ્રીને એ ચી હાવે જ

છે તેમા ક્યાય બે મત નથી, હોઈ પણ ન શકે

અદરની ચોગ્યતા પ્રમાણે બહારનું વાતાવરણ સર્જાતું હોય છે

બહારનું વાતાવરણ ત્યારે જ સુધરે છે, આપણે બ્યારે અદરથી સુધરીએ છીએ

અત કરણના સુધારા સિવાય બહારનો સુધારો શક્ય નથી

અત કરણમા આત્માનો ઉભસ ફેલાય છે, એટલે તે આનંદવિભોર બની જાય છે તેમાથી 'શિવમગ્નુ સર્વ' જગત 'નો ત્રિભુવનગજવતો મહાનાદ પ્રગટ થાય છે તે નાદમા અમાપ શક્તિ હોય છે તે શક્તિ બધે સારી અસર ફેલાવે જ છે

અદરનો અહ આમ ઓગળતો રહે તે માટે આપણે શ્રીનવકારને વધુ ને વધુ ભાવ આપવો જોઈએ નમસ્કાર-ભાવ વધારવા માટે, શ્રીનવકારને વધુમા વધુ ભાવ આપવા મિવાય ખીન્ને કોઈ ઈલાજ નથી

અહ કાર ઓગળે છે એટલે અનોખી હળવાશનો આતરિક અનુભવ થાય છે જાણે આકળધોયુ નૂતનપ્રભાત પ્રગટયુ હોય એવું પવિત્ર અદરનું તેમ જ આસપાસનું વાતાવરણ વર્તાય છે ભારનો મોટો ગાસડો જાણે કોઈ લઈ ગયુ હોય તેવું સ્પષ્ટ સમજાય છે

સ્વમાની ભૂખ્યો રહે પણ ભીખ ન માગે, દાનના

વ્યસનવાળો દાન આપ્યા સિવાય છવી ન શકે તેમ શ્રી
અરિહત પરમાત્માનો દાસ, પરના હિતની ચિંતા સિવાય
એનમા સમય વીતાવી શકે તે ન માની શકાય તેવી હકીકત
છે પરહિતચિંતા સિવાયની પણ તેને એક યુગ કરતા પણ
મોટી લાભે તેના હેવાનો ભાવ અહર્નિશ ત્રિભુવન તરફ જ
પહેતો હોય તે ભાવમા સર્વકલ્યાણભાવનું અમૃતમય ગીત
હોય જે જે પ્રદેશને તેનો અર્થ થાય ત્યા ત્યા શુશના
સરોવર છલકાય

પરંતુ આત્મભાવની યોગ્યતાના વિકાસ પહેલા,
આર્થ ભાગ્યે જ સંભવી શકે

આત્મત્વનો વિકાસ એ જ સાચો વિકાસ છે

એ વિકાસ માટે જ શ્રીનવકાર છે શ્રીજિનપૂજા છે
તપ, જપ અને નાના મોટા અનુષ્ઠાનો ૬ યાત્રા અને
પ્રતિક્રમણ છે પ્રાયશ્ચિત્ત અને વિનય ૬ વૈધાવન્ય અને સ્વા
ધ્યાય છે ધ્યાન અને કાયોત્સર્ગ છે શુદ્ધપૂજા અને ગુરુ
વદન છે શ્રીસંપ્રભક્તિ અને સ્વામીજીધુ સાથેનો સક્રિય
સામ્બાવપૂર્ણ વ્યવહાર છે

શ્રીનવકાર મેળવવાને સામ્યશાળી બનેલા આત્મા,
મોક્ષ ન મેળવી શકે અથવા યોગતાના આત્માની મુક્તિગમન
યોગ્યતા સમયસર ન ખીવવી શકે તે સ્વ અને પર ઉભયના
હિતની દૃષ્ટિએ દુ ખદ ગણાય

આત્મભાવ પ્રત્યેનો આપણો આદર, શ્રીનવકારની

આગધના પ્રત્યેના આપણા આદરને વધુ પુષ્ટ કરે છે
શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનની આરા મુજબના જીવનની યોગ્ય
તાને વિક્રમાવે છે જગતના જીવોને ઓળખવાની સાચી
આતરૂદ્ધિ ખીલવે છે આતરૂદ્ધિ ખીલે એટલે મિથ્યાત્વનો
હોપ થાય

‘ મિથ્યાત્વ એટલે મહામોહ અને તેના ‘પરિવારને
પ્રજ્ઞામ કરવાની વૃત્તિ

એવી વૃત્તિમા જીવની ભવવિષયક અનત આવૃત્તિ-
ઓનું ખીજ હોય છે

ભાવથી, અશરણશરણ શ્રીઅરિહત પરમાત્માની
પરમતારક નિશામા રહેવાની આતરવૃત્તિ કેળવવાથી જીવનું
જીવત્વ ફૂડી રીતે ખીલે છે અને ભવ ખીજની મહામોહા
ત્મક ગાંઠ ઉત્તરોત્તર ઢીલી પડતી જાય છે

ગાંઠ છૂટે એટલે દોરડે સીરાના અપમા આવે, તેમ જીવનો
સ્વવિષયક વ્યામોહ ધટે એટલે ત્રિશુન સાથેનો તેનો ભાવસમ્બંધ
શુભ સક્રિયતા ધારણ કરે

મહામત્રની આરાધનાના પ્રભાવે સહુનો સ્વવિષયક
વ્યામોહ નિરતર ક્ષય પામતો રહે ! સર્વજીવવિષયક
શુભભાવ નિરતર વધતો રહે !

આત્માનો સગો

નમવા યોગ્યને ન નમવું તે અયોગ્યતા

અનમનીયને નમવું તે અયોગ્યતાનો વિકાસ અને યોગ્યતાનો હ્રામ એમાથી જન્મે સસારનો પ્રાસ એ પ્રાસના પ્રભાવે યોગ્યતાનો હ્રામ કઈ રીતે થતો જાય છે તે ન સમજાય, અયોગ્યતા બદલ આત્મરક્ષોભ ન થાય

કુક કપકુ કહે તેમ અયોગ્યતા કડવી ભેદબો, ખૂન જ નાની પડી ભેદબો

અયોગ્યતા જેને 'નાની' પડે, તે 'કઈક' યોગ્ય ગણાય

માથી યોગ્યતામાં 'ત્રિભુવનહિતકરભાવ'ના દર્શન થાય

તેને જ યથાર્થ યોગ્યતા કહેવાય

પોતાના આદર્શને અનુરૂપ જીવન અનુસાર યોગ્યતા ઘડાય છે

આદર્શ જેનો સામાન્ય હોય તેની યોગ્યતા સામાન્ય પ્રકારની હોય

આદર્શને અનુરૂપ આત્મિક ઘડતર પાછળ આત્માની શક્તિ ખેંચાય છે

અયોગ્યતાની વધુ માત્રાવાળી યોગ્યતાને મૌલિક યોગ્યતા માનીને મનથી પ્રજ્ઞામ કંવાનો ભાવ જાગે તે આપણામા યોગ્યતા નહિવત્ પ્રગટી હોવાની નિશાની છે

યોગ્યતા એટલે લાયકાત

જે ભાઈ, જે સત્કાર્યને સર્વથા બધખેમતા થઈ શકે તે કાર્યને માટે તે 'લાયક' ગણાય જ્યારે એવું કાર્ય જિલ્લુ થાય ત્યારે સહુ તેમને પહેલા યાદ કરે, આદરપૂર્વક આમ ત્રણ આપે

આપણે સહુએ દેવાધિદેવ શ્રીઅરિહત પરમાત્માની પગમમજલમય ભાવનાને સર્વથા બધખેમતા થવાનું છે

તે સર્વોચ્ચ ભાવનામા ચૌદરાજલોકના બધા જીવો આવી જાય છે કેઈ એક જીવની અવગણનાના વિચારને તેમા સ્થાન નથી

એ ભાવનાને જરાજગ બધખેમતા થવા માટે અદરથી મોટા થવું પડે

અદરની મોટપ એટલે હૃદયની વિશાળતા

જહારથી નાના થવું એટલે લૌકિકતાને બધખેમતા ન થવું તે

‘મારે ધણાને જાદર સમાવવાના છે’ એવી સમજ હૃદયની વિચાળતામા સારો ભાગ લગવે છે

શ્રીપરમપ્રેમિલગવતોને જે હૃદય સોપાય, તે હૃદય સ્વાભાવિકપણે ‘ત્રિભુવનહિતકરકેન્દ્ર’ તુલ્ય બની રહે

આત્મભાવ, સકળ લોકમા સચરી શકે છે

આપણા ભાવમા સકળલોકમા રહેલા બધા જીવોને મ્થાન ન મળે તેટલી ઓછી આપણી લાયકાત ગણાય

ત્રિભુવનમા રહેલા જીવોના સર્વોચ્ચ હિતને ભાવ આપવાની આત્માની લાયકાત ખીવવવા માટે શ્રીનવકાર છે

ત્રિભુવનપતિ શ્રીજિનેશ્વરદેવનો હામ, ત્રિભુવનમા રહેલા જીવોના હિતને શી રીતે વિસરી શકે ?

તે ત્યારે-ત્યારે શ્રીનવકારના શરતે જાય, ત્યારે-ત્યારે તેને ત્રિભુવન યાદ આવે—આવવું જોઈએ

ત્રિભુવનમા રહેલા મધળા જીવો સાથેના ભાવસંબંધની આડે આવે છે કેવળ ?

આપણો, આપણી જાત પ્રત્યેનો તેમ જ આપણા પોતાના માનેલાઓ પ્રત્યેનો મ્વાર્થ

જે અમુકને આપણે આપણા પોતાના માની શકતા હોઈએ તો આપણી તે માન્યતાને ‘સર્વ’ સુધી ફેલાવી ન શકીએ ?

જરૂર ફેલાવી શકીએ તેમ છતાં જે આપણને નીધે
ખીધે લાલ કરાવે છે તેના પ્રત્યેની મમતાની માત્રા વધી
તો જાય જ છે

એ રીતે વિચારતા શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતો આપણા
ઉપર જે ઉપકાર કરી રહ્યા છે તેની તુલનામાં આપણા
માતૃપિતાના ઉપકાર પણ આમાન્ય ગણાય એટલે આપણી
મમતા તેમની જ ભક્તિમાં કેન્દ્રીભૂત થવી જોઈએ

શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતો વધુ ઉપકાર ઢગી શકે છે
તેનું કારણ તેમના આત્માની તથાપ્રકારની વિશિષ્ટ યોગ્યતા
છે તે યોગ્યતામાં એ વિશિષ્ટ ગુણ રહેલો હોય છે જે
જગતના બધા જીવોના હિતને તેમાં મ્થાન હોય છે અને
તે મ્થાન પણ એક સરખું શાણા પ્રત્યે અધિક ભાવ અને
મૂખ પ્રત્યે ઓછો ભાવ એવું બીલકુલ નહિ

આ પ્રકારની વિશિષ્ટતમ વિગિષ્ટતાના કાળે શ્રીપદ
પરમેષ્ઠિભગવતો સકળ જીવલોડને તારનારા કહેવાય છે
તેમ જ તેમના શરણે જનારા યોગ્ય આત્માઓ તરી જાય છે

આવી લાયકાત આપણા આત્મામાં પણ છે પરંતુ
આને તેના ઘણા અશોદ્ધતાએ લા છે, શ્રીનવકારની
આરાધના વડે આપણે તેને ઉઘાડવાના છે,

‘દકાએલા તે પ્રદેશો ખૂલે તેમ આત્માની લાયકાત
વધે, સર્વજીવહિતપરાયણતા સ્થાલાવિક બને, ‘પાપવિરમણ

મત' એટલે શું તે આપણને બરાબર સમજાય

ચાવી લાગુ પડે એટલે તાણુ ઉઘડે, દરવાજો ઉઘડે અને આખા મકાનમાં સુખપૂર્વક હરહર કરી ગાય, તેમ શ્રીનવકાર લાગુ પડે એટલે આત્માની 'સર્વ જીવ હિતચિંતા' વિષયક લાયકાત ઉઘડે, ભાવનમાધિનો મુયોગ થાય અને લોક આખામાં શુભભાવની અનુભૂતિની પ્રભાવના કરી શકાય

પાપથી વિરમવા જેટલી જ ઉપકારક, શુભભાવ પૂર્વકની આરાધના છે

શુભભાવપૂર્વકની આરાધનાની આત્મિક લાયકાતના ધડતરમાં શ્રીનવકાર અચિંત્ય બળ પૂરે છે

પૂરેપૂરો ભાવનમસ્કારનો ભાવ, સામે ન્યા સુધી શીપચરમેષિ ભગવતો પધારતા નથી ત્યા સુધી ભગવતો જ નથી કારણ કે એવા ભાવને જગાડવાની સાચી ક્ષમતા તેઓશ્રીના આત્માના સર્વોચ્ચ પ્રકારના ભાવમાં જ હોય છે

એટલે આપણે ન્યા સુધી શીપચરમેષિ ભગવતોને નમસ્કાર ન કરીએ ત્યા સુધી, અનમનીયને નમવાનો આપણા આત્મપ્રદેશોમાં ભાર્યો રહેલો અયથાર્થ-નિમિશ્ચ ભાવ સર્વથા નિર્મૂળ થઈ શકતો નથી

શીપચરમેષિ ભગવતોના દર્શન માત્રથી આત્મપ્રદેશોમાં જે અશુભાની પેદ થાય છે તેજ કદાં આપે છે કે તેમને અર્પણ પ્રત્યે કેટલો ઊર્ધ્વ અને અદિતીય ભાવ હોય છે

એવા પરમોપકારી ભગવતોને નમવાનો ભાવ ન આવે તે, આત્મપ્રદેશોમા ગાઢ અધકાર છવાએલો હોવાની સાબીતી છે

તે અધકારને આર્ત અને ગૈરધ્યાન સાથે ગાઢ સળધ હોય છે જ્યાં સુધી તે સળધ કાયમ રહે ત્યાં સુધી જીવની સુખિતા ન થાય, બીજા જીવનું ઉત્થાન શક્ય ન બને

નિશાનો ગમે તેવો અધકાર, સૂર્યના આગમન માત્રના પ્રભાવે અલોપ થઈ જાય છે તેમ અતઃકરણમા શ્રીનવકારનું શુભાગમન થાય છે, તેની સાથે આત્મપ્રદેશોમા ખરી ભીડ વખતે માઠી જાયો વીર આપ્તાના સમાચારે માનવી હૃદય અનુભવે તેવો ભાવ પ્રસરે છે

આત્માને શ્રીનવકાર સાથે અનાદિનુ સમપણુ છે

તેથી જ કોઈ પણ જીવ શ્રીનવકાર સાબળે છે એટલે તેના ચૈતન્યમા અનેરી ચક્રુર્તિ સચરે છે

જીવને શ્રીનવકાર સંભળાવવો એવું સૂતેના તેના ચૈતન્યરાજને સમજ કરવો તે

પાપમા પ્રવૃત્તિ કરવાની વૃત્તિનો સમૂળો નાશ કરવાની અચિન્ત્ય શક્તિ શ્રીનવકારમા છે

શ્રીનવકારનું ‘સંવપાવપ્પણાસણો’ પદ તેની સાક્ષી પૂરે છે

એવા શ્રીનવકારની ઓળખાણુ થાય અને છતાં

આપણી અયોજ્યતા આપણને જોગખાય નહિ, તો આપણે શ્રીનવકારને જોગખી શક્યા હીએ એમ શી ગીતે બોલી શકીએ ?

ઉદાહરી આજે કેઈ ખાડામા ન પડે, તેમ, 'આ પાપ છે', એવું ભણ્યા પછી તેને પ્રજ્ઞામ કરવાની વૃત્તિ થાય તે શ્રીનવકારનો આત્મસ્પર્શ ન થવાની જ નિશાની ગણાય

પોતાના આત્માના સાચા મગાને મળવામા આપણે જે ભાવમંદોલિત દાખવીએ તે સ્વરાળે ભવ (સ્વાર્થ) સાથેના આપણા ગાદ મબધમા પરિણમે

સ્વાર્થ સાથેની ગાદ મેત્રી, આરગતિમા રખડાવે ગીતાવે, તપાવે

શ્રીનવકાર આપણા આત્માની સંપૂર્ણ યોજ્યતાને વિકસાવે છે

શ્રીપદપદમેષિ ભગવતોને નમવા જેટલું પુણ્ય આજે જેમના પક્ષે ૥ તે મહાપુણ્યશાળી આત્માઓ, સ્વાર્થને સત્તામ ભરવાની વૃત્તિ દાખવે તે દુ ખદ ગણાય, ચોચનીય ગણાય

અયોજ્યતાના મૂળનો ઉચ્છેદ કરવામા શ્રીનવકાર અલોડ ૥ તેની સાથેનો આપણો સબધ અદ્વિતીય બને જેટલે તેની તે અનુપમ શક્તિનો આપણને યથાર્થ અનુભવ થાય

પૂગ નગરમર સિવાય પૂરો લાભ થતો નથી .

સ્વાર્થ આપણા અગભૂત બની રહે એટલે પર માર્થમા જરૂર જે ચ પડે, કારણ કે આપણા પ્રાણોને અધિક શિક્ષણ સ્વાર્થનું મળેલું હોય એટલે તે બધા એકાએક પરમાર્થમા પ્રવીણતા ન જ દાખવી શકે

તેમ છતાં આત્માના સગા શ્રીનવકારને શરણે જવાથી પ્રાણોની તે કમજોરી દુઃક અમયમા ફર થાય છે તેમ જ લોકમા મગલમય વાતાવરણ ફેલાવવાની મૌલિક શક્તિ પ્રગટ થાય છે

આત્માની શક્તિના અભાવે, સ્વાર્થ જરૂર આપણને લાવે—ગમે. પણ એટલા ઉપરથી એમ માની લેવું કે ‘સ્વાય પણ સારો છે’ તે શ્રીવીનરાગ પરમાત્માની આજ્ઞાની વિરાધના છે

આપણે આરાધક છીએ વિરાધના સાથે ‘અમારે સંબધ છે’ એવું બોલવા માટે આપણે ભાગ્યે જ આગળ આવીએ

તો પછી આરાધનાનો જે પ્રાણ છે તે આતરિક લાયકાત સાથે શ્રીનવકારનો સંબધ કેળવવાની દિશામા આપણે પ્રમાદ સેવીએ તે આપણા માટે શોભાસ્પદ ગણાય કે ?

બીલકુલ નહિ

આત્માના સગા શ્રીનવકાર સાથેનું આપણું સગપણ
જીવ માત્રના કલ્યાણની સક્રિય ભાવનામાં પરિણમે તે માટે
આપણે આપણા સમય અને શક્તિનો સદુપયોગ કરવો
જોઈએ

હજી દિશામાં જોડવી પ્રગતિ સધાય છે તેના પ્રમા
ણમાં જીવની મુક્તિગમન યોગ્યતાનો વિકાસ થાય છે
તે વિકાસ અનુસાર સુવિકસિત આત્માઓ પ્રત્યે અમાપ
આદરભાવ જન્મે છે તેમ જ નીચે રહેલા આત્માઓ પ્રત્યે
કરુણા પ્રગટે છે અને આપણી આધ્યાત્મિક યોગ્યતા,
અવગેધના ભયથી મુક્ત જનતી ભય છે

જીવમાત્ર પ્રત્યે આત્મભાવ જગવવાની મહામત્ર
શ્રીનવકારની અચિંત્ય શક્તિનો પૂરપૂરો લાભ મેળવવાના
આપણા સયોગો ॥ ૪

એ શુભ સયોગનો દેવાધિદેવની મહાકરુણાના
શાશ્વતપ્રવાહ માથે યોગ કરાવી આપનારા શ્રીનવકારને
ત્રિવિધે કાટિકોટિશ પ્રણામ

શાશ્વતમત્ર શ્રીનવકારના સદૃશ સગાને ભાવપૂર્વક
પ્રણામ

મહા-ભાવનું માધ્યમ

સમરાગણુમા સૈનિકનો ભાવ હતો થાય

આગણે યાચક આવે એટલે હાતાનો ભાવ હતો થાય

શાળામા આચાર્ય અને વિદ્યાર્થીનો ભાવ હતો થાય

બજારમા વેપારીલાઈ અને શ્રાહકનો ભાવ હતો થાય

ઉપા-સંધ્યાના દર્શને ચિત્રકારનો ભાવ હિલોળે ચઢે

ઝરણાનું ગીત, સંગીતકારના ભાવને જાગૃત કરે

બાળકના અશ્રુ જેનનીના ભાવને હતો કરે

દેવાધિદેવ શ્રીવીતરાગ પરમાત્માના દર્શને, પુણ્ય
શાળી આત્માનો ભાવ નાચવા માટે

એ બધા ભાવનો રાજ છે શુભભાવ સર્વ કલ્યાણભાવ
આત્મસમભાવ સર્વાત્મભાવ

શુભભાવ થતુનું પણ શુભ ચિંતવવાની તરફેણ કરે

સર્વકલ્યાણભાવનો આરાધક જીવમાત્રના કલ્યાણનો
સજગ ચિંતક હોય

સમભાવીના ભાવમા આત્મસમત્વ હોય તે જેવો પોતાના આત્માને જુએ, તેવો પરના આત્માને જુએ પોતાના આત્માને પરના આત્માથી અધિક ચડીઆતો માનીને પોતાના અંગત મુખ માટે પરના દિતને ગોળુ ન માને, બદલે પરનું હિત તેને પહેલું યાદ આવે, તેમા જ તેને પોતાનું એય સધાનુ પ્રત્યક્ષ યાગ પર પ્રત્યેનો તેનો ભાવ સ્વ કશ્ના મોળો વર્ગીય ત્યા મુખી તેને એન ન પડે એવી બેહભાવભરી સ્થિતિમા તેનું દૃઢ્ય કમળ સંઠાચાવા માટે તેના પ્રાણોની પવિત્રતા જોઈ શાય

આત્મમમભાવમાથી સર્વોત્તમભાવ પ્રગટે

સર્વોત્તમભાવ એટલે ત્રિભુવનના બધા છવોના દિતની અભાવિદ્ધ ચિંતાવાળો ભાવ

એવો ભાવ જે આત્મામા પ્રગટે ॥ તેનો પ્રયેક આમોઝાવાસ જનનના બધા છવોના કશ્વાણુમા જ સાર્થક થાય છે તેના કોઈ વિચાર પ્રદેશમા 'સ્વ' નથી હોતો, 'પર' નથી હોતો 'ત્રિભુવનદિતચિંતકત્વ' એ જ તેનો સ્વભાવ હોય છે

આપણે જ્યારે અધિક આપણા સ્વાર્થના પદ તરફ દોળીએ છીએ ત્યારે ત્રિભુવનના છવો સાથેનો આપણો ભાવસબધ તૂટી જાય છે શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનની સર્વ-દેશ્યાણુકર આરા પ્રત્યેનો આપણો પરમપ્રેમ્યભાવ જાણે પડી જાય છે આપણી આયપાસ અમ ગણના બીજ સરખા

સ્વાર્થનું શ્યામલ વાતાવરણ બાંધી બાય છે

મહામોહના એ શ્યામલ વાતાવરણને વિખેરી નાખવાની તેમ જ અત કરણના ઉજાસને ચોમેર ફેલાવવાની અચિત્ત શક્તિ મહામત્ર શ્રીનવકારમા છે

જે પુણ્યશાળીના અત કરણમા શ્રીનવકાર પધારે છે ત્યાં 'શિવમસ્તુ સર્વં જગત્'ની મહામૂલી સુવાસ તરત ફેલાય છે અને સ્વાર્થને માફકસરનું વાતાવરણ ધોવાઈ બાય છે

આપણો ભાવ આપણે પૂઠીએ તેમ જ આડીએ પણ આપણે અને ધણો વધારે આડીને ફુલાઈએ પણ આપણે તે બધી રીતે અપયાય છે, અહિંતકર છે, આત્મવિકાસ અવરોધક છે, પરના આપણા પ્રત્યેના યથાર્થ ભાવની અનુભૂતિના તેમણી જન્મે છે તેમણી ઉદ્ગતા જન્મે છે અને તે આપણને જગતના શ્રેયને લાય આપવાની ભૂમિકા ઉપરથી ધણે નીચે ઉતારી દે છે

શ્રીનવકારના અજવાળે આત્મભાવનું દર્શન કરવાનો નિયમિત અભ્યાસ આપણા માટે નિતાત આવશ્યક છે

શ્રીનવકાર આપણા ભાવનો શ્રેષ્ઠતમ રક્ષક છે

તે આપણા શુભભાવની રક્ષા કરે છે એટલું જ નહિ, પરંતુ આપણને દુર્ભાવની ખીણમા ગળડતા પણ બચાવી દે છે

ભીતરનો ભાવ અધિકભવ તરફ વળેલો હોય છે એટલે તે એકાએક સર્વ તરફ મો ફેરવી શકતો નથી તેમ કરવા

માટે તેને જપ-તપના જતરડામાંથી પસાર કરવો પડે છે
પશ્ચાતાપના પવિત્રતર જળ વડે ભીંજવો પડે છે
શ્રીપચ્ચરમેષિ ભગવતોની પરમ તારડ નિશ્રામા વધુ વખત
ગળવો પડે છે

શીનુ કપડુ તામ્રા સુકાપ છે તેમ આત્મપ્રદેશામા ભળી
ગએનો મહામોદનો ભેજ શ્રીનવકારના જપના તાપની ગરમી વડે
દૂર થાય છે

ક્રિયામાંથી ગરમી પેદા થાય છે તે આપણે જાણીએ
છીએ

તો પછી ગાથન એવા શ્રીનવકારના વિધિપૂર્વકના
જપમાંથી પેદા થતી મવોન્મ મઠારની ગરમીની તો વાત
જ શી ?

તેમાં જલોલવના મોહમાલિન્યને નિર્મૂળ કરવાની
તાઠાત હોય છે તેના એક-એક અક્ષરમાં આત્માના
આવરાએલા અક્ષરત્વને જોલવાની અચિત્ત સમતા હોય
છે તેના એક એક અક્ષરને ઉત્તોતકર અણુમોલ રશ્મિની
ઉપમા પણ નાની પડે

આપણે કયા બેલા છીએ ?

ચૌદરાજની મધ્યમા

તો પછી આપણે શ્રીનવકારને બધાએસતા કેમ
થઈ શકતા નથી ?

કારણકે જીને જરાબર રોકાએલા (Engaged) છીએ માટે

આપણા ભાવનું આપણે બધા રોકાણ કરવા માટે જે ચાઇએ છીએ તેના વળતર પેટે આપણને શું મળશે ? તેમ જ જગતના બધા જીવોને શું મળશે ?

એવો વિચાર કરે જ છે કોણ ?

મતલબ કે આપણા ભાવનું આજનું રોકાણ અવિચારી પગલા સરખું છે

એમ કહેવામાં કશું ખોટું નથી

શ્રીનવકારમાં શુભભાવનું રોકાણ કરનારા સત્ત્વશાળીના એક નહિ પરંતુ મોક્ષપર્થતના મધ્યમાં ભવો સુધરે છે

શ્રીનવકારને ભાવ આપવો એટલે શ્રીઅરિહંત પર માત્રાની સર્વજીવહિતકર ભાવનાને ભાવ આપવો. આત્મ સમભાવને ભાવ આપવો, જીવનની આખ સરખા વિનયને ભાવ આપવો, પરમાર્થ સાધનાને ભાવ આપવો.

સ્વાર્થી વિચારના સિયાળાવા જેને ઠેકાને અદર ન આપી શકે એના ઊંચા ભાવને લાયકના મનનું પછતર શ્રીનવકારના નિશા પૂર્વકના જાપના પ્રભાવે યોગ વળતરમાં થાય છે

આપણે નમસ્કારભાવને બંધબેસતા ન થઇ શકીએ તે આપણા આત્માની મુક્તિમગ્ન યોગ્યતાનું અપમાન છે આજ સુધીમાં જેમણે આપણા ઉપર અસીમ ઉપકાર કર્યા

છે તેમનું અપમાન છે અને તા શ્રીપચ્ચરમેષિ ભગવતોની નિઃસ્ત્રીમ કરુણાના પ્રભાવે સર્વમેષ એવા ભવને પામ્યા પછી પણ ભાવ આપણે તેમની ભક્તિને બદલે આપણા જ સ્વાર્થની ભક્તિમાં રોકાએલો રહે તે શું આપણા માટે શોભાસ્પદ છે ?

હવે માત્ર વાચ્છે છે સુખ.

સુખનો અભિલાષી કોઈને દુઃખી બોધને હરખાવ ખરો કે ?

ના.

બીજાનું અસુખ ઘટાડવાના શુભભાવપૂર્વકના સમ્યક્ પ્રયત્નો કરવા કરતા વધુ એક-સુખના ખોળે અહર્નિશ રમતા રહેવાનો-બીજો કોઈ માર્ગ નથી.

શ્રીનવકારમાતાના ખોળે રમવાથી એવી સઘળી યોગ્યતા આસ્તે આસ્તે ઉઘડવા માટે છે તેમ જ વિવિધ અને કપાયની સેવા કરવાની વૃત્તિ મઢ થાય છે.

ગમે તેવી લાલચ બતાવવા છતાં પોતાની માતાના ખોળે રમતું બાળક ધરના ખોળે જવા તૈયાર થતું નથી તેમ એકવાર શ્રીનવકારમાતાના ખોળે રમવાનો ધન્ય અવસર જે શાગ્યશાળીને પ્રાપ્ત થાય છે તેને તે ખોળાના પરિધ બહાર પગ મારીએ પડે છે ત્યારે અકથ્ય દુઃખ પહોંચે છે, તેના મનની પ્રસન્નતા ઝાળી પડી જાય ■ તેનું-

હૃદયકમળ ખીડાવા માટે છે તેના પ્રાણોમા યાકના ચિન્હો કળાય છે તેના હોહીની ગતિ કંઈક અશે બેતાલ બને છે, તેના સમગ્ર જીવનપ્રવાહનો સ્વાભાવિક ઉદ્ભાસ અને વેગ મદ પડી જાય છે

શ્રીનવકારના એક એક અક્ષરમા અનંત સૂર્યોની પ્રકાશ છે અનંત ચક્રોની ગીતગતા છે, અનંત સમુદ્રોની ગભીરતા છે

એ શ્રીનવકારને ભેટવા માટે આપણી સમગ્રતા ત્યારે જીવી અધીરતા દાખવે છે અને મન શ્રીનવકારમા જઈને બેસે છે ત્યારે આપણને એમ જ લાગે છે કે, ‘અમૃતના આ મહાસાગરની બહાર બટકીને મેં આજ સુધીનો મારો સઘળો સમય વૃથા ગૂમાવ્યો.’

ભાવથી શ્રીનવકાર ચૌદરાજહોઠબાપી છે

તેની ભીતરના ભાવનુ યથાર્થ દર્શન, — ત્રણ જગતના જીવોને શ્રીઅરિહંત પરમાત્મા જ કરાવી શકે છે

એ ભાવમા એટલો બેસ હોય છે કે, સમગ્ર વિશ્વના સઘળા જીવોના અશુભ કર્મોને તેમા એક સામટા કાલથી દેવામાં આવે, તો પણ તેની ઉજ્જવળતાને લેશ માત્ર ટાઢ ન અડે કારણ કે તે ભાવ રૂપાતીત હોય છે વર્ણ નાતીત હોય છે તેમા કાયમ રહે છે જીવ માત્રને તારવાની ઉત્કટતમ સ્વાભાવિકતા પડતાને અવધારવાની અનન્યતમ ક્ષમતા

આપણી સ્વાભાવિકતા લેજનેજવાળી હોવાથી તેનો

ખરે અર્થ એકાએક હૃદયગત ન થાય તે પણ બનવા
લેગ છે

જે વિચાર યા વર્તન તરફ આપણી સમક્ષતા સ્વા
ભાવિક ઝોક દર્શાવે, તે વિચાર તેમ જ વર્તનને માફકમરના
શુભાશુભ કર્મોનું બળ આપણામાં અધિક છે તેમ કહેવાય

અને તે મુજબના આપણા વિચાર, વાણી અને વર્તન
બને

બજારમાં ફલાણા માલની અછત છે, એટલી ખબર
પડતાની સાથે શાણો વેપારી ગમે તેવા ભોખમ ખેડીને તે
માલ બજારમાં લાવે છે અને તેનો મનગમતો ભાવ ઉપજાવે
છે તે જોડેલો બજાર અને વેપારને બધાંએસતો થઈ શકે
છે તે જોડેલો એકાએક અન્યત્ર બધાંએસતો થઈ શકતો નથી
તે મુજબનું તેના સ્વભાવનું ઘડતર થઈ ગયું હોય છે પરંતુ
તેને જ્યારે એમ લાગે કે, ‘આ ધધામાં મારા આત્માનો
સ્વભાવ પ્રગટ થવાને બદલે ઢકાય છે વધુ’, એટલે તે
ધધા કરવો પડે ત્યાં સુધી પણ આત્માના ભાવનો પક્ષ
કાર બનવાની જ કૌશલ્ય કરતો રહે તે ભાવના પ્રભાવે
નથી તેનો ધધા કમળતો, નથી જીવન બગડતું

શ્રીવીતરાગ પરમાત્માના પરમતારક શાસનને પામેલા
આત્માને પોતાનો ભાવ, સ્વાભાવિકપણે કઈ દિશામાં વધુ
ખેંચાય છે અને કઈ દિશામાં ઝોછો તેનો સતત ખ્યાલ
રહેવો જોઈએ તે સિવાય તે મહાદુર્લભ માનવભવ હારી જાય

ભાવ, અધિકાશે ભવ વધારનારા વિષય-કથાય પ્રત્યે ખેચાય અને ધર્મધ્યાનમાં બેઠાવા માટે સખ્ત પરિશ્રમ કરવો પડતો હોય તો સમજી લેવું રહ્યું કે આપણામાં સહજમણ વિશેષ છે, આપણો ભવ્યત્વભાવ તેની અસર નીચે ઢંઢાએલો છે.

તેને ઉઘાડવા માટે શ્રીનવકાર છે

શ્રીનવકારનો એક એક અક્ષર આત્મપ્રદેશોને એ રીતે સ્પર્શે છે, જે રીતે રવિકિરણ સૂતેલા કમળના હૃદયને સ્પર્શે છે.

એવી અનુપમ છે જીવનના મહામંત્ર શ્રીનવકારના અક્ષરોની કે તેના જાપમાંથી જન્મતા આદ્યેવનોતા બળ સામે મહામોહની આખી સેના પણ ટકી શકતી નથી.

મહામોહ આપણા શુભભાવને ભાવરૂપે બહાર જતા અટકાવે છે અને તેના ઉપર પોતાની છાપ માર્યો પછી જ તેને મતોય થાય છે.

મહામોહની છાપ એટલે ‘હું’ અને ‘મારું’

આ બે સિદ્ધાવાળો ભાવ ‘ભાવ’ તરીકેની ભાવકાત ગૂમારી દે છે, જે રીતે સિદ્ધાવાળી ટિકિટ, ‘ટિકિટ’ તરીકેની ભાવકાત ગૂમારી દે છે.

અનંત શક્તિશાળી આત્માના ભાવને આ રીતે દૂષિત કરવો તે શ્રીજિનેશ્વરદેવની આજ્ઞાની વિરોધના છે પ્રમાદના પ્રભાવે આમ બનતું હોય છે.

પ્રમાદ ‘હું’નાં લાકડીના ટેકે ચોને છે

એ ‘હું’ ને શ્રીનવકારના પ્રભાવે સદુમા પોતાને
જેતો થઈ બધ તેમ જ પોતામા મહુને જેતો થઈ બધ તો
ન તેને પ્રમાદ પટકી શકે, ન મહામોહ મહાત કરી શકે

ભાવની અવગનાને ટાળવાની અચિત્ય ક્ષમતા
‘નમો’ શબ્દમા છે

ભવના, વિશ્વના સધગા ભવો સાચેના ભાવમ બધની
મૂળ થાવી તે ‘નમો’

‘નમો’ શબ્દનો ધ્વનિ, આત્મામાં નમસ્કારભાવની ધૂનરી
પેા કરે છે

તેના પ્રભાવે આરગતિમય સ સારના બીજરૂપ મહા
મોહને નમવાની આભાવિક બની ગએલી વૃત્તિ મદ પડે
છે, અને અનતકરુણાનિધાન શ્રીતીર્થ કર પરમાત્માની
મર્વોન્મ્ય ભાવનામા સમાર્થ જવાની ભાવના પ્રગટ થાય છે

શેમા સમાર્થ જવાની ભાવનાને આપણે આજે પોષી
રક્ષા છીએ તેનો ને તત્સ્થપણે વિચાર કરી શકીએ તો
આપણા સધગા અતરાયોનું મૂળ કારણ આપણને જરૂર
હૃદયગત થાય

આપણા હૃદયમા, દેવાધિદેવના હૃદયની પધરામણી
શ્રીનવકાર કરે છે, દેવાધિદેવની સર્વભવહિતકર ભાવનાને
શ્રીનવકાર ભગૃત કરે છે, આપણા હૃદયની પ્રત્યેક પાખડીમાં
લોઈ આખામા શુભભાવની ‘સુરભિ’ - ક્ષમતા

શ્રીનવકાર જગવે છે આપણા હૃદયની કોઈ પાખડી ત્વાર્થના ભાર નીચે દબાઈ ન જાય તેની સલાહ શ્રીનવકાર રાખે છે આપણું હૃદય બધી રીતે વિશ્વના હૃદયરૂપ બની રહે તે રીતે શ્રીનવકાર આપણી સમગ્રતાને ઘટે છે, આપણા આત્માની અનંત શક્તિને પ્રગટ કરે છે આપણો કોઈ ભાવ ત્રિભુવનહિતચિંતાના અભાવવાળો તેમ જ મમતાના ધેરા પટાળો ન બની જાય તે માટે શ્રીનવકારને આપણે આપણા હૃદયના હૃદય તરીકે પૂરેપૂરો ભાવ આપવો જોઈએ

નમસ્કારભાવબીના હૃદયમાથી જે સુવાસ જન્મે છે, તેમા મ ગલ્લમય વાતાવરણુ ફેલાવવાની અજ્ઞ શક્તિ હોય છે

એવી શક્તિનો, શ્રીનવકાર, મહાસાગર છે

આપણી અશક્તિનું જ્ઞાન આપણને શ્રીનવકાર તરફ જવાની પ્રેરણા તો આપે જ છે, પરંતુ યથાર્થ નિષ્ઠાના અભાવે હેયુ શ્રીનવકારને સોપતી વખતે આપણે અવકાઈએ છીએ એટલે નમસ્કારજાપની પ્રક્રિયાની પૂરી અસર આપણા આવરાએલા આત્મમદેશે ઉપર થતી નથી અને આપણી શુભભાવવિષયક અશક્તિ લગભગ કાયમ રહે છે

વિશ્વના બધા જીવો ઉપર જેઓશ્રીના આત્માનો નિર્મળ ભાવ, મહાકરુણારૂપે અહર્નિશ વરસી રહ્યો છે તે શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોના હૃદયને લેટવાનું શ્રીનવકાર એ શ્રેષ્ઠતમ માધ્યમ છે એવા શ્રીનવકારને ભજનારૂં હેયુ, વિશ્વના કોઈ જીવના હિતની અવગણના કઈ રીતે કરી શકે ?

શ્રીનવકારમાંથી જે આત્મભાવ નીતરે છે તેના આજી અનુભવ પડી એટલું જરૂરી કહી શકાય કે, સુદાના સાગરમાં દિન-રાત રમવા છતાં જે સાતા ન સ્પર્શે તે સાતા શ્રીનવકારના પ્રત્યેક અક્ષરના સ્પર્શે સચોટપણે અનુભવાય છે

અક્ષરના સ્પર્શે આત્મપ્રદેશ ઉઘડે છે એવો લોક-સપકં જીવત બને છે, અને આત્મામાં એક એવો ભાવ પ્રગટે છે કે જેની શક્તિનો અદાજ કોઈ છદ્મ્ય જીવ ભાગ્યે જ કાઢી શકે એ સમયે તેમાં એવો તારકભાવ હોય છે કે જે જીવ તે દિશામાં મસ્તક નમાવે છે, તેને પણ તેનો સ્પર્શ થાય છે અને તેના આત્મપ્રદેશમાં અદ્ભુત અણુઅણુદી જન્મે છે

શ્રીનવકારના નાભિકમળમાં રહેલા ‘લોએ’ અને ‘સન્વ’ શબ્દો ઉપર આપણે ખૂબ જ મનીષપણે નિચ્ચર કરવા જેવો છે

એ બે શબ્દોમાં શ્રીનવકારનો સમગ્રભાવ એવી રીતે છલકાઈ રહ્યો છે કે તેના ઉચ્ચારની સાથે આપણી સમગ્રતામાં ભાવભરતી આવે છે અને વહન ઉપર તેની અમર છતી થાય છે

‘લોએ’ પછી આવતો ‘સન્વ’ શબ્દ, લોક સાથેના ભાવસંબંધની આત્માની ચોગ્યતાને પ્રગટ કરે છે

લોક ‘ભૂત્રી’ જવાય એટલે ન તે લોકના નાથ યાદ આવે ન અનતા શ્રીસિદ્ધ ભગવતો

‘સન્વ’ શબ્દમાં રહેલી સ્વાભાવિક, શક્તિ,

આત્મપ્રદેશોમા જિઠે સુધી ફેલાઈ ગયોલા ‘અહ’ અને ‘મમ’ના મૂળિયાને હલાવી નાખે છે.

સકળલોકમા વહી રહેલા સર્વોચ્ચ શુભભાવના પ્રવાહની સાથે હૃદયને જોડવાનું મહાકાર્ય શ્રીનવકાર કરે છે

‘સ્વ’ સિવાય કોઈને નહિ જોળખનાર હૃદય શ્રીઅરિહંત પરમાત્માને જોળખી ન શકે તેઓશ્રીના જે ઉપકારો આણે છે તેની તેને સમજ ન પડે એવો માનવબંધુ, પોતાની મતિ કલ્પના સુજળનું સુખ મળે એટલે પોતાના ભાગ્ય અને પ્રયત્નને આગળ કરે, તેમ જ જ્યારે તેનું અસુખ વધે ત્યારે તે પરને તેના માટે નિમિત્તભૂત ઠરવે

‘પર’નું વિશ્વરણ તે જ મોટું અસુખ

‘પર’ના વધાર્યું સ્વરૂપને જોળખાવનારા શ્રીતીર્થ કર પરમાત્માની નિ સીમ કરણાનું વિશ્વરણ તે જ કારણ અસુખ

‘સ્વ’ એટલે પોતાપણની ગાઢ ગાઢ

‘પર’ એટલે લોકમા રહેલા ભવો

એવા અનંત ભવો સાથેનું સાચું ભાવસંગપણ શ્રીનવકાર કરાવે છે

શ્રીઅરિહંત પરમાત્મા પ્રત્યેના આપણા પરમપૂજ્ય-ભાવમા હૃદય ત્યારે જ ભળી શકે છે જ્યારે તેમા ઘણાના શુભની ભાવના સચરે છે ‘હુ’ની ગાઢવાળું હૃદય, શ્રીજિન પ્રતિમાના અનંતરૂપના એકાદ અશને પણ ભાગ્યે જ ઝીલી

શકે શ્રીજિનપ્રતિમાના દર્શનની જેમ, મહામત્ર શ્રીનવકારના અક્ષરો પ્રત્યે પણ જોવા ગાડવાના દૃઢ્યને સામાન્ય અક્ષરો પ્રત્યે હોય છે તેવો ભાવ રહે છે

‘તમે નાલાયક છો’ એટલું જો કેઈ આપણને કહી દે તો આપણા હોશનો પાર ન રહે કેઈક વળી શુરસે પણ થાય

ત્યારે, આપણે મોક્ષમા નથી ગયા તે હકીકત છે મનલભ કે આપણા આત્માની મોક્ષગમનયોગ્યતા પૂરેપૂરી પ્રગટી નથી મોક્ષ માટે હજી આપણે લાયક બન્યા નથી

મનનના કે આપણે વધુ લાયક ચારમતિમય સંસારને છીએ અને તેથી જ પાવ્યમીતિની યોગ્યતાવાળા આત્માની મૈત્રી આપણને રચતી નથી તે આત્માને ઊંચામા ઠીચો ભાવ આપી રહેલા શ્રીઅરિહન પરમાત્માની ભક્તિમા આપણું દૃઢ્ય બરાબર ભગતું નથી, શ્રીપદ્યપરમેષ્ઠિ ભગવતોના ‘દૃઢ્ય’ સરળા શ્રીનવકારને દૃઢ્યમા પધરાવતા આપણે ખમચાઈએ છીએ

સંસારને અધિક લાયક નીવડવાની પ્રવૃત્તિ તે અધર્મ
આત્માની મુક્તિગમનયોગ્યતાને પ્રગટાવનારી પ્રવૃત્તિ તે ધર્મ

અધર્મ, મહાકાવ્યનો પરમતાગ્ર ચોગ ચનો અટકાવે

ધર્મ, તે મોક્ષની સુલભતા વધારી આપે

જો કે મહાકરુણા દુર્લભ છે જ નહિ પરંતુ તેના યોગની ભૂમિકા મિવાય, તેની સક્રિયતાનો મહાલાભ ન મળે

તે ભૂમિકા શ્રીનવકારની આરાધનાના પ્રભાવે તરત ઉઘડે છે

પ્રજાત ઉપગતની સાથે પંખીઓનો કનરન શરૂ થઈ જાય છે, તેમ તે ભૂમિકા ઉપગતની સાથે, મૈત્રી, પ્રમોદ, કારુણ્ય અને માધ્ય-સ્થભાવની સ્વાભાવિક હોલસાન અત કરણમાં શરૂ થઈ જાય છે

યોગ્યને માટે અયોગ્ય અને અયોગ્યને માટે યોગ્ય, જેવી આપણી સ્થિતિ છે

મહાકરુણાના મહાધોષ કરતા અધિક મીઠા આપણને સ્વાર્થનો શખનાદ લાગે છે નમસ્કારભાવના સ્થાને અહીં કારભાવને જેસાડતા આપણે શરમને બદલે પ્રસન્નતા અનુભવીએ છીએ

ઉપકારી ભગવતો ફરમાવે છે કે, ‘જીવને ન્યાયુધી મહામોહ પ્રત્યે પક્ષપાત હોય છે ત્યાં સુધી આવું બનતું હોય છે’

પણ એને ન્યારે એમ સમજાઈ જાય છે કે ‘મને નારનારા મહાન છે મારી ચિંતામાં હું તેમના ગુણનુચિંતન ચૂકું તે ખોટું છે માર કાચું તેમના ભાવને તેમ જ આસાને માફકસર થવાનું જ હોવું જોઈએ’

આવા નમસ્કારભાવના પરિણામે અદર જે ઘાટ

ઘડાય છે તે સસારને બધબેમતો હોતો નથી, તેમા અચિત્ત તાત્કતા છવકાની હોય છે ધ્યાનમા ત્યારે તેનો અપર્શાનુભવ થાય છે ત્યારે લાખા કાગ મુધી તે અમર ઉપર મહામોહની ક્રોઈ અમર કામ કરી શકતી નથી

શ્રીનવકારની સાચી સગત સમારમા રહેવું પડે ત્યા મુધી પણ કપાયના પશ્કાર બનતા બચાવી હે છે તેમ જ આત્માના ભાવને અધિક સક્રિય અને નિમળ બનાવવાની મધગી માનુકૂળનાનો શુભચેતન કરાવે છે

શ્રીપચપરમેષ્ઠિ ભગવતોને ઓળખનારો આત્મા, જગતના બધા જીવોને જરૂર ઓગમી શકે જીવની ઓગમ એટલે જીવનત્વની ઓળખ તે તત્ત્વમા રહેલી અનત શક્તિની ઓળખ જીવમા રહેલી અનત શક્તિની ઓળખ પછી તેની માથે આત્મીયતા કેળવવામા બહુ વાર નથી લાગતી અને તે પડી આપણા પોતાના આત્માની અનત શક્તિને ઢાકનારા અશુભ વિચાર, મૂંઝાવાદ તેમ જ અહિત કર પગલુ ભરવાનો અનુભવાવ જોર કરીને ફાવી જાય તો પણ આપણે શરમ અનુભવીએ, મ ક્રોધ અનુભવીએ આપણું મો કહી આપે કે ' આણું અશુભ આચર્યું છે '

આવી પ્રબળ આત્મિક ચોખ્ખતા શ્રીનવકાર પ્રગટાવે છે

જે નમસ્કાર શ્રીપચપરમેષ્ઠિ ભગવતોને થાય છે તેનું શુભ પરિણામ આવે જ છે તે નમસ્કારની શુભપરિણામદાયકતાને રોકવાની શક્તિ કાળમા પણ હોતી નથી

નમસ્કારની ક્રિયા એ સામાન્ય ક્રિયા નથી

આપણી સમગ્રતાને વલોવી નાખવાનું બળ તેનામાં રહેલું છે તે ક્રિયામાં જોટલી ઔપચારિકતા, હૃદયશન્યતા નમસ્કાર તેટલો જ અધૂરો

પૂરા નમસ્કાર પડી, આત્માની સર્વજીવહિતવિષયક ભૂખ એટલી પ્રબળ બને છે કે, લોકમાં તેનું સ્થાન શાશ્વત બની જાય છે આત્માના સ્વાભાવિક મર્વોચ્ચ ભાવના નામે તે ઓળખાય છે કષાયોના કબજામાંથી આત્માને ઠાડા વવાના વિધિપૂર્વકના પ્રયત્નો આદરનારા આત્માને તેનો પૂરેપૂરો સહારો મળે છે

જે અશુભ આપણી ચોમર ખડકાએલું છે તેના આછા અદાજ પડી એમ કહી શકાય કે શ્રીનવકાર ન હોત તો કોઈ જીવ ભવજીખાર જઈ શકત નહિ, તરવાની કળા તે ગીળી શકત નહિ મહાકરુણાનો લોકઉભરાતો મહાનાગર વિદ્યમાન હોવા છતાં તે ઠેરનો ઠેર રહેત

બીતરના સસારને તરવાની સાચી કળા શ્રીનવકાર શીખનાડે છે

નમો' રૂપી મટન દગાવીએ છીએ એટલે આત્મા, પરમાત્માની મહાપ્રજ્ઞાના મહાસાગરમાં ફરતો યદ જાય ■ તેના ભાવમાં પરમાત્માનો ભાવ પ્રગટે છે તેની તે ધન્ય પળની આગધના, પૂર્વના અમખ્ય ભવોના તીવ્ર તેમ જ અશુભઠમોને નિર્મૂળ કરી નાખે છે

પાંચમી ગતિને લાવતી આત્માની પ્રક્રિયાનો નમસ્કારની ક્રિયા-
એ પામે છે

પાયાના ચણતર પછી ઈમારત ચલાય તેમ નમસ્કાર
ભાવ પછીથી તેને મર્વયા અનુરૂપ પવિત્ર જીવનની ચોખ્ખતા
પ્રગટે છે

અતઃ કરણપૂર્વકનો નમસ્કાર, અર્થ સમયમા ઊંચામા
ઊંચા પવિત્ર વાતાવરણનો સર્જક બની રહે છે

આત્મબાહ્ય પ્રતિકૃત્તિને માનુકૃત્તામા બદલી નાખ
વાની અમાપ શક્તિ, અતઃ કરણપૂર્વકના નમસ્કારમા છે

અધ્યવસાયને ગમે તેવા દુર્ભાવના ઘેરા વચ્ચેથી
છોડાવીને, શુભભાવના મીઠા મળધમા લાવવાની જે
શક્તિ શ્રીનવકારની એકનિષ્ઠાપૂર્વકની આરાધનામાથી
પ્રગટે છે તે શક્તિને ‘પરમશક્તિ’ તરીકે ઓળખવામા
અને આરાધવામા આવેલો જેટલો સમય વીતે છે તેટલા
સમય દરમિયાન આપણે બાવથી ત્રિભુવનના બધા જીવોની
ખૂબ જ નિડટમા જઈ વચ્ચે છીએ તેમ જ તેમના
ભાવને મહિય જનાવવામા નિમિત્તભૂત બનીએ છીએ

‘નમસ્કાર’ મહિમા

‘નમો’ માથે જોડાએલું મન, તેની સાથે જોડાએલા શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવંતો માથે જીવનનું જોડાણ કરી આપે છે તે જોડાણના પ્રભાવે માર્ગમાં આગળ વધવાની આપણી સક્ષિત ખૂબ જ વધી જાય છે પડવા-આખડવાનો તેમ જ લૂટાવાનો ભય લગભગ જળી જાય છે

‘હુ’ને બરાબર જાણીને રહેલું મન ત્યારે ‘નમો’ દ્વારા શ્રીનવકારમાં દાખલ થાય છે ત્યારે તેનું ‘નમો’માં ઉપાત્તર થઈ જાય છે પછી તેને પોતાના સ્વાર્થને બદલે સર્વના હિતની ચિંતાને નમસ્કાર કરવાનો ભાવ રહે છે, પરહિતચિંતાના પશ્ચાત્ત્રાપચ્છ શ્રીઅરિહંત પરમાત્માને નમસ્કાર કરવાની સ્વાભાવિક લાગણી સ્ફુર્તા થઈ છે

શ્રીનવકાર સાચે હોય છે ત્યારે મનની સ્ફુરણાનો અજ્ઞાન બહુ મારી રીતે થઈ શકે છે કારણ કે મનને શ્રીનવકારને પૂરેપૂરું લાયક બનાવતા-બનાવતા આપણને તેના ઘણા રંગ જોવા-અનુભવવા મળે છે તેમ છતાં તે પટેપૂરી ‘નમો’ છાપ ધારણ કરી શકે છે તે હકીકત છે

તે છાપ માટે ભેડતો તાપ, ભપની સતત ક્રિયાના પ્રભાવે અદરથી પ્રગટે છે તે તાપમા આત્માનો વિગુહ અધ્યવમાય સળગ વેગથી કામ કરે છે અને ગમે તેવા હડીવા ચા અચળ મનને પણ શ્રીનવકારવચવર્તી બનાવી શકે છે

સ્વાર્થ સાથેનું આપણું ભેડાણ અયથાર્થ છે તે બદલાઈને નમસ્કાર સાથે ભેડાય તો જ આપણા સંયોગો સુધરે, આત્મિકસ્થિતિ સુધરે, ‘સ્વ’ અને ‘પર’ને ઓળખવાની દૃષ્ટિ ઉઘડે

‘નમો’ નિવાય એક ડગલુ પણ આગળ વધવાનો વિચાર કરવો, તે હાથ-પગ હલાવ્યા સિવાય મહાસાગરને પાર કરવા કરતાં પણ વધુ કઠીન છે

‘નમો’ એટલે નમસ્કારભાવ

નમસ્કારભાવ એટલે જાવના ઘર સરખા આપણા હૃદયને દેવાધિદેવની મહાકરુણા સાથે ભેડવું તે વિચારોના માગર સરખા મનને દેવાધિદેવની સર્વશ્રવહિતકર ભાવનાના મહાસાગરમાં મમાવી દેવું તે

‘નમો’ ■ ભક્તિનુ મૂળ

એન્નિન વગરના ડબ્બામાં બેમો કે નમસ્કારભાવ સિવાયની આગધનામાં બેસો તે બેઠેમાં જાતો ફેર ન પડે

એન્નિનવાળા ડબ્બામાં બેગીએ એટલે આપણો ભાર આપણે ઉપાડવાનો ન રહે, તેમ નમસ્કારભાવયુક્ત આરાધનામાં ‘અહમ્’નો સંબંધો ભાર ‘સર્વ’માં સમાઈ જાય છે.

એન્જિનથી અલગ પડેલા ડબ્બા સરખી શ્રીપચપર મેષિ ભગવતોની સર્વશુવહિતકર ભાવનાથી અલગ પડેલા આત્માની ગિયતિ થાય છે તેને માર્ગ ઉપર આગળ વધવા માટે ઘણા લાખા ઢાળ સુધી ‘શ્રીનવકાર’ રૂપી આગગાડીની રાઈ જોવી જ પડે છે તે મિવાય તેનો માર્ગ કપાતો નથી પણ વધતો જાય છે ઠારણ કે મનથી ચાલવાની જે જે શેષ્ટાઓ તે કરે છે તે તેને ધર્મના સરિયામ માર્ગથી દૂરને દૂર લઈ જાય છે તે સમજે કે હું બરાબર આગળ જઈ રહ્યો છું, જ્યારે શાની ભગવતો દૂરમાવે છે કે ‘એવો શુભ અનંત સમાર વધારતો હોય છે’

નમસ્કાર કરવાના પૂરા ભાવ સિવાયનું જે જોડાણ શ્રીપચપરમેષિ ભગવતો સાથે થાય છે તે જોડાણ ડબ્બાને એન્જિન માથે જોડવા માટે ઉપયોગમા લેવાએલી દોરડી સરખું હોય છે, એક આયકો લાગે એટલે દોરડી તૂટી જાય અને એન્જિન અને ડબ્બા વચ્ચેનો સબધ છૂટી જાય પાકા જોડાણ મિવાય, ફુર્લાવ અને બહિર્ભાવના આયકો સમયે મન, શ્રીનવકારની સાથે લાગ્યે જ રહી શકે છે આપણને એમ લાગે કે હું શ્રીનવકાર બરાબર ગણી રહ્યો છું, પરંતુ તે સમયે આપણા વિચારપ્રદેશના ઘણા ભાગ ઉપર બળ, બીજા બળોનું જ ચાલતું હોય છે કે જે બળો આપણા આત્માના બળને સક્રિય બનવામા ખૂબ જ મોટો અવરોધ પેદા કરે છે

એન્જિન સાથે જોડાએલા ડબ્બા પ્રત્યે જે ભાવ

મુગ્ધાકરોને હોય છે તેવો ભાવ, ભાવથી શ્રીનવકાર સાથે જોડાએલા સર્વશાળી આત્માઓ પ્રત્યે ત્રિભુવનના વિવેકી આત્માઓને હોય છે

આપણા મનનું જોડાણ શ્રીઅરિહંત પરમાત્મા સાથે થાય તેમા અને બીજે થાય તેમા ફેર ચો પડે તે સખધી જિંદગી ચિંતન ખૂબ આવશ્યક છે

અનુભવના આછા અજવાળામા એણે પણ સમજાય છે કે માનવીના મનને શ્રીનવકાર સિવાય, બીજું કોઈ સાધન ભાગ્યે જ પુરેપૂરા અકુશ નીચે લાવી શકે

શ્રીનવકાર સાથે જોડાએણે મન પોતાના વિચારને બદલે આત્માના અધ્યવસાયની પવિત્ર અને વ્યાપક અસરનું માધ્યમ બને છે પછી તે મનમાથી જે વિચારો છૂટે છે તેમા મેત્રીભાવનો ઉભય હોય છે પરહિતચિંતાની મુવાસ હોય છે, સર્વના અ-મુખ દાળવાની ભાવના હોય છે

શ્રીનવકાર એ મનને ઝેસવાનું જિઆમા જિશુ અને પવિત્રમા પવિત્ર શિખર છે ત્યાં ઝેસ્યા પછી જે ભાવ તે મનમા પ્રગટે છે એવો ભાવ બીજા ગમે તેવા સ્થળમા પણ નથી પ્રગટે

મનને શ્રીનવકારમા જરાબર ગોઠવી જાણનારા આત્મા એને જીવનમાં ક્યારેય ભાવની ખેચ અનુભવથી પડતી નથી

જ્યાં મુશબ્બાવ દસતો હોય, ત્યાં સદા મગસ હોય

શુભભાવથી મન ફેર ફૂલ જેવું રહે છે, તેમ જ તેની પવિત્રતા પણ વધે છે

પરંતુ 'નમો'ના જોડાણ સિવાય તે બની શકતું નથી

'નમો' સાથે ન જોડા જિ ત્યા સધી સસાર સાથેનું આપણું જોગણું કાયમ રહે, તેમ જ સસાર વધારનારી પ્રવૃત્તિઓ અને ક્રિયાઓ તરફ આકર્ષણ રચ્યા કરે

નમસ્કારભાવ સિવાય, સ્વાર્થમાં રૂબેલા મનનું મોઠાઈ પણ સયોગોમાં શ્રીઅગિહિત પરમાત્માની ભક્તિ તરફ વળી શકતું નથી

વિષય-વધાય મળખી જે સતત નૃત્ય મનમાં ચાલતું હોય છે તેની અસર બધા પ્રાણોમાં ફેલાય છે અને જીવનનો પ્રવાહ, શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનની વચ્ચાણુવર આજ્ઞાને બફલે અજ્ઞાનના ઘેર તિમિર તરફ વેગપૂર્વક વહેતો થાય છે

'નમો અરિહિતાણુ' પદ આપણને શ્રીઅરિહિત પરમાત્માની પરમતારકનિશામાં લઈ જાય છે મનથી આપણે જે વિચારમાં રમતા હોઈએ છીએ તે વિચારના કળજમાંથી મુક્ત કરીને આપણને મહાકરુણાના મહાભાગરનો અપૂર્વ યોગ કરાવી આપે છે શ્રીઅગિહિત પરમાત્માના ભાવનો વિચાર પણ આપણા સુષ્ઠ વિચારોને વિશ્વવ્યાપકતા બક્ષે છે તો ભાવથી તેઓશ્રીની પરમતારક નિશાનો યોગ આપણા અવસાયમાં જે નિર્મળતા અને શુદ્ધિ ગ્રેષ્ઠ તેને શી ઉપમા આપવી તે એક મવાલ છે

શ્રીઅરિહંત પરમાત્માના નિર્મળ આત્માના એક એક પ્રદેશમા જે સ્વાભાવિક તારકતા તરતી હોય છે તેની અતિ ગૂઢ પ્રકારની અમર ભાવપૂર્વકના નમસ્કારના પ્રભાવે આપણા આત્માના પ્રદેશો ઉપર ફેલાય છે અને બાહ્યે સગાને સુગો મળ્યા જેવી અનુપમ મગલમય હવા તે અમથે આપણા અધ્યવસાયમા પ્રગટે છે તે પછી આપણને એમ જ થયા કરે છે કે, ‘શ્રીઅરિહંત પરમાત્મા ભાવથી ભારી આટલા બધા નશક રહેતા હોવા છતાં હું તેઓશ્રીને આજ સુધી ન ઓળખી શક્યો તે મારા દુર્ભાગ્ય ગણાય’

શ્રીઅરિહંતાદિ પરઓપકારી ભગવતો પ્રત્યે સાચા ભાવ ખીવવવામા ઉપરની મતવખતુ ચિંતન ખૂબ જ મહાય ખૂત નીવડે છે

આપણા વિચારના મૂળ સુધી નમસ્કારભાવ પરિણત ન થાય ત્યાં સુધી આપણે નમસ્કાર ‘પૂરો’ ન ગણાય

વિચાર ઉપર અહંતાની જે છાયા રહે છે તે પછ આત્માના અધ્યવસાય ઉપર માફી અમર પહોંચાડે છે

શ્રીઅરિહંત પરમાત્માના ત્રિભુવનદોષઠર ભાવમા આપણા ભાવને બરાબર સમરસ બનાવી દેવાનો આપણો ભાવ, શ્રીનવકાર વાટે વ્યક્ત થવો જોઈએ

વ રેતા ‘હું’ને ‘ન-વખર’ પરિણામી મનાવવાનો સપૂર્ણ ક્ષમતા નમસ્કાર મહામ તમાં છે

તેનો આધાર નમસ્કાર કરવાના આપણા ભાવ ઉપર રહે છે

નમસ્કાર એ કૃતજ્ઞભાવનું જીવંત અને જાગૃત્યમાન પ્રતીક છે

‘હે પરમેશ્વરિ ભગવતો ! આપશ્રીના મારા ઉપરના નિરીક્ષિત ઉપકારોને વારંવાર યાદ કરીને હું આપશ્રીના ચરણ કમળોમા મારા દ્રવ્યશરીર અને ભાવશરીરને સમર્પું છું’

આવો છે અર્થ કૃતજ્ઞભાવનો

આ કૃતજ્ઞભાવ આપણને આપવકાઈના જિહ્વા ભાગે જતા અટકાવે છે અને સમર્પણભાવના યથાર્થ ભાગે આગળ વધવાની તાલીમ આપે છે

ખીજી, નમસ્કારભાવ એ આપણી અપૂર્ણતાની નિશાની છે આપણે આજ સુધી સાચા હૃદયનો નમસ્કાર નહિ કર્યો હોવાની જગત સમક્ષ સ્પષ્ટ બાહેરાત છે ભાવપૂર્વક શ્રીપરમેશ્વરિ ભગવતોને નમસ્કાર કરનારો મહાપુણ્યશાળી આત્મા, નમસ્કારક મટીને નમસ્કાર્ય જની જાય છે એ સ્થિતિ ન આવે ત્યાં સુધી તેને નમસ્કાર કરવાનો રહે છે

એ નમસ્કારની પાછળ, આજ સુધીના આપણા અપૂર્ણ નમસ્કારનો પૂરેપૂરો પશ્ચાત્તાપ રહેવો જોઈએ પરમતારક એવા ભગવતોને ભાવથી નહિ પૂજ્યા હોવાનું દુઃખ રહેવું જોઈએ તેમ છતાં નમસ્કાર કરવાને લાયક એવું મન મળ્યું

હોવાનો મતોપ રહેવો જોઈએ એ મનને શ્રીનવકારમા
ઓતપ્રોત કરવાની સઘળી માનુકૃગતા બક્ષનારા પરમતાત્મક
શાસન પ્રત્યે પરમપૂજ્યભાવ રહેવો જોઈએ એ શામનની
સાથી ઓગળાવ કરાવનારા પૃથ્વી આધાર્ય ભગવતાદિ પ્રત્યે
અતઃકૃત્યપૂર્વકનો જે એ આદરભાવ રહેવો જોઈએ એ
પૃથ્વી ભગવતાદિની નિશામા સદ્વાચક્ર યનારા માતા-પિતા,
વડીવ, સ્વજન આદિ પ્રત્યે યથાર્થ સદ્ભાવ રહેવો જોઈએ

ભાવની અપેક્ષાએ કર્તવ્ય કેટલું નાનું હોય છે તે
ઉપરની હકીકત સ્પષ્ટ કરે છે

નમસ્કારમા પણ ભાવ સિવાયની કેવળ દ્રવ્યનમસ્કાર
રની ક્રિયાનું, સ્વર્ગથી જિજ્ઞાસુ કૃષ્ણ હોતું નથી તે આપણે
યાદ રાખવું જોઈએ

જ્યારે ભાવપૂર્વકની નમસ્કારની ક્રિયા, ભાવમા રહેલું
પડે ત્યાં સુધી આપણને સાનુકૃગતાઓ વચ્ચે રાખે છે અને
આપણા ભાવને ઉત્તરેતર અધિક સ્વભાવમયતા બક્ષે છે

એ બધા પ્રભાવ છે શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની સ્વા
ભાવિક ભાવદયાને।

એકવાર તેની સાથે ભાવપૂર્વકનું જોડાણ થાય છે
એટલે આપણે આત્મા આપણા પ્રાણો વાટે પોતાની રીતે
કામ કરતો થઈ જાય છે અને આપણા બધા પ્રાણો તેની
આજ્ઞાનું બરાબર પાલન કરે છે

આત્માને પરમાત્માના ભાનની સતત યાદ અપાવવાની યથાર્થ ક્ષમતા 'નમો'મા છે 'નમો' વાટે 'અરિહતાણુ' ઇન્દ્રમા ભારથી દાખન થવાય છે એટલે આપણા પ્રાણોમા શ્રીઅરિહત લગન તોના ભારની અપ્પ અમર અનુભવાય છે આપણા અધ્યવસાયમા એની તામત પ્રગટે છે કે કોઈ દિશાએથી 'સ્વ' આપણને જાકડી શમ્તો નથી નવી ઉઘડેલી પાખોવાળા પખીને વ્યોમ વિહારને જે ભાવ થાય એવો ભાવ આપણા જીવનમા સ્વાભાવિક બનતો જાય છે આપણા આત્માના ભાવની ઓળખ નથી થઈ ત્યાં મુધી શ્રીનવકાર આપણને પૂરે ન ઓળખાય તે ખરાબર છે પણ તે ઓળખકાર્યે મંપૂર્ણ ન થાય ત્યાં મુધી, નમસ્કારભાવ મિવાય શ્વાસોચ્છવાસ લેવામા પણ 'પ્રમાદ'નો મોટો ભય રહેલો હોવાય છે

શ્રીપદ્યપરમેષ્ઠિ લગવતોને નમસ્કાર કરવાની ક્રિયાથી વધુ જીતી બીજી કોઈ ક્રિયા નથી

નમસ્કારભાવના દાનથી વધુ જીતુ બીજું કોઈ દાન નથી

નમસ્કારભાવમા મમત્તાનુ સમર્પણ થાય છે

નમસ્કાર કરવાથી આપણા આત્માના ભાવ તરફનો આપણો તિરસ્કારભાવ દૂર થાય છે

આત્મભાવ તરફનો તિરસ્કારભાવ દૂર થાય છે એટલે આત્મમમભાવ પ્રગટે છે આત્મમમભાવમાથી પરમાત્માના ભાવને પ્રણામ કરવાની આનરિક યોગ્યતા પ્રગટે છે

આપણને આપણી જાન ગમે છે એટલે તેને નમસ્કાર કરવાનું આપણે જૂઠી શકતા નથી આપણા ઘણાજરા શ્વાનોન્નિવાસ આપણી જાતને નમસ્કાર કરવા પાછા જ ખર્ચાંબ છે

નમસ્કારનો આપણો તે ભાવ જ્યારે આપણા હિતને સહજપણે ભાવ આપી રહેવા શીઘ્રરિક્ત પરમાત્મા તરફ વળે છે ત્યારે આપણા આત્મામાં જે જગ પ્રગટે છે તે જગમાં જગતના બધા જીવોના નગવની સુરક્ષાની જીવી પાત્રતા હોય છે

જીવી પાત્રતા એટલે, પાત્ર માત્રને ઓછામાં ઓછા પ્રયત્ને પાત્ર બનાવવાની પાત્રતા

નાની દેખાતી નમસ્કારની ક્રિયામાં અર્ચિત સક્તિ રહેતી છે

ચિત્તજીનું બદન દગારવાની ક્રિયા એક વા અધી સેકડમાં પૂરી થઈ જાય છે પણ તેવા સમયની માત્ર ક્રિયા ચિત્તજીના પ્રમાણ પ્રત્યેના આપણા ભાવને કારણે આખા ધરમાં અજવાળુ પાથરી દે છે

તે સુજળ શ્રીપથપરમેષ્ઠિ ભગવતોના આપણા પ્રત્યેના ભાવ પ્રત્યે જે આપણા હૈયામાં વથાર્થ નમસ્કારભાવ જતો તે ‘નમો’રૂપી જાન દગારવાની સાથે આપણા પ્રાણોમાં સર્વાત્મભાવની હવા સચરે તે હવા અદર રહેવા આત્મા માથી જ પ્રગટે છે

‘નમસ્કાર’નો મહિમા અપરપાર છે

તેનામા લોહાને સુવર્ણ નહિ, પરંતુ પાગસ બનાવવાની ક્ષમતા છે તે ક્ષમતાની પાછળ શ્રીઅરિહત પરમાત્માની અર્થિત્ય મહાકરુણા કામ કરતી હોય છે

મોહાને કરેનો નમસ્કાર કાંઈ કાગર્મા નિષ્ફળ નથી

તો પછી ત્રિભુવનદિવાકર શ્રીઅરિહત પરમાત્માને નમનારો આત્મા, તે નમસ્કાર દ્વારા જે પદને હાયક બને છે તે પદ એવું તો હોય જ છે કે જે અનેક આત્માઓને શ્રીઅરિહત પરમાત્માની અને મહામત્ર શ્રીનવકારની નિર્મીમ કરુણાની અર્થિત્ય તારકશક્તિનું સાચુ જ્ઞાન કરાવીને નમસ્કારભાવપરાયણ બનાવે છે

‘આ જે નમસ્કાર થઈ રહ્યો છે તે મારા આત્માના ભાવને ત્રિભુવનના સર્વ જીવોના ગુણમા સક્રિય બનાવો’ એવો પવિત્ર ભાવ નમસ્કાર કરતી વખતે આપણા અંત કરણમા પ્રગટે, તો તેનાથી નમસ્કારની ક્રિયામા જે સત્ત્વ પ્રગટે છે તે આપણને શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનના ભાવની ભૂરિ-ભૂરિ પ્રભાવનાની અણુમોલ તક બક્ષે છે

આપણો નમસ્કાર, કોઈ પણ જીવનાં તિરસ્કારમા ન પગિણુમે તેમ જ જીવ માત્રના કલ્યાણના ભાવમા પરિણુમે એટલે આપણે સ્વાભાવિકપણે નમજી શકીએ કે, ‘આ પ્રભાવ યથાર્થ નમસ્કારનો છે’

સામાન્ય પ્રકારનો નમસ્કાર આપણને મોટે ભાગે

આપણા માની લીધેલા સગાંવજનોના મ્વીકારથી ભાગ્યે જ આગળ વધવા દે

શ્રીઅરિહત પરમાત્માના નમસ્કારમા જ એવું અશિલ્પ સામર્થ્ય રહેલું છે જે આપણા આત્મામા શ્રીઅરિહત પરમાત્માની ભાવનાને પાત્ર જગતના સઘળા જીવોના કવ્યાલુની ઉચ્ચતમ ભાવનાને પ્રગટ કરે છે

પ્રગટ કરે છે એવું જ નહિ, પરંતુ આપણી સમગ્રતા તેના વડે રંગાઈ જાય છે અને તે સિવાયની કિંયામા આપણે હૃદયપૂર્વક ભાગ્યે જ સળી શકીએ છીએ

જેમા પાછુ વળીને જોવું પડે, એ પણ અધૂરો નમસ્કાર ગણાય

નમસ્કાર પછી આપણા ભાવમા, ભગવાનની ભાવનાની અસર વર્તાય એટલે સમજવું કે નમસ્કારની આપણી વિધિ યથાર્થ છે, આપણી નિષ્ઠા ઊંચી છે આપણી ભગની આત્મિક છે

નમસ્કારની કિંયા સર્વાત્મભાવને સક્રિય બનાવીને આત્માને નમસ્કારોની શાશ્વત ભૂમિકાને પાત્ર બનાવે છે

નમસ્કાર કરવાનો ભાવ, વિષય-કથાયમા રોકાએલા પ્રાણોને તરત જ શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોની ભક્તિ તરફ વાળે છે ત્યાં વળેલા પ્રાણો ઉપર જે અસર ફેલાય છે તે સમભાવપ્રેરક હોય છે ‘સ્વ’ નમસ્કારને ટાળનારી હોય છે મર્વને નમસ્કાર્ય એવા ભગવતો તરફ આપણા હૃદયને વાળનારી હોય છે

‘નમસ્કાર’નો મહિમા મહીમા ન મમાઈ શકે તેટલો અગાધ છે

કારણ કે નમસ્કાર્ય એવા શ્રીઅરિહતપરમાત્માના ઉપકારે પણ લોકમા મમાઈ શકતા નથી.

એવા દેવાધિદેવને નમનારા તેમ જ નિત્ય નમવાની ભાવના ભાવનારા સધળા આત્માઓને અત ક્ષણપૂર્વક વદના !

卐

પોતા પ્રત્યેની મમતાને કારણે મનમા જે ધૂમરી ચાલતી હોય છે તેમા સર્વ પ્રત્યેના ભાવના પ્રભાવે જે તાલબદ્ધતા જન્મે છે તેની આપણી અદરના તેમ જ આસપાસના અને પરપરાએ લોકના વાતા વરણમા સારી અસર ફેલાય છે

તે અસરમાના ‘મુ’ તરનમા બેટલા પ્રમાણમા શ્રીનમસ્કાર મહામત્ર પ્રત્યેનો આપણો ભાવ ભળે છે તેટલા પ્રમાણમા તેની કલ્યાણભાવપ્રેરકતા વધી જાય છે.

સર્વકલ્યાણભાવમા અવરોધક મમતાને નમસ્કાર કરનાથી શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞાની વિરાધના થાય છે. અને શ્રીપદ્યપરમેષ્ઠિ ભગવતોના સર્જીવહિતકર ભાવને હરખાતા હૈયે નમસ્કાર કરવાથી ‘સ્વ’ અને ‘પર’ ઉભયના મગસને સર્જિયા માધુકસરનું અનુપમ વાતાનરણ સર્જિયામા નિમિત્ત બન જની શકાય છે.

ભાવે ભાવના ભાવીએ !

જ્યાં જાઓ ત્યાં જિંયા ભાવપૂર્વક જાઓ

જ્યાં જોસો ત્યાં જિંયા ભાવ સાથે જોસો

બોલવાના અવમરે જિંયા ભાવપૂર્વક બોલો

નાનું કે મોટું કાર્ય જિંયા ભાવપૂર્વક કરો

જમતી વખતે ભાવ જિંયા રાખો

પાણી પીતા ભાવ જિંયા રાખો

આખોને કહો કે જે કાર્ય જુઓ તે જિંયા ભાવ
પૂર્વક જુઓ

ઠાનને કહો કે જે કાર્ય સાબળે તે જિંયા ભાવપૂર્વક
સાબળે

શ્વાસોચ્છવાસની લે-મૂક જિંયા ભાવપૂર્વક કરો

તવ્યાને જિંયા ભાવપૂર્વક સ્પર્શનો પાક શુદ્ધાવો

જિંયા ભાવ એટલે ઉચ્ચ પરિણામ

પરિણામ એટલે મનનું સમગ્ર વૃદ્ધિ

મનની સમગ્રતાનું ઘડતર વિચાર અનુમાન થાય છે

વિચારનો ઘાટ ભાવ અનુસાર ઘડાય છે

ભાવમા પ્રેરક, આત્માનું ભવ્યત્વ હોય છે

ભવ્યત્વનો સુવિકાસ જિજ્ઞાસા જિજ્ઞાસા પદને પામેલા
શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની જિજ્ઞાસા ભાવપૂર્વકની ભક્તિ દ્વારા
થતો હોય છે

શાસ્ત્રકાર ભગવતો કૃષ્ણભાવે છે કે પરિણામે બન્ધ

એટલે કે પરિણામ તેવો બન્ધ

જેવો જીવનો પરિણામ હોય છે તેવો બન્ધ પડે છે

બન્ધ પડેલો એટલે પરિણામની તથાપ્રકારની અમરનો
આત્મપ્રદેશીને થતો સ્પર્શ

જેમ પરિણામ જિજ્ઞાસા તેમ કર્મબન્ધ જિજ્ઞાસા, તેમ જ
હજીવો. ઇસારામા ખૂલી જાય તેવો જેમ પરિણામ નીચા
તેમ કર્મબન્ધ ખૂબ જ ગાઢ અને જિહ્વા-રેશમની ગાઢ
અને પથ્થરમાની જિહ્વા લકીર જેવો

પરિણામનો જન્મ સમગ્રતામાથી થાય છે

સમગ્રતાનો જન્મ ભાવમાથી થાય છે

ભાવમા પ્રેરક આત્માનું ભવ્યત્વ હોય છે

ભવ્યત્વનો વિકાસ, આત્માના પરમ સ્વરૂપને પામેલા

શ્રીઅરિહત પરમાત્માની વિવિધ પ્રકારની શક્તિ વડે થાય છે

પરિણામ એટલે ભાવની સાકારતા

ભક્ત્ય તે ભાવનું ખીજ

શ્રીઅરિહત પરમાત્માની શક્તિ, તે ભગ્યત્વરૂપી ખીજને મુક્તિરૂપી ફળની પરમ સત્ત્વવત પ્રેરણાનું પાન કલાવનારી શક્તિ

ભાવ જિએ હોય તો જ પરિણામ જિયા રહે

ભાવની ઉચ્ચતા ઉચ્ચતમ આલબન સિવાય ટકી ન શકે

તે ઉચ્ચતમ આલબન મહામત્ર શ્રીનવકારરૂપે સસારમા અનાદિ કાળથી વિદ્યમાન છે

ભાવને સૂક્ષ્મતા, સૂક્ષ્મતરતા અર્પવાની તેનામા પૂરેપૂરી ક્ષમતા છે

ભાવ સૂક્ષ્મ થાય એટલે શુદ્ધિ નૈતિકે જીવનનો પક્ષ પાત કરે, મનના પરિણામ નૈતિક જીવનની અભિવાધા વાળા બને

ભાવમા સૂક્ષ્મતરતા ખીલે, એટલે જીવનમા આધ્યાત્મિકતાનો ઉત્તમ ફેલાય જીવનનો દોર દાન, શીલ અને તપના હાથમા જવા માટે

બાવની સૂક્ષ્મભત્તામાથી સામાયિક જન્મે જીવનમા સર્વત્ર આત્માનો સ્વભાવ પ્રગટે મોહદશાનો સઘળો અધકાર હુમે થઈ જાય

ઉચ્ચતમ આલબન સિવાય, ઉચ્ચતમ અને પવિત્રતમ જીવનનો પહેલો પાઠ પણ ન લાગી શકાય

આનબન સિવાય જ જો ઉત્થાન થઈ શકતું હોત તો આત્માને શરીર ન હોત માળને સીડી અને લીફ્ટ ન હોત ગુરુ-શિષ્ય અને મિનિક-સેનાપતિના બે ન હોત

પાખો વડે પખી જેમ જીવુ જાય છે, તેમ શ્રીનવ કારતુ આલબન આત્મદશાના પરિણામને જન્માવનારા બાવને પવિત્ર, વ્યાપક, સૂક્ષ્મ અને સ્થિર બનાવે છે

જિયા પરિણામ મુધી પહોચવા માટે કેવા કેવા પ્રયત્ન કરવા પડે છે ? તેનું વિવેચન કરવાની જરૂર નથી કારણ કે આપણે સહુ તે સારી રીતે જાણીએ છીએ

આ મસારમા આજ મુધી એવો કોઈ આત્મા થયો નથી કે જેણે જિયા પ્રયત્નો સિવાય જિયા પરિણામ પ્રાપ્ત કર્યા હોય

અહીં જે પરિણામની વાત કરવામા આવે છે તે આત્માના પરમ નિર્મળ સ્વરૂપને પ્રગટાવનારા શુભ અધ્યવસાયને લગતી છે ભૌતિક પરિણામના પિષ્ટપેવણનો કોઈ અર્થ જ નથી કારણ કે તેનાથી પરિણામની શુદ્ધિ નહિ

પરંતુ અશુદ્ધિ જ વધતી હોય છે પરિણામની શુદ્ધિમાં સહાયક થવાને બદલે અતરાયમૂલ ધનારા મહામોહજન્ય વિચારોમાં ભવને વધારનારો કાચો માલ (Raw material) જ હોય છે

ભાવ જીએ રાખવો એટલે આત્મભાવસભર રહેવું

જેના દશેય પ્રાણ આત્માના કાળુમાં હોય, જીએ ભાવ તેને મહજ જની જાય તેના પરિણામ કદી નીચા ન હોય તેની વાતમાં વિશ્વના છવેના હિતના રમાયણ પૂટાતા હોય, તેના હૈયામાં મોહ જ હોય સસારને તે કમીને હિસાબ ચૂકતો કરવામાં સહાયક થતી સસ્થા સમજે

આજે આપણા ભાવમાં દૂધ ઓણુ છે અને પાણી વિશેષ છે અમૃત ઓણુ છે અને ઝેર વિશેષ છે અને તેથી આપણા જીવનમાં નિર્માલ્યતા અને સ્વાર્થમયતા ઘર કરતી જાય છે આપણે આત્માના મઘી મંસારના બનતા જઈએ છીએ મુક્તિના મહેલને માત્ર કલ્પના સમજી, સસારની ભયાનક જેલને, મહેલ સમજીને તેમાં મુખે વસવાની મિથ્યા પ્રયત્નો આદરીએ છીએ

જીએ ભાવ સિવાય આપણો ઉદ્ધાર નથી

જીએ એટલે કદમાં જીએ એમ નહિ, પણ અધિક આત્મપ્રભાવતો, મહાસત્ત્વવતો, મહામૈત્રીભાવવતો, ઉપ યોગવતો

આને આપણે જ્યાં જઈએ છીએ ત્યાં જિજ્ઞાસા ભાવની હવા ફેલાવવાને બદલે આપણી જ નિર્મોહ્યતા યા પ્રતાપ હીનતાને કારણે ત્યાંની નબળી હવાનો ભોગ ખનીને મોટે ભાગે ઘેર પાછા ફરીએ છીએ

બોલવા બેસીએ છીએ ત્યારે પણ, વાણીનો વેગ નથી આપણા કાણુમા રહેતો, નથી આપણા પવિત્ર ભાવને પ્રજ્ઞામ કરીને આગળ વધતો

નાનું કે મોટું કાર્ય કરતી વખતે જાણે તે કાર્ય આપણા જીવન કરતા પણ મોટું ન હોય એવી લાઘવતા આપણે પ્રગટ કરીએ છીએ મતલબ કે ભાવનાવિહોણા જીવન ઉપર ભવમહાયક મામગ્રીઓનો કાણુ રહેતો હોય છે

જિજ્ઞાસા ભાવને મહત્વનો મગો ભાઈ પણ ઠહી શકાય એકનુ સ્વરૂપ વન-તારા જેવું હોય છે ખીજાનું પ્રવાહી, આકાશ જેવું હોય છે

શાસ્ત્રકાર ભગવતોએ ભાવને સમ્યક્ક્રિયાનો પ્રાણ વહીને, તેની અપરિમિત શક્તિનો સ્પષ્ટ નિર્દેશ કરી દીધો છે

પાત્ર કોડીના પુરુષો વડે શ્રીઅરિહત પરમાત્માની ભાવપૂર્વક પૂજા કરવાથી પરમાર્હત મહારાજ શ્રીકુમારપાળ અઢારદેશનું રાજ્ય પામ્યા

પરમહાનનધારી ગુનિ ભગવતને ભાવપૂર્વક ખીરનું

ભોજન વહોરાવવાના કૃગરૂપે શ્રીચાલીમદ્રજી અદ્વાઈ ઐશ્વ
ર્યના મ્વામી બન્યા

ભાવપૂર્વકના દાન-ગીત, નષ અને ભાવરૂપ ધર્મની
આરાધનાના કૃગ તરીકે જે ઐશ્વર્ય જ મળતું હોય તો, તે
તો લાભને બદલે નુકશાનનો સોદો ગણાય હોદાના દૂકડા
બદલે કોહીનૂર વેચવા મરખું ગણાય

ના, તેવું કશું નથી

જિ આ ભાવપૂર્વક આરાધિલો ધર્મ, આત્માને ઉત્તરો
તર જિ ચે લઈ જનાર નિમિત્તોનો મ યોગ કગવી જ આપે છે

ભાવપૂર્વકની પુષ્પપૂજના પરિણામે શ્રીકુમારપાળ
મહારાજ અદાર દેશના ધણી બન્યા એટલું જ નહીં,
પરંતુ ભારતધારી સુધાવક પણ બની શક્યા ભાવપૂર્વકના
દાનના કૃગ પેટે શ્રીચાલીમદ્રજી સ સારમા રહેવું પડયુ
ત્યા સુધી રહ્યા, પરંતુ નિમિત્ત મળતા જ ધમણ ભગવાન
શ્રીમહાવીરસ્વામીજીના શરણે આલ્યા ગયા મતવળ કે
તેમણે નિઃશંકપણે અગીકાર કરી લીધું

જિ ચો ભાવ દ્રવ્ય આણી લાવે તે બને, પરંતુ તે
દ્રવ્યનો ઉપયોગ આત્માને વધુ જિ ચે લઈ જવાના હેતુપૂર્વક
જ યાય છે અને તે રીતે તે દ્રવ્ય, ભાવધર્મની વિશેષ
વિશુદ્ધિમા જ મહાયભૂત થતું હોય છે

ભારતી મહેક જ એવી અનુપમ હોય છે કે તેની અસર પ્રાણી

અને પદાર્થ હિમય ઉપર પડે છે અને તે અસરને પ્રભાવ તેમનામાં રહેતી પાત્રતાને ખીનવવામાં સદાયમૂત થાય છે

હિંચા ભાવ સિવાય જીવન કદી હિંચુ ન જાય,
વિચારમાં કદી પણ પ્રાણની પ્રભાવકતા ન છલકાય પરિ
ણામમાં કદી ભવ્યત્વ ન ઝગહળે

અતિ જૂડું છે દારિદ્ર ભાવનું

દેખાતા અપત્તિવાનને તે ઠઠી ઉજળા મોઝે ફરવા
ન દે

મનાતા જીહ્વિશાળીને તે કદી ચચાર્થતાનો પ્રથમ
પાઠ ભણવા ન દે

ભાવદારિદ્ર સૂચક છે ભવપર પરનું

હિંચા ભાવ નિવાયનું દાન, તે આપ-લેની જડ ક્રિયા
બની જાય

હિંચા ભાવ નિવાનું શીલ, ખૂબ જ ઓછું ફળે

હિંચા ભાવ સિવાયના તપનો તાપ, આત્મસુવર્ણને
શુદ્ધ બનાવવામાં ખૂબ જ ઓછો પડે

હિંચા ભાવ સિવાયની ભાવનામાં ઔપચારિકતાથી
વિશેષ ભાગ્યે જ હોય

ભાવવૃદ્ધિ છે જીવનની સાચી સમૃદ્ધિ

ભાવમમૃદ્ધ આત્માને ન લક્ષ્મીનો મોહ હોય ન
સત્તાની ભૂખ

સકળ સસાગ્ની ભૌતિક સમૃદ્ધિ, એક આત્માની ભાવસમૃદ્ધિ બરાબર પણ ન થાય

ભાવમા આત્મભાવ મહેકતો હોય છે જ્યારે દ્રવ્યને મમનાની મેશ બાજેવી હોય છે આત્મભાવને ખીલવવાના શુદ્ધ હેતુ સિવાયનો દ્રવ્યનો સઘનો ઉપયોગ ભવવૃદ્ધિમા જ પરિણમતો હોય છે દ્રવ્યના ઉપયોગ સમયે જો આપણુ ધ્યાન આત્મા તરફ ન રહે તો દ્રવ્ય આપણને ખુબ નીચે ઘમડી જાય આપણી ભાવકપી મુડી દિનમતિદિન વધતી રહે અને ભવની સાઠગના અઠોડા લીલા પડતા જાય તે માટે આપણે મહુએ મહામત્ર શ્રીનવકારતું આલ્લખન સ્વીકારવું જોઈએ

શ્રીનવકારના આલ્લખન સિવાય, આપણી સમગ્રતા ઉધ્વગામી નહિ બની શકે આપણુ મનોમાલિન્ય ઓછુ નહિ થાય તરવની ડાયામા જિંવી વાત આપણે નહિ પચાવી શકીએ આપણે નાના ને નાના જ રહીશું બરે, આજે છીએ તેના કરતા વધુ નાના-ભાવથી બની જઈશું

વિચાર કરો ! આજે આપણે જે કાર્ષ ધર્માનુષ્ઠાનો કરીએ છીએ તેને જિયો ભાવ આપીએ છીએ ? જિયો ભાવ બંધે દૂર રહ્યો, પરંતુ તે અનુષ્ઠાનની આઠ આની કિંમત ચૂકવાય એટલો પણ ભાવ આપીએ છીએ ?

સ્વપરહિતકર અનુષ્ઠાનોમા આદરવાળા આત્માઓને ધન્ય છે, પરંતુ તે આદરમા સાચો ભાવ ભળે તો તે

મોરને જોતા જ સૂર્ય નાસે, તેમ ભાવના ઉદયે
ભવનો સઘળો ભય નાસવા માડે છે

ભાવશૂન્ય બનતા જતા આજના વાતાવરણમાં જીવન
તો જ હાથમા રહેશે જો ભાવ સાથે હશે ભાવના
સાથ સિવાય જીવનમાં કશો કાચ નહિ રહે આપણી
સઘળી ક્રિયાઓમાં યાત્રિકતા દાખલ થઈ જશે

ભાવ વગરના માનવ અને યાત્રિક પૂતળા વચ્ચે
ફેર પણ કેટલો ?

એક પળને આધીન તો બીજી કળને

ભાન છે બ્રહ્માના જોબન તેના સિવાય તેની જીવનવેન
ન પાંગરે

તે વેનનો આધાર રથજ છે શ્રીનવકારમંત્ર

ભાવમાં ઉત્તરોત્તર ઉચ્ચતરતા પામવા માટે આરા
ધના શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની કરવી જોઈએ હૈયામાં જ્યારે
જાગે ઠોડ શ્રીઅરિહંતની ભક્તિના ત્યારે સમજવું કે,
ભવ્યત્વ ખીટી રહ્યું છે ભાવનાની બળવત્તરતાનો તે
પ્રતાપ છે

પરમ પુરુષ શ્રીઅરિહંત પરમાત્માની ભક્તિ અને
મહામંત્ર શ્રીનવકારના જાપ સિવાય આપણું દળદર નહિ
ફીટે, ભાવ-દરિદ્રતા નહિ ટળે, મોક્ષના અનંત સુખની
કલ્પના પણ મનની પકડમાં નહિ આવે

સધના ટ્રેડ ભાવોનું શ્રેષ્ઠતમત્વ જેનામા પ્રમાયેલું છે, તે માધ્યસ્થભાવની સાધના માટે મળેલો માનવનો ઉત્તમ ભવ, જે આપણે દુર્ભાવની ખરીદીમા જ પૂરો કરી નાખીએ તો આપણે 'માનવ' નામને પાત્ર પણ રહીએ ખરા કે ?

'વદાનુ ભાવના આત્મભાવની સર્વત્ર, ન રાષ્ટ્ર ખૂબો ખાની એક પણ અરિભાવ કાળે સાધના આત્મભાવની સન્માન પામે કુને કુને મનમા પરિણામ સદુના ઉત્તરોત્તર થતા રહે નિર્ભય-કપાયશક્તિ ન એત પડે '૧૪ માનવને ધડી એક પણ આત્મભાવને જૂનતા, વિવેકી માત્રનું મન મગાએનું રહે શ્રીઅરિદત પરમાત્માની ભક્તિમા, આમે અદામના ધૃટાય મદાગીત શ્રીનવકાનુ'

આવી ભાવનાનો અધિકાર આપણને છે જ.

પરંતુ ભવના અધિકાર નીચે રહેવાનો એક આપણા આપણને તે અધિકારથી બ્રહ્મ કરતો જાય છે

એ'લુ જે ખરેખર સમજાઈ જાય આપણને કે— 'ભાવનો અભાવ છે સધળા અભાવનું મૂળ કારણ', તો આપણે જરૂર ભાવવિહોળા ભવનની ઘેલછામાથી છુટી જઈએ

ભાવ વગરના મનના પરિણામ છાશની આછ જેવા જ હોય છે

આડવાટે ઉગી નીકળેલા થોર અને કથેર જેટલી પણ અવ્ય ભાવ વગરના પરિણામની કિંમત ન આફી શકાય

સર્વકલ્યાણના પરમમગલ ભાવના મહામાગર સરખો

શ્રીનવકાર આપણુ લાવદારિદ્ર ચૂરી શકે તેમ છે પરમ તારક શ્રીઅરિહત પરમાત્માની લક્ષિ આપણને ઉત્તરેત્ત ઊઠ્યા ને ઊઠ્યા લાવને લાયક બનાવી શકે તેમ છે જો આપણને સર્વંનુ કલ્યાણ કરવાની તેમની શક્તિમા પૂરેપૂરી શ્રદ્ધા હોય તો, તે શ્રદ્ધાને જીવનમા પગિણામાવવાની આપણી પૂરેપૂરી તૈયારી હોય તો

લાવમા અહિમાના અમી હોય છે સત્યના તેજ હોય છે શીતની સુવામ હોય છે ત્યાગની ઊર્મિ હોય છે આત્મગુણનુ ઊંડુ પણ હૃદયસ્પર્શી સંગીત હોય છે, અરા અર વિશ્વને આત્મલાવના અજન અજવાની ક્ષમતા હોય છે

એવા લાવનો શ્રીનવકાર મહામાગર છે

એવા લાવના સર્વોચ્ચ શિખરે શ્રીઅરિહત પરમાત્મા બિરાજમાન છે

એવા શ્રીનવકારનો એકનિકાપૂર્વકનો બપ અને શ્રીઅરિહત પરમાત્માની લાવલરી લક્ષિ સહુના મનો વાછિત પૂર્ણ કરે !

વિશ્વપ્રાણુ શ્રીનવકાર

શ્રીનવકાર એ વિશ્વનો પ્રાણ છે

વિશ્વનો પ્રાણુ એટલે વિશ્વમા રહેલા જીવોના પ્રાણુ
મમાન

વિશ્વમા રહેલા સઘળા જીવોનો શ્રીનવકાર સાથેનો
મળધ રૂપી બધ તો તે જીવો જીવનનો ભાર ઉપાડવાની
શક્તિ ખેંચે બેને

શ્રીનવકારમા બિરાજમાન શ્રીપદ્યપરમેષ્ઠિ ભગવતો
જગતના બધા જીવોના કન્યાણને જે ભાવ આપી રહ્યા
છે તેના પ્રભાવે તેમના જીવન ટકી રહ્યા છે જીવન જીવ
વાની તેમની ભાગણી ટકી રહી છે અનેકવિધ અતરાયો
અને અપૂર્ણતા વચ્ચે જીવનને ટકાવી રાખવાની વૃત્તિ
કાયમ રહે છે

શ્રીનવકાર એ વિશ્વનો ભાવપ્રાણુ ॥

તણ જગતના બધા પાત્ર જીવો એ ભાવપ્રાણુની
અચિત્ત શક્તિના પ્રભાવે પોતા મત્તેના ભાવને 'સર્વ'
સુધી વિસ્તારીને વિશ્વક્રમમા આગળ વધી શકે છે

પોતાના આત્માના ભાવને જગતના બધા જીવોના હિતમાં યોજવા માટે, પોતાના મૃગભાવની ઝોળખ છુટા કરી શ્રીનવકાર કરાવે છે.

ભાવના મૃગરૂપ લબ્યત્વને ધનવવામાં જરો હિરે શ્રીનવકારની આરાધનાનો હોય છે શ્રીચરિત્ત પરમાત્માની અત કરણપૂર્વકની બક્તિનો હોય છે શ્રીચરિત્ત પરમાત્માના આપણા પ્રયેના ભાવને આપણે બુદ્ધિની શક્તિ વડે બાણી શક્તિએ તેમ નથી, તેના માટે હૃદય બેઠાએ તે હૃદયમાં તેઓશ્રીના આપણા ઉપરના ઉપકારની પરમપવિત્ર સુવાસ બેઠાએ તે સુવાસમાં તેઓશ્રીની ભાવ દયા જરૂર પરબાય

એમ માનવું કે, હું માગ પ્રયત્નો વડે જ આગળ વધી રહ્યો છું તે પરમદયાળુ શ્રીચરિત્ત પરમાત્માની નિશીમ કરેણાની અવહેવના છે, અવગણના છે

આપણે જીવે છીએ શ્રીનવકાર ૧ વિધિપૂર્વકની આરાધનાના પ્રભાવે, મરીએ છીએ આપણા એકાગી પ્રયત્નોના કારણે

જીવું એટલે માત્ર શ્વાસોચ્છવાસ લેવા એટલું જ નહિ, પરંતુ તે શ્વાસોચ્છવાસ લેતી વખતે આપણા ભાવ પ્રાણને ઉત્તરોત્તર અધિક નિર્મળ બનાવવા તે, વિશ્વના બધા જીવો સાથે બાવસબધ કેળવવાને લાયક બનાવવા તે

એ ત્યારે જ શક્ય બને છે ત્યારે આપણે શ્રીપદ પરમેષ્ઠિ ભગવતોને શરણે જઈએ છીએ

શ્રીપદ પરમેષ્ઠિ ભગવતો ॥ શરણાગતિ સ્વીકારી સિવાય આપણે આપણા પ્રસન્નો વડે જે જીવન જીએ તે જીવન હાથ આપણે મૃત્યુ ને જીતી ન શકીએ, પરંતુ નસ-નસ મૃત્યુનો માર્ગ મોકળા કરતા જઈએ

પરમદયાળુ શ્રીઅદ્વિત પરમાત્માની દયા સિવાય એક પાદડું પણ કેવળ પોતાના પ્રયત્ન વડે હાલી શકતું નથી તે પાદડું હાલી શકે છે તેની પાછળ ધર્મમહાસત્તા કામ કરતી હોય છે

ધર્મમહાસત્તા એટલે શ્રીતીર્થં કર ભગવતોના શ્વાભાવિક નયોન્મય ભાવની વિશ્વવ્યાપી મહાસત્તા શ્રીતીર્થં કર પરમાત્મા, એ મહાસત્તાના શ્રેષ્ઠત્ત્વ પ્રતિનિધિ ગણાય છે તેઓશ્રીતા ભાવમાં મનાય વિશ્વમા ગહેવા બધા જીવોના મર્વોન્મય ભગવતુ પ્રતિનિધિત્વ વિદ્યમાન હોય છે તે ભાવ વાટે ત્રિભુવનના જીવોના કલરાણુનો ભાવ વ્યક્ત થતો હોય છે એ ભાવમા જીવને પોતાના ભાવની શોળખ કરાવવાની સ્વાભાવિક શક્તિ હોય છે એ ભાવની અચિત્ત શક્તિના પ્રભાવે જીવ, પોતાના મૂળ સ્વરૂપનું જ્ઞાવાનુભૂતિ ધાર કરી શકે છે, તેમ જ તે ભાવને વિશ્વના બધા જીવોના હિતની ચિંતામા શોભાવેત કરી શકે છે એ ભાવનું અમાપ બળ જીવને મહામોહની શિલાને ઉપાડીને એક બાજુએ ખસેડવાનું બળ આપે છે એ ગિલાનો ભાર પણ

ભાવાત્મક જ હોય છે અને તેથી તેને ઉપાસવા માટે સ્થૂળ બળ કરતાં અધિક સહાયભૂત ભાવપૂર્વકનું જ્ઞાન અને તેની વિધિપૂર્વકની આરાધના થાય છે

ભાવપૂર્વકનું જ્ઞાન એટલે શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનના સર્વોચ્ચભાવ માથે સબધ કરાવનાર જ્ઞાન

એવા જ્ઞાનની પરિણતિ થાય એટલે આપણે કદી એમ માનવા ન પ્રેરાર્થએ કે, ‘મારા પ્રયત્ન વડે જ હું આગળ વધી રહ્યો છું, શાતા અનુભવી રહ્યો છું’

આ વિશ્વમા ભાવનો મહાસાગર ઘુઘવી રહ્યો છે

તે મહાસાગરનો મહાઘોષ શ્રીનવકારમા સામળવા મળે છે તે મહામાગરમાનું અમૃત શ્રીનવકારના અક્ષરોમાથી ઝરે છે આત્માના એક એક પ્રદેશને નેટલી પરિચિતતા શ્રીનવકાર સાથે છે, શ્રીનવકારના અક્ષરો સાથે છે એટલી ભાગ્યે જ ખીજ કશાની સાથે હશે

તેમ છતાં શ્રીનવકારમા આપણું હૃદય બરાબર ભળી શકતું નથી, કારણ કે શ્રીનવકારને ઓળખવાની તેમ જ આરાધવાની આપણી રીત, શ્રીતીર્થંકર પરમાત્માની આજ્ઞાને બદલે મહામોહને વધુ માફકસરની હોય છે

શ્રીનવકારમા કેાણુ ગિરાજમાન છે અને આપણે શ્રીનવકારને ભજવી વખતે કેાને ભણ્યો છીએ તેનો બરાબર વિવેક જળવાય તો શ્રીનવકાર આપણા દ્રવ્ય તેમ જ

ભાવપ્રાણોને જરૂર ખૂબ-ખૂબ પોષક નીવડે

પ્રાણો દ્વારા જે અમૃત પીવાનું છે તે અમૃતનો આપણે પ્રાણો સાથે પૂરો મળધ જ ન થવા દઇએ અને શ્રીનવકારની અસરકારકતામા સદેહનો આરોપ ઠરીએ તે જેવો તેવો અપરાધ ન ગણાય

વિષય-કથાયના ખાટા ઓડકારને સમાવનારા આત્મ સમભાવના અમૃત સરોવર મરખા શ્રીનવકારના એક, એક અક્ષરને આપણે જે મુજબનો ભાવ આપીએ છીએ તે મુજબ આપણા પ્રાણોની સકળલોકસચ્ચારક પ્રતિભા ઉઘડે છે મતલબ કે આપણો આત્મા આપણા પ્રત્યેક રોમ વાટે ત્રિભુવનમા આત્મભાવનો જયનાદ ફેલાવે છે અને અનંત જીવોના પ્રાણોમા પ્રભુજીને પૂજવા-વાહવાની પાનતાને પ્રગટાવવામા નિમિત્તભૂત બને છે

શ્રીનવકાર સિવાયના લોકના અસ્તિત્વની કલ્પના થઇ શકે તેમ નથી કારણ કે શ્રીનવકાર વડે જીવ એ રીતે તુરંતિત રહેલો છે કે તેનો આધાર અગ્ની નાથ એટલે તેનું શું થાય તે કોઈ છદ્મ્ય જીવ ન જ કહી શકે

સુમધ વચરના અતરના કલ્પના ન થઈ શકે તેમ મહામત્ર શ્રીનવકારવિદોષ્ઠા વિશ્વની કલ્પના ન થઈ શકે

સતત કેપમય સકળ લોકમા શ્રીનવકારના દ્રવ્ય અને ભાવ જાપના તાલબદ્ધ આદોલનો, અમગલકર આદોલનોને સાનુકૂળ બનાવવામા તેમ જ સામાન્ય પ્રકારના

સાનુકૂળ આદોલનોને અધિક ક્ષમતાવાળા બનાવવામા અતિ અગત્યનો ભાગ ભજવે છે

નણે મળમા નણે લોકમા જોડતો જાન શ્રીનવકારને અપાય છે તેટલો ખીલ મ્થાને અપાતો થી નણે કાળમા, નણે લોકમા જોડતો તપ શ્રીનવકારનો થાય છે એટલો ખીલ કશાનો થતો નથી

આહો જાપ અને ભાવ એટલે નિષ્ઠા અને વિધિ પૂર્વકનો જાપ તેમ જ મમઅનાનીતરતો ભાવ એવો અર્થ ધટાવાયો છે,

સ સારને જે ભાવ અપાય છે તે જાનની પાછળ મોહનુ બળ હોવા છતા જે આદોનનો તેમારી જન્મે છે તે આદોનનોમા પવિત્રતા તેમ જ પ્રસાદિતા અને એકનાકયતા જળવાતી નહિ હોવાને કારણે એના કરોડો આદોયનોને અડસઠ અક્ષરના એક જ શ્રીનવ કારનો જાપમાથી જન્મતા હોવા પ્રકારેના આદોયનો પોતાના પ્રભાવ વડે નોમ્હિતકર ગુણવત્તાવાળા બનાવી દે છે

એટલે કે એક મિનિટ જેટલો શ્રીનવકારનો એક નિષ્ઠાપૂર્વકનો જાપ, ઓછામા ઓછા એક ઢલાકના પ્રાણુ તરવો ઉપર પોતાની અમગ પાયજી શકે છે

શ્રીનવકારના જાપના તાલબદ્ધ આદોલનોથી વિશ્વ માના પ્રાણુપોષક તરવો આથેનો આપણો સળધ નિકટનો બનતો જાય છે

આપાના બાવના પ્રાણુથી જરા પણ ઓછુ શ્રીનવ કારનુ મન્ય આઠવું તે શ્રીજિનેશ્વર ભાગવાનની સર્વોચ્ચ

ભાવનાતા હાદને પુજવા-વાદવાની આપણી અશક્તિની
જાહેરાત નમાન છે

શ્રીનવમ્બર એવી આપણા આત્માના તાવનુ વિષય

શ્રીનવમ્બર એવી આપણા ૧૬૧૩મળને ખીલનારો ભાવ-
પ્રભાસ

શ્રીનવમ્બર એટલે આપણા અતઃસ્થિતિને અતરહિતતા બક્ષ
નારો મદામત

છવ માત્રને એમ જ થવા કરે કે, આ અમારો સદુત્તે
ધૂમ જ નજીકનો સમો અને ઉપમાન છે

એટલે અતરહિતતા કેળવાવી હોવાનો અઠાજ
નીકળે

દ્રવ્યબુમિકા મારફત ભાવબુમિકા સુધી પહોચાય

ક્રમનુ ભાવને થનુ ભાવપૂર્વકનુ સમર્પણ આપણા ભાવ
પ્રાણોને જરૂર નિર્મળ બનાવ.

તે નિર્મળતા વચ્ચે શ્રીનવકાળનો એક એક અક્ષર,
આદનીરાતના તારા કરતા પણ વધુ તેજસ્વી અને શીતળ
પ્રતીત થાય છે

આપણા પ્રત્યેના આપણા ભાવમા 'અમત્વ' ખીલ
વવામા જે ભાગ શ્રીનવકાર લખવે છે તે દિગ્ધિએ પણ તેને
'વિશ્વપ્રાણી'ની ઉપમા થવાઈ સમજાય છે

આત્મસમત્વભાવ સિવાય છવને એના મૂળછદ

સાથે સાથે સબધ બધાતો નથી તે સબધના બધ સિવાય, મુક્તિની એની યોગ્યતાના વિકાસમા ઘણો વિલબ થાય છે

છદનો બધ એટલે આત્માનુ પોતાના ભાવમા રહેવું તે

આત્માના પોતાના ભાવનો સર્વોચ્ચ મ બધ કેળવવામા શ્રીનવકાર જે મદદ કરે છે તે અજોડ છે અદ્વિતીય છે

શ્રીનવકારને વિશ્વના ભાવપ્રાણથી જરા પણ ઉતરતો ભાવ અપાય છે તો ત્રિભુવનહિતકર શ્રીઅરિહંત પરમાત્માને પ્રજ્વળી આત્મિક યોગ્યતાના વિકાસમા અવરોધ પેદા થાય છે

હિંચામા હિંચી વસ્તુને ભાવ જો સામાન્ય અપાય, તો તે વસ્તુમાનુ તત્ત્વ આપતો ન ઝીવી શકીએ

જે વિશ્વના પ્રાણસ્વરૂપ છે એવા શ્રીનવકારની આરાધનાના પ્રભાવે આરાધકના અત કરણમા વિશ્વમા રહેલા છવેા પ્રત્યે માથો ભાવ પ્રગટે છે અને પોતા પ્રત્યેની મમતા એસરતી જાય છે

પોતા પ્રત્યેની મમતાનો સર્વમા આરોપ કરવાની અપૂર્વ આત્મશક્તિ શ્રીનવકારની શક્તિમાથી જન્મે છે

શ્રીનવકારનો પ્રત્યેક અક્ષર પોતાના આનંદસ્પર્શના પ્રભાવે જે વાતાવરણ સર્જે છે તે વાતાવરણમા સદાય

શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનની પરમમગ્લમય ભાવનાનો જયજય
કાર મૂજતો હોય છે

બહાર બગાળર છતો ન થાય, પરંતુ અંદર ગદીને જ
હાડ માળે એવા ઝીણા તાવ સરખો ઝીણો ‘અહમ્’ ધણી
વાર ન અમભય તેવી ગીતે આરાધકના ભાવપ્રાણોની
જીનરમા પેતાની મજબૂત પકડ જમાવીને સત્તા ભોગવતો
હોય છે, તેને મુજમાથી દૂર કરવાની જે શક્તિ શ્રીનવ
કારમા વિશ્વમાન છે તેનું દર્શન તેને વિશ્વના પ્રાણેશ્વરના
પદને સર્વથા પાત્ર ઠેરવે છે

વિશ્વના પ્રાણરૂપે રહેલો હોવાને કારણે જ શ્રીનવ
કાર, એના સાચા આરાધકને વિશ્વહિતચિંતક બનાવી શકે
છે વિશ્વના બધા છવેના સર્વોચ્ચ હિતને ભાવ આપનારા
શ્રીપદપરમેષ્ઠિ ભગવતોની ભાવનાના હાઈને વાચવા-વિચાર
તેમ જ જીવવાની યથાર્થ સમજા પ્રદાન કરે છે

શ્રીનવકાર એ મામાન્ય મત્ર નથી, પરંતુ ભાવમા
અમૃત મીઠનાથે શાશ્વતમત્ર છે ભાવમાના ઝેરને નીચાવીને
નામૂદ કરી નાખવાની જે શક્તિ તેનામા છે તે બેનમુન છે

‘નમો અસ્થિતાણુ’ પદના બાપ સામે જે ભાવનિકટ
વર્તીત્વ વર્તીય છે તે તેની સર્વોચ્ચ પ્રકારની સકલનામાથી
પ્રગટતા અદોલનોની અચિંત્ય શક્તિનો પ્રભાવ ॥ તે
આદોવન તૂટે છે ત્યારે, ત્યારે તેની આડે ‘અહમ્’ અને
‘મમ’ની ભાવાત્મક દિવાલ ઊભી કરવામા આવે ॥

શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞાને પૂરેપૂરો ભાવ આપવાની પાત્રતા શ્રીનવકાર ખીલવે છે આત્માના હિતથી વિશ્વનું હિત અલગ નથી એ સત્ય શ્રીનવકાર સમજાવે છે

આત્માનું હિત એટલે સમભાવરમણતા

સમભાવરમણતા ભગે એટલે સર્વના હિતનો નિર્માણ ભાવ, સ્વાભાવિકપણે હૃદયગત થાય

હું ખરી મુક્ત થવાના એકાગ્રી પ્રયત્નો પ્રત્યેનો ભાવ, શ્રીનવકારની આરાધના તરફ વળે છે ત્યારે જ આરાધકને સમન્વય છે કે, 'મુખપ્રાપ્તિનો આ માર્ગ' ધરાધર છે'

નમસ્કારભાવ નિવાયના કેવળ બાહ્ય પ્રયત્નો વડે ગુણભાવને લાયકનું વાતાવરણ ઠીક પછ સંયોગોમા ધરાધર જામી શકતું નથી

શ્રીનવકાર એ વિશ્વનો પ્રાણ છે એવું ધરાધર સમજાયા પછી એના આગ્રહકને વિશ્વહિતની પ્રધાનતાવાળા જીવનની લગની લાગે છે વિષય-વપાયસીના જીવનને, માથુ જીવન સમજીને આનંદકારતા તે આચકો અનુભવે છે ઘણા જીવોની વિરાધનાના મૂળવાળા એવા જીવનમા તેને કશો રમ રહેતો નથી એવા જીવનમા તે યથાર્થ જીવનની બગ્યાદી નિહાળે છે

બરબાદીમા આમાદી અવ્યોકે તે મિથ્યાત્વી

શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞાને લાયકના જીવનનો

પદ્મપાત્ર, બધા જીવોને એવા જીવનમાં રસવાળા બનાવવાની અદ્ભુત શ્રેય આપે છે.

શ્રીનવકારના આલબન વડે એ કાર્યમાં અણુધારી સફળતા સાધે છે.

વિશ્વમા પોતાના દુહોવની જેરી હવા ન ફેલાય એવી ભૂમિકાવાળા જીવનની શોધ શ્રીનવકારમાં થઈ શકે તેમ છે એણે અનુપમ જીવન શ્રીનવકારની આશાધના વડે પ્રગટાવી શકાય પણ છે.

હોઠમાં આજ સુધી એવો કોઈ આત્મા થયો નથી કે જે શ્રીનવકારની આરાધના સિવાય એકાએક ઉચિત આવીને પરમપદને વર્યો હોય તેમ જ ભવિષ્યમાં એવો કોઈ આત્મા થવાનો પણ નથી.

શ્રીનવકારમાં જે વિશ્વમંત્રી ગણકર પ્રભાવવતા હવકાય છે તેની અમીમ શક્તિ, આત્માની અનંત શક્તિને વ્યગૃત કરવામાં ખૂબ જ અગત્યનો ભાગ ભજવે છે.

આત્માનાં જિયામાં જિમી શક્તિને પ્રગટ કે વાનુ જિયામાં જિમુ બો કોઈ સાધન હોય તે તે વિશ્વપ્રાજ્ઞ શ્રીનવકાર છે.

તે શ્રીનવકારના ઉપયોગમાં તેમ જ આરાધનામાં જેટલો વિવેક જળવાય છે, તેટલા પ્રમાણમાં તેનો પ્રભાવ, આત્માના સ્વભાવને પ્રગટ કરવામાં જામિયાળ નીવડે છે.

શ્રીગરિહૃત પરમાત્માના ભાવને ચિત્તે નમસ્કાર

આપણા ભાવમાના દોષોને દૂર કરે છે. જીવના જીવત્વને મન્માનવાની ભાવનાને અક્રિય બનાવે છે

મહામતીના સતની જેમ મહામત્ત્વશાળી આત્માનો ભાવ, વિશ્વને કલ્યાણના મહાભાવ વડે ભરી દે છે શ્રીનમ્કારની આરાધનાના પ્રભાવે મહામત્ત્વનું જે ઉર્વાકરણ થાય છે તેમા નિઃશય લોઠકલ્યાણનું સંગીત ગૂંજતું હોય છે

સવ ઠણ્ઠાણના ભાવના મહામાગર મરખા શ્રીનમ્કારનું જીવમાત્રને ચારણુ મળે ! નમ્કારભાવની માચી લગની નહુના અત કરણુમા બળે !

વિશ્વમા રહેલા જીવોના પ્રાણસ્વરૂપ શ્રીનમ્કારમા આત્માનું અનલ ઘર શોધવાની કળા પ્રત્યે, પુણ્યશાળીઓનો જીવનપ્રેરણક ગતિમાન બને !

કૃત્યાણુસાગર શ્રીનવકાર

નમરેડારભાવજન્ય સત્વ, આરાધકને મૈત્રી, પ્રમોદ,
દારુણ્ય અને માધ્યમ્ય એ ચારમાથી કોઇને કોઇ એક
ભાવનામા રાજે છે

આ ચાર ભાવનાના પ્રભાવે ભવ ગોચાય છે, ધર્મ
પોચાય ॥

ભવનું ચોપણ એટલે વિરાધકભાવનો પરાજય, ધર્મનું
ચોપણ એટલે આરાધકભાવનું પાલન

આત્મભાવની વિરાધનાથી બચાવનાર અને સર્વોત્તમ
ભાવની આરાધનામા જોડનાર શ્રીનવકારને આપણે સમર્પિત
દર્ધએ છીએ એટલે આપણે કર્તૃત્વભાવ શ્રીનવકારના
ભાવની અસરવાળો બને છે, આપણા જીવનને અનાદિથી
વળગેલા મહામોહજન્ય કુસન્કારોથી નિરાળો પડે ॥

શ્રીનવકારનો યોગ, આપણને સમર્પણભાવની જે
ભૂમિકાને લાયક બનાવે છે, તે ભૂમિકા ઉપર રહીને આપણે
શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનની આરાધના આરાધનામા જે ભાવ
જોગવી શકીએ તેવો ભાવ જોળવવા માટે તેમ જ પ્રગટ

કરવા માટે જાગૃત થઈને પરિશ્રમ કરવો પડે છે તે જોમને શ્રીનવકાર નથી મળ્યો તેમજ નમસ્કારભાવનો યથાર્થ મહિમા હૃદયગત નથી થયો તેમના જીવન જોવા-વાચનાથી આપણને જો જરૂર મમજાયે કે શ્રીનવકારને પામેલો મહાપુણ્યશાળી આત્મા, નિષ્કાન્ત બળ વડે નમસ્કારભાવ ખીલવીને માનવજીવનની યથાર્થ મહાત્મા માર્ગી ગઈ છે, તેમા જોડેલો હિંમો તેના પ્રયત્નનો હોય છે તેનાથી કંઈ ગુણો અધિક હિંમો નમસ્કારભાવના પ્રભાવનો હોય છે, શ્રીઅરિહત પરમાત્માના સ્વાભાવિક સર્વોચ્ચ આત્મભાવના પ્રભાવનો હોય છે

શ્રીપથપરમેષ્ઠિ ભગવતોના પ્રભાવનો જે સર્વોચ્ચભાવ શ્રીનવકારમા રહેલો છે, તેના વડે પ્રભાવિત થનારા મહાન આત્માઓને જો અષ્ટ સમજાય છે કે, આપણે આપણા પોતાના ભાવની અસર નીચે રહીને જ દુખાયા છીએ, નીચે ઉતર્યા છીએ, આપણા તે ભાવને જો આપણે શ્રીપથપરમેષ્ઠિ ભગવતોના ભાવને સમર્પિત કરી શકીએ અથવા ભાવથી શ્રીનવકારને શરણે રહીએ તો આપણું જીવન આત્માના સ્વાભાવિક સર્વોચ્ચકર ભાવનું વાહક બની બાકી અને આપણા પ્રાણોમા શ્રીતીર્થ કર પરમાત્માની આજ્ઞાની આરાધનાની જિજ્ઞાસુતા પ્રગટે

જોગ્યતાના પ્રગટીકરણ અર્થે અજોગ્ય સજ ધોથી વિરમવું પડે છે

મહુશી મોટી અયોગ્યતા મિથ્યાદષ્ટિ જન્માવે છે
આપણને જોવાની માચી દષ્ટિ આપણામાં ત્યારેજ ઉઘડે છે,
જ્યારે આપણા અતઃકર્ણમાં શ્રીનવકાર ધ્રુમ-ધ્રુવ ધુટાય
છે તે પછીજ દ્રઢ અને પાણીની જેમ આપણા આત્માનો
ભાવ 'હું'થી અલગ પડતો આપણને દેખાય છે, મમત્ત્વ
છે કયા, ક્યાં 'હું' ફાવી ગયો અને આત્મભાવને આપણ
લગાડી ગયો તે તેમજ કયા, ક્યાં 'હું' આત્મભાવને
આધીન થયો અને મર્વાંમશાવનો જયજયકાર ગજવવામાં
આમેલ થયો તે આપણને ઝરાઝર સમજાય છે

મકાલ લોક માથે સળધ ધગવતા શ્રીનવકારનો
નળધી લોકમળધ નકારે તો શ્રીવીર્ય કર પરમાત્માના
મર્વાંમશાવને ભજવાની આત્મિક યોગ્યતાનો અધિકાર
તે જડ ન પામી શકે

મેળવવા અને પામવામાં ઘણું મોટું અંતર છે
અથવા તે બે વચ્ચે કોઈ માધ્ય નથી એમ પણ કહી શકાય

મેળવવાનો ભાવ પરદ્રવ્યના પ્રભાવની અમર નીચે
લાવે છે પામવાની ભાવના આત્મદ્રવ્યની શક્તિને વધારે છે

નમન્કાની ક્રિયા એ નમન્કાર્યોના ભાવને પામવાની
મર્વાંમશાવ ક્રિયા છે આત્મામાં રહેલા સર્વભેત્રીભાવને પ્રગટ
કરવામાં શ્રીનવકાર અન્નેક ॥

તેની આંધે આપણી પોતા પ્રત્યેની મમતા બે કરી

હજલ ન કરે તો તે પોતાનો ભાવ ફેલાવવામા સર્વશ્રેષ્ઠ પુરવાર થાય છે

શરૂઆતમા તે હવતાવની ઓળખ કરાવે છે ઓળખાણ થાય છે એટલે પ્રમોદભાવ સક્રિય બને છે પોતાના રોનેહીનું અશુભ ચિંતવતા આપણી સમજના હાલી ડઠે છે, ભારે આચકેા અનુભવે છે તે જ બતાવે છે કે અશુભ ચિંતનના તે કાર્યમા આત્મભાવની સીધી સહાય મળી શકતી નથી

મૈત્રીભાવનાના ઉદય પછી જો પ્રમોદભાવના માટે પ્રયત્ન કરવો પડે તો સમજવું કે મૌલિક મૈત્રીભાવ પાક્યો નથી અથવા તો તે ભાવનાની આમપાસ આપણા ત્વાર્થે જુદી જુદી પ્રકારના મનોરથોની બાળ પાથરેલી છે

નમસ્કારભાવજન્ય મૈત્રીભાવ, કશા પણ બદલાની લેશ માત્ર અપેક્ષા મિવાય હવ માત્રના કલ્યાણનો મિત્ર બની જાય છે તે ભાવનાને કોઈનાય અકલ્યાણમા મુદલ રસ રહેતો નથી

એવી મૈત્રીભાવનામાથી જ પ્રમોદભાવના પ્રગટે છે તેમા એક સમયના કદરમા કદર થતુને પણ હસાવવાનું સામર્થ્ય હોય છે શુભભાવમા સક્રિય બનાવવાની ક્ષમતા હોય છે

પ્રમોદભાવનામા આત્માનો આત્મા પ્રત્યેનો

ગુલલાવ હર્ષના રૂપમા વ્યક્ત થાય છે

મૈત્રીભાવના સિવાયની પ્રમોદભાવના મોટા ભાગે
રાગમા પરિણમે

તે રાગ, આપણને સહુના બનતા અટકાવે

પ્રમોદભાવના હોય ત્યાં અનુમોદભાવ પણ હોય

અનુમોદકભાવ એટલે દાન-ચીલ-તપ અને ભાવરૂપ
ધર્મની ખૂબ-ખૂબ પ્રશંસા કરવાનો આત્મિક ઉદ્દાસ

જીવના હિતની નાની મગ્ગી વાત સામળતા પણ
જેનું હેયુ અમાપ હર્ષ અનુભવે, જેને કરોડોની કમાઈ
કળતા પણ અધિક હર્ષ તે સમયે થાય તે જીવનો મિત્ર
પણ ગણાય અને જીવના હિતનો પક્ષકાર પણ ગણાય

જ્યાં જ્યાં જીવના હિતનો પક્ષ થતો હોય, ત્યાં ત્યાં
નમન્દારભાવ હોય જ

અહંકારનો આક્રોશ જોમે છે ત્યારે જીવને ઓળખી
શકાય છે, તેની સાથેની મૈત્રીનું મૂલ્ય આક્રી શકાય છે,
તેના શુણ્ઠી પ્રશંસા આભાવિકપણે થઈ જાય છે

ફળ પાકયું ત્યારે કહેવાય, જ્યારે તેમા રસ છૂટે

તેમ પ્રમોદભાવના પાકે છે એટલે તેમા કરુણારૂપી
રસ છલકાય છે

એ રમનુ જીનું નામ છે સર્વજીવહિતવત્સલતા

એ રમ જે આત્મામા છલકાતો હોય છે, ત્યાં સ્વાર્થની ચીડણી ગાઠ ટકી ગકતી નથી, મમતાની ઝેરી હવા સમતા વડે ધોવાઈને શુદ્ધ થઈ જાય છે પરહિતમં વધુમા વધુ ઉપયોગી થઈ રહેલું એ કરુણાવાસિત હૈયાનાળા આત્માનું પ્રધાન લક્ષણ છે

કરુણાલાવનાની ભૂમિકાએ પહોંચેલો આત્મા, શ્રીનવ ઠાગને યાદ કરતી વખતે પોતાને ભૂતી જાય છે, દેવાધિ-દેવની પરમતારક નિશામા તેને પોતાનું મુદ્દલ સ્મરણ રહેતું નથી.

જગતના મર્વં જીવોને ખૂબ જ નજીકથી જોવાની થવિત્ર અને વ્યાપક દષ્ટિ કરુણાના રસ વડે જૂલે છે

જીવ, જીવને વધુ નજીકથી જોતો થાય એટલે તેનો પોતા પ્રત્યેનો રાગ અને પર પ્રત્યેનો દ્વેષ નિર્મૂળ થતો જાય છે

કેરીને પકવવામા જેટલો ભાગ ગ્રીષ્મનો તાપ ભજવે છે તેના કરતા અનેકગુણે અધિક ભાગ કરુણા રસને પકવવામા ત્રણ જગતના જીવોની તે તે કાળની ભવન્ધિતિનું ગલીર ચિંતન ભજવે છે

કરુણાનો ભાવ જીવનું નિકટવર્તીત્વ એટલે શું અને કરુણાનું કર્તૃત્વ એટલે શું તે સ્પષ્ટ સમજાવે છે

જ્યાં ભારોભાર કરુણા ઉભરાય છે એવો મહાસત્ત્વ સપન આત્મા જ્યારે પણ કોઈ વિચાર કરતો હોય છે

ત્યારે તેને તે કરુણાના પ્રભાવે એમ જ મમજાય છે કે જગતના જીવો અને મારા વચ્ચે અત્યારે જે અંતર છે તે જેમ અને તેમ જલ્દી જોણુ થાય તે સિવાયનો શ્રીજી વિચાર હું કંઈ રીતે કરી શકું ?

આવી યથાર્થ સમજામાંથી પ્રગટતી ક્રિયામાં કારણ્ય પ્રભા એ હંદે છલકાતી હોય છે કે તેની અસર ધણા વાળ મુઘી ટકી રહે છે

કરુણાના કર્તૃત્વ અને પ્રેરકત્વમાં પૂરી નિષ્ઠા સિવાય એા ટથના નમસ્કારભાવનો વીર્યોદ્ભાસ લાગ્યે જ પ્રગટે

કારણ્યભાવસભર આત્માની તારકનિશ્ચાનો શુભ યોગ થાય છે ત્યારે જીવને સમજાય છે કે તે કેવી રીતે અસર ઠરી જાય છે ?

કરુણાનું કામ, જીવના જીવ પ્રત્યેના ભાવને જીવત ગળવાનું હોય છે

પ્રમેહ ભાવનામાંથી પ્રગટેલી કરુણાભાવના જીવને પોતા પ્રત્યેના રાગમાં લપસતો બંધાવે છે તેમ જ પર પ્રત્યેના ભાવમાં અધિક સક્રિય બનાવે છે

જેટલો જોસ કરુણાભાવનામાં હોય છે એટલી જ મહાન કર્તૃત્વશક્તિ તેનામાં હોય છે

કરુણા પ્રગટે એટલે ‘સ્વ’ ઉપર ‘સર્વ’નું સ્વામિત્વ અનુભવાય એવો મહાન આત્મા ‘ત્રિભુવન’ને પોતાના

‘પતિ’રૂપે સ્વીકારે, અને ‘ત્રિભુવન’ તેને પતિરૂપે સન્માને,
પૂજે, સ્તવે, વાદે

જળ કન્તા અધિક શક્તિ તેની વરાળમા હોય છે,
તેમ ઠરણાભાવના કરતા વધુ સૂક્ષ્મ શક્તિ માધ્યસ્થભાવ-
નામા હોય છે.

એ ભાવનાના શિખરે પહોચવા માટે નમન્કારભાવ-
રૂપી લાઠીનો મજબૂત ટેકો અનિવાર્ય બની રહે છે

શ્રીઅરિહત પરમાત્માની મહાકરુણાના ધ્યાનના
આલ્લખન સિવાય આપણામા રહેલી આપણા પ્રત્યેની
મમતા આપણને ભાગ્યે જ એ ભાવનાને લાયકના વાતા
વરણમા એકઠપ બનવા દે

સ્વ પ્રત્યેનો રાગ, સર્વં ભવો પ્રત્યેના ભાવ કરતા
સહેજ ધણ વધે નહિ, તેમ જ જગતના સર્વં ભવોના
હિતથી અલગ, સ્વહિતમા જેનો કેાઈ વ્યાપાર રહે નહિ તે
મહાસત્ત્વવત આત્મા, માધ્યસ્થભાવનો અનુભવી બની શકે

આત્માને ઝોળખવાની આખ સરખો નમન્કારભાવ
પ્રગટે છે ત્યારે ભવને અનાદિથી વળગીને રહેલો અહ કાર
ભાવ આપોઆપ ઢીલો પડી જાય છે, તે ઢીલો પડતો
જાય છે તેમ તેમ, આત્માનો જગતના ભવો પ્રત્યેનો
શુભભાવ અધિક નિર્માળ તેમ જ સક્રિય બને છે

આત્માનો શુભભાવ પોતા પૂરતો જ વપરાતો ન

ગ્રહે તેના સતત ઉપયોગવાળી દશ માધ્યસ્થબાવનામા પ્રગટવી હોય છે

કુળાભાવનાના જન્મ સિવાય પોનામા માધ્યસ્થ દેગવાર્તુ નથી પ્રગટવાવના પરાકાષાએ પહોંચે છે ત્યારે તેનું કુળાભાવનામા ઉપાનર થાય છે મૈત્રીભાવનાના વિકાસમાથી પ્રગટવાવનાનો જન્મ થાય છે

અને એ બધુ શ્રીનરકારની વિધિ-નિષાધૂર્વકની આરાધનાના પ્રભાવે શક્ય બને છે

નમસ્કારભાવની આગધના મિવાય, પરહિતને નકારવાની અનાદિ અવિદ્યાજનિત વૃત્તિ ભાગ્યે જ મોળી પડે

મહાધાધની આડે મજબૂત ગિહાબંધ ને અવરોધ પેદા કરે છે તેના કસ્તા બધુ મોટા અવરોધ, મર્વંછવ હિતપરાયજીવાની આડે પોતા પ્રત્યેની—મમતા જન્માયે છે

શ્રીનરકારની તારકનિશ્રામા રહેવાય છે એટલે તે મમતા અબધ બળ્ય છે, તેનો એક પગ પછુ અદર સ્થિર રહી શકતો નથી, અને તે સર્વ છૂવના દિનના હકારૂપ સમતામા બદલાય છે

સમતાબાવ સ્વચ્ચારિતના મહામૂલા બીજરૂપ લેખાય છે જનનમા છવ માત્રના કલ્યાણની ઉત્કૃષ્ટ મગલ ભાવનાપૂર્વકના પવિત્ર, નિર્દોષ, અપ્રમત અને બ્યાપકે છવનની યથાર્થ તાલીમ આત્માને તે અવસ્થામા મળતી

રહે છે. જીવ માત્રના કષ્ટાણુના જીવત મહાકાવ્ય સરખી પ્રભાવવતી અને પ્રેરક એ દશા હોય છે. દ્રવ્યજયણુ જેટલી જ હિચી ભાવ-જયણુ એ અવધ્યામા પ્રગટતી રહે છે.

શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનની આરાધના અને ભાવના વચ્ચેનો અભેદ એની અવધ્યાએ રહેલા મહામતો સાધી રહ્યા હોય છે.

જીવને, જે અવધ્યાએ પહોંચ્યા પછી જગતના સર્વ જીવોના કષ્ટાણુનો ભાવ સ્વાભાવિક જણાતો હોય છે, એ અવધ્યામા એટલું બળ હોય છે કે તેના પ્રભાવે ઘણા પાત્ર આત્માઓ આત્મભાવમા નિષાવાન બની અનેકને મહાયક થતા હોય છે.

—તો પછી એ ભાવમા કેટલી અમાપ શક્તિ હોવી જોઈએ કે જેના સર્જનરૂપ—અવધ્યામા—આવી પ્રેરકતા અને તારકતા હોય છે ?

મહાકલેષાની સ્વાભાવિક મહાશક્તિમા જે સદેહ જન્મે છે તેના કારણમા જિહા જિતરતા એ અપદ્ધ થાય છે. 'દ', 'આપણને ઓછામા ઓછી નિષા આત્માના સર્વજીવ હિતકર શુભભાવની અર્ચિત્ય શક્તિમા અને અધિકતર નિષા એકલપેટા મૂલ પ્રયત્નોના પરિણામમા હોય છે.'

દેવ અને ગુરુની ભક્તિ એ સર્વ શ્રેષ્ઠ શક્તિ (ધર્મ)નું મહા કેન્દ્ર છે એ દક્ષીકતો. તત્ત્વપૂર્વક સ્વીકાર પણ ન થઈ શકતો હોય એવા માનસિક ચાતાન છ વચ્ચે શ્રીનરકારને સમર્પિત થવામા

આપણા પ્રણે બહો હિસુના છપ્પી શ્રે તે વિચારથી મુદો છે

તેને મનમા વસાવનારુ પશુ અમમલ થતુ નવ
તેવા શીનવકારમા એતપ્રેત સવાનો ભાવ બને તેા પુણ
એટો લાભ થાય એ એને એક બે જેવી મ્હા હકીક
હોવા હતા આપણે માશ મૂદી દીધા પછી મનને પા
મૂદી (છટ્ટ) દ્યએ છીએ એમ દહેવાના લેશ અતિ
શયોક્તિ જણાવી નથી

સર્વરૂપ્યાણુમાવનો જે મહાસાગર છે તે શીનવકાર
નરવાથી જે ભાવ પ્રગટે તે ભાવમા તારકના રીય જ

એ ભાવને શરણે જવાનુ શીનવકાર શીખવે
એ ભાવમા એકરૂપ થઈ જવાની આતરિક યોગ્ય
શીનવકાર જગવે છે

આપણામાથી બહાર નીકળીને જે આપણે શીન
કારના ભાવમા હામલ થવાનો ભાવ કેળવીએ તેા શીન
કારનો શાઅકાર સનવતોએ જે કાઈ મહિમા વર્ણવે
છે તે આપણને ફક્ત 'મહિમા'રૂપ ન સમજતા મો દય
સત્યરૂપે પ્રતીત થાય.

આપણે આપણામા ખેચાતા મયા અથવા સદનમજા
આપણને આતમજાવથી અલગ પાડતું મુતુ તેમ તેમ આતમાના
(પર્મ)ની અર્ચિના શક્તિના પ્રભાવના જે વર્ણનો ઉપકારી
પતોએ વિવિધ મનોમા કર્યા છે તેમા પશુ હકીકતનુ દર્શન થ
બદને આપણને 'હિપચાર' દેખાયે

આપણામા રહેલી હૃદયશૂન્યતાનો આ મીઠો પ્રત્યાઘાત છે

અન્યથા શ્રીજિનેશ્વર ભગવતોના સર્વોચ્ચ આત્મ ભાવના પરમપ્રભાવની અજોડ તારકતામા આપણે ઔપચારિકતાનો આરોપ કરવા સુધી ખેચાઈએ તે ન બને

અકન્યાણુભાવને પોષનારા મહાજમણના મૂળથી અલગ પાડીને, મર્વકલ્યાણુભાવના મહાસાગર સરખા આત્માના ભાવ સાથે જગતના મર્વ જીવોનો મખધ કરાવનારા શ્રીનવકારમા જ્યાં સુધી શ્રીજિનેશ્વર ભગવાનના હૃદયનું દર્શન ન થાય ત્યાં સુધી, હૃદયના આસનનો કબજો જમાવીને બેઠેલો ‘હુ’ જખવાણુ પડીને ત્યાંથી ખમી જવાની ઉતાવળ ભાગ્યે જ કરે

‘અહીં તો ■ ક્ષણ ત્રિભુવનના સકળ જીવોના હિતની ચિંતાની નથી મઠ પૂજી વાત પોતાના, નથી પડી કોઈનેય પોતાના નામનો, પોતાના પરાક્રમની પોતાના સુખનો’

એવી હવા વધ્યે ‘હુ’ એકલો જીવી શકતો જ નથી, તેને બધાના કલ્યાણના કારણરૂપ શ્રીજ્ઞેનપ્રવચનના સારરૂપ શ્રીનવકારનું આલબન તે મમયે સાકરચક્રી પણ સવાયુ લાગે છે, અમૃતમીઠું લાગે છે અને તે શ્રીનવકારમા ગહેલા ભાવ નિવાય, ખીજે દાખલ થવાની તેની વૃત્તિ એસરી જાય છે

પોતાના કલ્યાણની ચિંતા એ યથાર્થ ચિંતન સ્વરૂપ

ત્યારે જ બને છે જ્યારે તેમા જગતના બધા જીવોના હિતની ચિંતાને ધ્યાન મળે છે સર્વ જીવહિતચિંતાવિધ-યક સાધના પ્રભાવે જ આત્મામા જાગૃત રહેવો સહજમળ થસાતો જાય છે સર્વને પોતાના હિતના અગત્ય જનાવ્યા સિવાય ‘સ્વ’ના દૃષ્ટાણની સાધનામા અવ્યત્વની અપેક્ષાએ સહજમળ અધિક જોર કરતો હોય છે તે મળની જડ ત્યારે જ લીલી પડે છે જ્યારે તેને ત્રણ જગતના જીવોના દૃષ્ટાણની સર્વોત્કૃષ્ટ સાધનાનો જોરદાર ધક્કો પડેલો છે

બધે જાડે સુધી વિતરી ગએલા મૂળવાળા વૃક્ષને, અનિવાર્ય કારણોસર દૂર કરવાનું હોય છે ત્યારે એક માણસને પ્રયત્ન જોઈ પડે છે તેમ અનેકના હિતથી અલગ પડીને જાણેલા અગુણ કર્મોનો સર્વનાથ સર્વના હિતની ચિંતાની સહાય સિવાય શક્ય શકતો નથી

સર્વના દૃષ્ટાણના જાવનો અધ્યવસાય અસામાન્ય જોડે હોય છે તે જાણે છે ત્યારે જીવનમાથી જગતના હિતને સર્વથા પોષક શક્તિ પ્રગટે છે તે શક્તિમા ત્રિભુવનક્ષેમ કરતા હોય છે

શ્રીનવકારના સળધ પછી, આપણો આપણી જાત સાથેનો સળધ ત્રિભુવનવ્યાપકતા ધારણ કરે છે અર્થાત્ શ્રીનવકારને ધારણ કરવાથી આપણી જાત એટલે ‘ત્રિભુવન’ એવો ભાવ શ્રીપદઅપરમેષ્ઠિ ભગવતોના સાધના પરમપ્રભાવે આપણા આત્મામા મુરારાયમાન થાય છે

એ ભાવનો પ્રભાવ આપણને, ત્રિભુવનમાં રહેલા
જીવોના હિતની ચિંતાથી અલગ પડતા બચાવી લે છે
'પર'નું મૂલ્ય આપણી આંખો અને અંતઃકરણમાં ઘણું
વધી જાય છે તેનામાં રહેલી ઉપકારતા આપણને સદુચી
થહેલી નજરે ચડે છે

મગલનો અભિલાષી આત્મા, કપાયને પોષનારા
સ્વાર્થને શી રીતે પોષી શકે ?

કારણ કે જ્યાં કપાયનું જોર હોય છે ત્યાં મગલની
હવા ટકી શકતી નથી

'મર્વ'કદનાજી'ની જે હવા શ્રીનવકાન્તા અડસઠ અક્ષ
રેના આતરમ્પર્ગે નિર્માણ થાય છે તેની વચ્ચે વમવાશી
આપણા પ્રાણોની પવિત્રતા ખીસે છે, મલીન આગયના
સ્પર્શનો જોરદાર આચકો આપણું મન તે પછી અનુભવે
છે તે આચકો એમ કહી આપે છે કે મર્વના હિતની
ત્રેષનમ ભૂમિકા એ જ 'આત્મા'ની ભૂમિકા છે

સ્વકલ્યાણની ભાવના, ત્યારે જ પાકે છે જ્યારે તેમાં
નમસ્કારભાવજનન વિશ્વવત્સલતા ભળે છે

દેવાધિદેવ શ્રીતીર્થંકર પરમાત્માએ પ્રકાશેલું ત્રણ
જગતનું સ્વરૂપ આપણને એ સ્પષ્ટ સમજાવે છે કે, જીવ
તત્ત્વની પૂરી ઓગળ સિવાય, કોઈ જીવ આરાધનાના
રાજમાર્ગે ઉપર સ્થિર બની શકતો નથી

હવેને અપાતા લાવતું એ મહત્ત્વ છે કે તેનાથી
સર્વં હવેના હિતને અનાયામે લાભ પહોંચતો રહે છે.

હવની જોળખ શિવની જોળખમા સહાયજૂત
થાય છે.

આપણી અસલ જીવની જોળખ શ્રીનવકાર કરાવે છે.

અમલ જીવ જોળખાય છે એટલે એક જાતિલા બધા
જોળખાય છે

તે પછી તેમના હિતને લાવ આપવામા જે ઉદ્દેશ્ય
પ્રગટે છે તે જૂઠા જ જાણી કેટીનો હોય છે

નાનું પણ ધર્મકાર્ય જ્ઞાતરિક તે ઉદ્દેશ્યના પ્રભાવે
જાણી પ્રભાવનામા પરિણમે છે

લેનાર અને આપનાર ઉભયને લાવથી એકમેકની
વધુ નહીંક લાવવામા તેમ જ પરસ્પર વચ્ચેના સહભાવને
અધિક સક્રિય બનાવવામા પ્રભાવના જૂઠા જ ઉપકારક
નીવડે ॥

વિશ્વપ્રાણ શ્રીનવકારની આરાધનાના પ્રભાવે હવ
જેમ-જેમ જીવી સૂમિકાએ પહોંચે છે તેમ તેમ તેના
લાવમા સ્વાભાવિક પ્રભાવકલ્પમતા પ્રગટે છે

તેના બધા વિચારોના કેન્દ્રમા શ્રીવીતરંગ પરમા
ત્માની સર્વકલ્યાણકર આજ્ઞાનું અજવાળું ફેલાય છે

માગર સિવાય પાણીદાર મોતી ન પાકી શકે, તેમ શ્રીવીતગગ પરમાત્માના ધ્યાન સિવાય ઊંચો પ્રભાવક ભાવ ન પાકી શકે

શ્રીનવકારની સાથે રહેવાથી તે ભાવની સુરક્ષા થાય છે

પાપમા પ્રતિ કવમા જે ઓઝી મહેનત કરી પડે છે તેડુ કાન્થ આત્મામા નહેનો સહજમળ છે

શ્રીનવકારના પ્રભાવે તે સહજમળનો પ્રભાવ ઘટે છે અને તથાભવ્યત્વભાવનુ બળ વધે છે

આમ થાય છે એટલે પાપકાર્ય કરતા હૃદય ક્ષોભ અનુભવે છે, પુણ્યકાર્યમા હર્ષ અનુભવે છે શ્રીજિનાગાની વિરાધનામા વેદના અનુભવે છે, આરાધનામા અમાપ આનંદ અનુભવે છે

આરાવનાજન્ય મહામત્વ, જીવમાનના હિતમા પરિભુમે

આરાધકના ભાવમા, તે સત્ત્વ સદાય આગળ રહે-
નહેવું અશ્ન્યે

તે સત્ત્વ દણાય છે ત્યારે, જ્યારે આરાધક સસારનુ ધ્યાન ધરે છે, ચારગતિના કારણરૂપ ચાર કપાયનુ ધ્યાન ધરે છે, જીવને જીવથી અવગ રાખનાના મહામોહનુ ધ્યાન ધરે છે, મર્વના હિતથી અલગ સ્વહિતનુ ધ્યાન ધરે છે,

પરમનાગક શ્રીજિનાજા વિરુદ્ધ, સ્વાર્થની આજ્ઞાનુ ધ્યાન
ધરે છે

શ્રીનવખરના અક્ષરોના ધ્યાનથી છવનું ધ્યાન ઉવડે છે અને
સદગતમનું ધ્યાન ખુલે થાય છે

છવનું ધ્યાન શ્રીજિનેશ્વરદેવ અને તેઓથાની આજ્ઞા તત્ક જ
મે થાનું રહે તથા તેમા જ ને દ્રીમૂત થાય એટલે છવનો, છવ પ્રત્યેનો
મૂળ બાન જરૂર સક્રિયા ધારણ કરે

પરપગના સદગતમનની જેમ પરપરના મુખમાન પાંચ સતત
દિયાત્મક રહેતા હોય છે

શ્રીનવકારની આથે રહેવાથી જગતના મર્વે છવોના
ક યાજીની ભાવનાને પોષણ મળે છે તે ભાવનાના મહા
માગર મમાન શ્રીતીર્થ કર પરમાત્માની પૂજા-નક્રિયા ધન્ય
અવસર પ્રાપ્ત થાય છે જિયા પ્રકારના અનુષ્ઠાનો કરવાનો
ઉન્નતાસ વધે છે પગ્મધર્મ બધુઓની ભક્તિ કવ્વાની
પાત્રતા વધે છે 'સુખ'માં ને કાલ માણસ જેવું હોય તે તે
તેની વહેચણી ડે એ સ્વપ્ન હૃદયગત થાય છે

નમકારભાવ, ભવના દાવને કદી ક્ષાવવા દેતો નથી

શ્રીપથપરમેષ્ઠિ ભગવતોની ભાવના, છવમાત્રના
કન્યાલુને પૂરેપૂરો ભાવ આપે છે એ હકીકત શ્રીનવકારના
આગધકે બરાબર યાદ રાખવા જેવી છે

ભાવનાના કેન્દ્રમા જ્યા સુધી 'હુ' રૂપી આઠ કાયમ
રહે છે ત્યા સુધી તેમા મર્વેજીવહિતવ-અર્થેનાં

શક્તી તે ગાંઠને વિષેગી નાખવાનું કામ શ્રીનંદકારના
જાપમાથી જન્મતી ઉભા કરે છે તે ઉભાને અધિક
કાર્યક્ષમતા બક્ષવામા દેવાધિદેવની મહાકરુણાનું ધ્યાન
અમીમ ઉપકારક સમન્વય છે

આર્તધ્યાન અને રૌદ્રધ્યાન વગગાડરૂપ છે.

ધર્મધ્યાન અને શુક્લધ્યાન સ્વસ્વરૂપમય છે.

પહેલા બે ધ્યાનથી સહજમળની શક્તિ વધે છે

ધર્મધ્યાન અને શુક્લધ્યાનથી આત્માની પવિત્ર
શક્તિની સક્રિયતા અદ્ભુત વેગ ધારણ કરે છે

વિજળીની શક્તિ યન્ત્રની ચાલકતામા પ્રાણ પૂરે છે
તેમ આત્માની તે પવિત્રતમ શક્તિ શ્રીજિનેશ્વરદેવના
શાસનની પ્રભાવનામા અનુપમ વેગ આણે છે

જીવનો, જીવ પ્રત્યેનો પક્ષપાત તે શક્તિ વધારે છે

જીવનો પુદ્ગલ પ્રત્યેનો ભાવ તે શક્તિના પ્રભાવે
આસ્તે આસ્તે સર્વથા નિર્મૂળ થઈ જાય છે, અર્થાત્ જીવ
એ ભૂમિકાએ પહોંચે છે કે જ્યાં પુદ્ગલ પ્રત્યેનો રાગ
પહોંચી શકતો નથી

પુદ્ગલ પ્રત્યેનો રાગ, જીવના દેવર્ગ પરિણમે છે

તે દ્રેષમાથી અકલ્યાણુભાવના ઝેરી વાયરા જન્મે
છે અકલ્યાણુકર નિમિત્તોનો જોગ થાય છે જીવની, જીવ
સાથેની અચકામણુ વધતી જાય છે, માનવનું જીવન ઠપાય
પોષક સસ્થા સરખું બની જાય છે ત્યાં જનારને ભાગ્યે જ

સદ્ભાવની વ્યાદનીના દર્શન થાય છે શ્રીજિનવચન પ્રત્યેની
હાવી નિષ્ઠા ત્યા બાગ્યે જ પોષાય છે શ્રીનવકારને સમર્પિત
થવાની તમનાને ચોગ્ય માનસ એવા જીવનમાં ખીલી
ગરુ નથી

જ્યારે શ્રીનવકારમાતાના ખોળે રમવાથી શરીરના
શરીર મરખો મહજ્જમજ આપણને સાચવી શરતો નથી
આપણા બાવ ઉપરનો તેનો અધિકાર ખલાસ થઈ જાય
છે, આપણને ભગમાવવાની તેની શક્તિ નિરર્થક નીવડે છે

જગતના જીવ માનના હૈયે મર્વકલ્યાણનો મહાભાવ
જાગે !

આત્માની મુક્તિગમન ચોગ્યતાના પરિપૂર્ણ વિકાસમાં
આરાધકોની આગાધનાનો વેગ વધે !

શ્રીનવકાર દ્વારા જગતના જીવ માત્રને શ્રીતીર્થ કર
પરમાત્માના પરમતારક શાસનની વહેલી-વહેલી જાણ
લાગે !

જગતના યથા જીવો દ્રવ્ય અને સાવનિદોષિતા
પ્રાપ્ત કરે !

કોઈ જીવના મૂળભાવ ઉપર મહામોહની ઝેરી
અમર ન રહે !

પાપનાશની સાધોસાધ તેના મૂળરૂપ સહજમજના
મર્વનાશમાં આરાધક આત્માઓનો વીર્યોદ્ધામ અ

વેગ ધારણ કરે !

નમસ્કારભાવજન્ય શુભભાવનુ જે વાવેતર ચૈત્રરાજ-
લોકમા થાય છે તેના કલ્યાણકૃતૃત્વમા શ્રીનવકારના ધારક
ભાવને નિષ્ઠા પ્રગટે !

વિશ્વપ્રાણ શ્રીનવકારના પ્રત્યેક અક્ષરમા રહેલુ અમૃત,
અત્રરાધક આત્માનો અમલ ભાવને સક્રિય બનાવવામા
સાથેક નીવડે !

જીવ પ્રત્યેના જીવના શુભભાવને અલકાવનારા કથાયને
પ્રેમવાની વૃત્તિ, વિવેકી ભાવના જીવનમાથી સર્વેળા નિવૃત્ત
થાઓ ! આત્મભાવના અરિરૂપ મહાજાગ્રનો મૂળમાથી
ઉચ્છેદ કરવાની શક્તિનો મહામામર શ્રીનવકારમા ધ્રુવે
છે તેને પોતાની સમગ્રતાનો હવાલો મોપી દેવાના પરિ-
ણામ પાત્ર આત્માઓના જીવનમા પ્રગટે !

પરિણામની તે ધવલધારાનો પ્રભાવ, જીવમાત્રને
કલ્યાણકાયક નીવડે !

જીવમાત્રના કલ્યાણ સિવાયની ભાવના જીવના જીવન
ઉપર કથારેય અધિકાર ન લોગવે !

જાનુ, શિવપદસોણુ જીવત સત્યરૂપે પ્રકાશિત
થતું રહે !

- શિવમસ્તુ મર્મજગતઃ

